

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A költségvetés.

Budapest, szeptember 22.

Wekerle miniszterelnök ma terjesztette a képviselőház elé a jövő évi költségvetést, mely 1555.729.907 koronában állapítja meg a jövő évi állami szükségletet. Horribilis összeg ez. Több mint másfél milliárd s körülbelül 160 millióval magasabb a múlt esztendeinél.

S még sem kovácsolhatunk belőle vádat a kormány ellen. Az állami szükségletek folytonos emelkedése nem beteges proccszus, mert az állami élet fejlődésének szükségszerű következménye. Az állam feladatai évről-évre szaporodnak úgy szociális, mint kulturális téren. Mind több és több követeléssel állanak a polgárok az állam elé, amelyeket teljesíteni kell, mert nem lehet előlük kitérni. Nagy szociális reformok, gazdasági alkotások, új iskolák és egyéb kulturintézmények, az állam által részint közhasználatra, részint állami érdekből parciális célokra fordítandó beruházások folyton több és több költségbe kerülnek s éppen az állami életre áll a szabály, hogy itt a megállás már visszaesés s hogy mindazt, amit a fejlődés megkövetel, teljesíteni kell.

Ezért az állami költségvetés az igazi programja minden kormánynak. Bármily szép, bármily gazdag programbeszédeket mond is el valamelyik miniszter, az üres szó, üres tervezgetés, légvárépítés és délibáb mindaddig, míg

azoknak a reformoknak és terveknek anyagi eszközeit is nem kéri az országgyűléstől s míg ez a szükséges összeget rendelkezésére nem bocsátja. Eppen azért csakis a budgetből lehet megállapítani, hogy az ígéretek közül a kormány mit akar és mit fog beváltani s a budget ily módon valósággal mikrokozmosa az egész állami életnek.

Eppen azért, nemcsak hogy rosszalni nem szabad az állami szükségletek emelkedését, hanem abban garanciát kell látni arra, hogy a kormány komolyan igyekszik feladatát teljesíteni. Hogy az állami szükségletek egybeállításánál nem szabad az okos takarékoság határát nagyon szükre mérni, az ezek után kétséget sem szenved, s a kormány feladata nem is az, hogy az állami szükségleteket minél jobban restringálja, hanem főleg csak az, hogy azok fedezéséről gondoskodjék az állampolgárok tulságos megterhelése nélkül.

Eppen azért az államélet törvényeinek teljes félreértése, sőt nem ismerése az, ami azokból a kedvezőtlen kritikából kéri, amelyek bizonyos oldalról a budget ellen éppen a szükségletek nagy emelkedése miatt elhangzanak. Nem annyira az a fontos, hogy mekkora összegre rugnak az állami szükségletek, hanem az, hogy ezek minő célokra fognak fordítottatni. S mikor azt látjuk, hogy vasuti beruházások, az államhivatalnokok fizetésének felemelése, a közgazgatás javítása, a közegészségügy államosítása, az elhagyott gyermekek megmen-

tésére fordítandó összeg növelése, a közutak javítása, a posta és távirada intézmény fejlesztése, földmivélségügyünk intenzivebbé tétele, a közoktatásügynek, tudományos, irodalmi és közművelődésügyi intézményeinknek európai nivóra emelése követeli meg az állami szükségleteknek a költségvetésben való emelését, akkor nem is annyira arra kell az országnak gondot fordítania, hogy ezek az összegek jól vannak-e megállapítva, hanem arra, hogy a kormány a rendelkezésére bocsátandó tételeket tényleg fel is használja és pedig teljes összegükben arra a célra, amelyekre azokat az országgyűlés meg is állapítja. Évtizedekig a magyar képviselőház a zárszámadásokkal nem is igen törődött, pedig az országgyűlés budgetjogának szempontjából ez épp oly fontos, mint maga a költségvetés. Mert a kormány nemcsak akkor sérti meg az országgyűlés budgetjogát, ha a költségvetést tullepi, hanem akkor is, ha a megszavazott tételeket nem költi el, vagy pedig nem arra a célra költi el, amelyre azokat a költségvetés megszavazásával az országgyűlés rendelte.

Nálunk régebben a budgetviták hónapokig szoktak tartani. A költségvetés megszavazását bizalmi kérdésnek tartották s nem a költségvetés realitása fölött folyt a vita, hanem a politikai helyzetéről s az általános kormányműködéséről. Felvonultak a hazabeszélők, az országos érdekek helyett partikuláris követelések és óhajok előterjesztésével foglalkoztak

Jancsi és Géza.

Írta: Nógrádi László.

(Utánnyomás tilos.)

I.

Géza tíz esztendőös pesti gyerek. Egyetlen fiacskája egy jó módú papának, aki a saját villájában szokott nyaralni.

Jancsi tizenkét esztendőös falusi gyerek. A Géza papája vinczellérének fia. Gézát Jancsi magázza és urfinak szólítja; Géza Jancsit te-nek nevezi, néha ezt is mellé teszi: majmom. Egyébként jó pajtasok, együtt játszanak nap nap után.

Szintér: Az erdő mellett egy kis rét.

Géza (Jancsihoz): Te olyan erős vagy, mint a gorilla.

Jancsi (önérettel): Aztán milyen erős az a gorilla.

Géza: A gorilla szét bírja harapni még a puskacsövet is.

Jancsi: Olyan erős:

Géza: Olyan ám. Mikor a mellét veri, úgy szól, mint egy dob. Verd csak a melléd.

Jancsi (kidülszti a mellét s veri): Szól-e így a gorillád?

Géza: Isten bizony, így nem szól. Te, halod, gyönyörű melled van. Majd ha én is tagja leszek az atlétikai klubnak, nekem is lesz ilyen mellem és akkor én is dobolok a mellemen.

Jancsi: Hát ott abba az izébe mellet csinálnak?

Géza: Te azt se tudod, mi az az atlétikai klub. Ott minden ember erős lesz. A papám is oda jár. Míg ő oda jár, addig szokott hozzánk eljönni a Miki bácsi. Ez aztán pompás ember. Fél kézzel felemel engem, olyan malacza van a karján, mint egy vekni. A mama mindig sikít, mikor megölné a papát, a papa meg a Miki bácsit, meg tudni, mert ha megtudná, akkor a Miki bácsi megölné a papát, a papa meg a Miki bácsit, meg a mamát.

Jancsi: Az én anyámat még az apám se szokta megölni, pedig az apám még nálam is, még a gorillánál is erősebb.

Géza: Hát más se szokta anyádat megölni?

Jancsi: Nem.

Géza: Hja, persze, neki nincs szeretője. Az én anyámnak van. A te anyád csak egy paraszt-asszony, az én anyám urinő. Ez már az uraknál így szokás. Nekem is van ám szeretőm.

Jancsi: Ejha.

Géza: Az én szeretőm a Hanka. Isten bizony sokba kerül. Képzeld el, barátom, a Hankának minden csipésért tíz fillért kell fizetnem, mert ha nem fizetek, a Hanka fenyegetőzik, hogy megmondja a papának, hogy disznókodom vele. De fizetek, néha husz fillért is adok neki, ha meg egy koronát adok a Hankának, akkor persze még csiklandani is engedi magát akárhol. Pedig a Hanka szép lány. A Kurcsák tanácsosék szobalánya s olyankor mindig előjön hozzánk, mikor a papák nincsenek otthon. Akkor aztán a Hanka lefekszik a dívánra és hanczurozunk. Biz isten sokba kerül.

Jancsi: Hát aztán az urfinak van sok pénze?

Géza: Barátom, az embernek mindig arra kell törekedni, hogy kellő jövedelmi forrásai legyenek. Hallgass ide, az én jövedelmi forrásaim a következők: először is minden nap kapok a papától husz fillért zsebpénznek, a mamától rendszer zsebpénzem nincs ugyan, de azért mindig ad pénzt, valahányszor méregbe jövök s azt mondom, hogy beáruolom a papának a Miki bácsit. Aztán van még egy titkos pénzfórásom, ez a papa íróasztalának fiókjá. Onnan is szoktam sikasztani, mikor a Hanka nagyon szorongat. Az a kis béka egészen meggazdagodik. De mindegy, annyira szeretem, hogy még lopok is érte. Szoktál-e te majmom lopni?

Jancsi: Én... én... de hisz lopni nem szabad.

Géza (nevetve): Hát persze, hogy nem, de a papa is azt mondta, hogy tolvaj az egész világ, nálunk Budapestben meg mindenki lop.

Jancsi: De ez bűn. Az Isten megver érte.

Géza: Fiam, te csak egy műveletlen majom vagy. Egyébként is többször hallottam már, hogy nincs Isten. Egész egyszerűen nem kell félni. Ha esetleg bajba kerül az ember, akkor még mindig van ideje, hogy föbe löjje magát.

Jancsi: Igazi puskával?

Géza: Te egy tudatlan gyerek vagy. Puskával a bakák lövik agyon magukat... De ne sze, gyujts rá egy cigarettára. (Mind a ketten rágyujtanak.) Holnap szivart hozok.

Jancsi (érdeklődve): Hát ha nem puskával, hát mivel lövi föbe magát az urfi?

a képviselők s azoknak teljesítésétől tettek függővé a költségvetés megszavazását. A régi rendi országgyűlések sérelmi politikájának maradványa volt ez, amikor a költségvetés nem az országnak, hanem a dikasztériumoknak szavaztatott meg.

Ennek a teljesen helytelen felfogásnak véget kell érnie. A budget megszavazása nem bizalmi kérdés, hanem országos érdek. Annak gyorsan meg kell történnie s a bizalmi kérdés felvetésének az appropriációnál van helye. Feltételeket a kormány elé szabni nem lehet és nem szabad a költségvetés-megszavazásért, mert a költségvetés nem a kormánynak, hanem az országnak kell.

Éppen azért a módosított házszabályoknak legnagyobb érdemük, hogy a végtelenbe nyúló, felesleges és teljesen antiparlamentáris elnyújtását a budgetvitának meggátolja. Ha a költségvetés reális, ha a kormány helyes célokra megfelelő összegeket kér, akkor az egész költségvetési vita hamar érjen véget s az általános politikai helyzet megvitatása és a bizalmi kérdés maradjon az appropriáció vitájára, ahol annak helye és ideje van s ahol az alkalomszerű és természetes is.

Hogy a kormány által előterjesztett budget reális-e vagy sem, az más kérdés s hogy a kellő célra kellő összegeket kér-e, afölött lehet vitatkozni. De erről az eddigi budgetvitában kevés szó szokott esni, épp úgy, mint arról, hogy a kormány a fedezetet honnan akarja előteremteni s hogy adópolitikája helyes-e, méltányos-e, kulturnemzethez méltó-e.

Pedig ez az egyetlen, amiről érdemes beszélni.

Budapest, szeptember 22.

A képviselőház holnap délelőtt 10 órákor ülést tart, amelyen megválasztja a delegációnak 40 rendes és 10 póttagját. Azután interpellációk következnek.

A főrendiház holnap, szerdán délelőtt tizenkét órákor ülést tart, amelyen a delegáció tagjait választja meg.

Géza: Revolverrel. Az apám mindig hord a zsebében revolvert, az anyámnak is van, de még otthon nálunk a falon is függ.

Jancsi: Ozt lő az a revolver?

Géza: Hogyne lőne. Csak úgy lő, mint a puska, de ötször is lehet vele egymásután lőni.

Jancsi: Én még ilyent sohase láttam. Tán még verebet is lehet vele lőni.

Jancsi: Lehet hát.

Jancsi: Hát varnyut?

Géza: Azt is lehet.

Jancsi: De jó volna.

Géza (hirtelen): Várj meg itt, elszaladok érte haza. De megvárj. Eskiüdj meg, hogy megvársz.

Jancsi: Isten engem úgy segítjen.

Géza: Mondd azt, hogy becsületszavamra.

Jancsi: Becsület szavamra.

Géza (visszakiált): Szivart is hozok.

Jancsi egy ideig hámulva néz Géza után, aztán hanyafékszik a föhben. Egy ideig még szivja a cigarettát, aztán szétbontja. Kábult a feje, ijedve akar felugorni, de forog vele a világ. Megint leül s bambán néz maga elé.

II.

Géza (messziről kiált): Itt vagyok már és hozom... De mást is hozok ám. Ma görbe napot csinálunk. (Jancsihoz ér.) Hát neked mi bajod?

Jancsi: Mát én nem tudom, de úgy forgott velem a világ, mint a forgószél.

Géza (kaczag): Persze, a cigaretta, én is

Az omladozó kínai fal.

Budapest, szeptember 22.

Tegnap záródott be kapuja Berlinben az interparlamentáris konferenciának, melyen az alkotmányos nemzetek törvényhozó képviselői jelentek meg, hogy a világbéke érdekében tanácskozzanak. Ma pedig már egy másik hasonlóan fontos és nagytekintélyű internacionális kongresszus nyílt meg ugyanott: a sajtó képviselőié. S ugyancsak ma Budapesten is egyszerre két kongresszus ült össze: az egyik a postásoké, a másik a jogászoké, mind a kettő azzal a céllal, hogy a résztvevők a szakmájukban a nemzetközi jelentőségű érintkezési pontokat megvitassák.

És alig van hét, alig van hónap, hogy a világ valamelyik városában ne üsse föl sátorfáját valamilyen hasonló gyülekezett. Minden szakma munkásai a szükkeblű patriotizmus határait túllépve keresik egymással a kontaktust: talán egyetlen egy tudományos, vagy közérdekű foglalkozási ág sincsen, amelyik ebben az értelemben internacionális ne volna. Még az elzárkózó patriotizmus fő védelmi szerve, a hadsereg sem tudja magát kivonni ez alól az áramlat alól, dacára annak, hogy a hadi tudomány legújabb vívmányai rendszerint hét pecsétet lakat alatt őrizett titkok. Katonák kongresszust ugyan nem tartanak, de minden hadgyakorlaton ott vannak a külföldi vezérkari tisztek, mint megbízott attasék. Veszprémben is ott voltak. Németországban pedig maga Ferencz Ferdinánd képviselte Ausztria-Magyarországot a Kaisermanőveren s figyelte, hogy a gyakorlatban hogyan érvényesül a szövetséges német birodalmi hadsereg harczi tudománya.

Nem szabad lebecsülni ezeknek a jelenségeknek az értékét: minden ilyen internacionális érintkezés abból a kínai falból bont ki néhány téglát, amelyik eddig a nemzeteket elválasztotta egymástól. Egy nemzet határain belül immár leomlottak a kínai falak. Amint a kulturális fejlődés magasabb fokra hág, mindig nagyobb és nagyobb terü-

igyi jártam, de már hozzá szoktam. Itt egy szivar, ettől már nem lesz bajod. Én is rágyujtok. (Rágyujtanak.) Nézd csak, mi mindent hoztam. (Géza egymásután rakja ki a zsebéből.) Ittál-e már konyakot?

Jancsi: Nem én.

Géza: Ez ám az ital. Hankával ezt is szoktunk inni. Nálunk mindig van. Ettél-e már kaviárt?

Jancsi: Nem én.

Géza: Ezt is hoztam. Ezt keresni fogják ugyan s majd kap a szakácsné. Hankával ezt is szoktunk enni, azt mondja Hanka, hogy ettől szebb lesz az ember. Kifitt is hoztam. Itt a revolver is. Egy csomó töltést hoztam hozzá. No, de előbb lakmározzunk és igyunk. Poharat is hoztam.

(Géza mindent kirak a gyepre s két boros poharat megtölt konyakkal. Jancsi a revolvert nézi.)

Jancsi: Ez a revolver? Vasból van, vagy ezüstből, hogy úgy ragyog?

Géza: Igyál. (Koczezint.) A szépnem egészségére. Fenékig! (Isznak.)

Jancsi (köhög): Ez a konyak?

Géza: Még se vagy te olyan erős, mint a gorilla, mert téged még a konyak is megköhög-tet. Látnod, nekem nem árt. A Hankának se árt. Azt mondja a Hanka, hogy a konyaktól erősebben tud csiklandozni az ember.

Jancsi (méltatlankodva): Én erősebb vagyok a gorillánál.

Géza: Hát akkor igyál. (Tölt.)

Jancsi (megint köhög): Paprika van ebbe.

leteket kerit körül a magát szeparáló elszáncolás. Volt idő, amikor olyan szűk volt ez a térség, hogy csak egy-egy család fért e benne. A vad őskorban mindenki ellenség volt, aki nem tartozott a családhoz. Az máj jelentős kulturális fok volt, amikor az egymással szomszédos familiák közös érdekekre bukkantak s érezni kezdték a szövetkezés szükségét. Elkövetkezett a faluk, városok, nomád népeknél a törzsek szerinivaló szervezkedés kora. Így bővült, tágult a kínai fal egészen máig, a nemzet-államok koráig.

Ez a kor nem fiatal már, jó néhány száz év mult el azóta, hogy a középkori kaoszól a mai európai nemzetek körvonalai kirajzolódtak. S figyelmes szemmel meg kell látni, hogy azóta sem stagnált a fejlődés, mert nagy a változás attól fogva, hogy állandó ellenségeskedés volt a természetes állapot a nemzetek között s a jó békekéség kivétel, egészen máig, amikor csak nagy, mélyreható ellentétek zavarják meg rövid, átmeneti időre a népek összhangját. Ez a fejlődés még intenzívebb lett azóta, hogy vasutvonalak, távírda- s telefondrótok törték át a kínai falakat. A nemzetek erős törekvéssel keresik s közös érdekű ügyekben legtöbbször meg is találják egymást. Vasuti egyezmények, vámszerződések, kereskedelmi megegyezések, szövetkezések közös tudományos célokra s ezekkel együtt éppen a nemzetközi kongresszusok tüzik ki ennek az utvonalát. S ma ezek a határokat átszegő utak nagyon népesek, egyre népe-sebbek. Minden kulturális, vagy gazdasági vívmány új érintkezési pontokat teremt. Azok az érdekszálak, amelyek először embert fűztek emberhez, azután családot családdhoz, ma már egészen sűrű szövetté fonódtak s fajra, nemzetre, országhatárra való tekintet nélkül gubózzák be a kulturországokat egy olyan kötelékbe, amelyik előbb-utóbb elég erős lesz ahhoz, hogy minden hetvenkedő hajlamot s agresszív kedvet megfojtsjon azokban, akik — régi módszer szerint — erőszakkal akarnának kicsikarni maguknak mások rovására jogtalan előnyöket.

Géza: Ebbe nincs paprika. Ez finom konyak, te majom.

Jancsi (akadozva): Adjon még az urfi egy pohárral, hadd látom.

Géza (ittassan): Ez fonséges ital, urnak való. (Tölt.) Ha itt volna a Hanka, de megcsiklandanám. (Isznak.) A Hanka finom egy lány... ő egy szép lány.

Jancsi (ittasan): Én meg majom vagyok, azt mondta nekem.

Géza: Te majom vagy.

Jancsi (mérgesen): Maga is az.

Géza (felugrik, tántorogva): Ne mondd azt, te majom, nekem.

Jancsi (felugrik): De nekem se mondd, te tolvaj.

Géza: Komisz majom, lelőlek.

Jancsi (kiabálva): Én nem félek tőled, te sápadt tökmag. Az apám is, az anyám is azt mondta, olyan vagy, mint egy zöldbeka.

Géza: Hallgatsz! Beléd lövök.

Jancsi: Szeretném látni. Megfojtalak.

Géza (felkapja a revolvert s Jancsi felé tartja): Ne!

Jancsi (hirtelen torkon ragadja s leteperi): No, ki a majom.

Géza (hörögve): Te... te... te.

Jancsi (elereszti Gézát s a revolvert kivesszi a Géza kezéből): Majd én lölek le.

(Géza mozdulatlanul részegen fekszik. Jancsi a revolvert a Géza fejéhez tartja s egy ideig elsitni próbálgatja, de nem tudja, aztán ő is odarokk a Géza mellé.)

A t. Házból.

I. Az első gyülekezés.

A „nagy“ és a „nehéz“ feladatok parlamentje összegyűlt. És pont. Az embernek nincs szüksége külön frázis-szótárra. Ha a reformok oly könnyen elkészülnek, mint a frázisok, rég rendben lennének valamennyi dolgunkkal. Azonban illik konstatálni, hogy a képviselőházat megint megnyitották. Hogy elmúlt a nagy vakáció. Az élet észre se vette, hogy nem volt parlament. Ugy nézzük a hirdetési oszlopokon a plakátokat, mintha csak tegnap is ez lett volna a kötelességünk. Nini! Nem tíz órakor kezdődik az ülés, hanem 12 órakor. Pedig azt hittük tizkor nyitják. Hát annál jobb, mert két órával hosszabb a szabadság. Még lehet egy kicsit sétálni a városban és böngészni a lapokban az irányító cikkeket, melyek valamennyien igen szépen, hangulatosan és lelkesen elmélkednek a parlament megnyitásáról és tudósítanak a szocialista tüntetésekről, valamint a koleráról.

Bizony pedig nem tegnap volt az utolsó ülés, se tegnapelőtt. Hanem valamikor nyáron volt. Amikor a gazdaemberek arról panaszkodtak, hogy elvonják őket az aratástól. Most meg amiatt zúgolódnak, hogy zavariják a szüretelésüket. Elvégre a gazdának panaszkodnia kell, akár azért, akár ezért, avagy másért. Ha a szüretnek mindenütt vége lenne, a nagy mustolcsóság miatt volna panasz. Amí így is megtörténik, mert a musttal baj van, ha kevés van, jelentvén az rossz termést, baj van, ha sok van, ekkor fitymálva beszélnek a borkereskedők a leggazdagabb szőlősgazdával. És jön a kolera. Ki eszi meg a rengeteg szőlőt, ki meri meginni a gyorsan forró mustot.

Csak nyissák a parlamentet, nyissák. Üres, néptelen a környék. A teret nem őrzik rendőrök és a munkásvilág se ostromolja a fényes palotát. Elfáradtak az este egymás kölcsönös sétáltatásában. A gummirádlis fiakkereket nem fogadja se éljen, se abczug. Csak a vízfecskendő szörnyetegek öntik az áldást. Külön budapesti speciálitás, hogy vagy azért nem lehet járni az utcán, mert a kövezet fel van szedve, vagy azért, mert ahol nincs felszedve, ott öntöznek. Küldöttségek gyülekeznek a főbejáratnál. Csak úgy, mint a nyár elején. A középső tornyon zászlók lengenek: a magyar lobogó szárnya alá veszi a horvátot, amelyik nyugtalanul berzenkedik. Már Justh Gyula benne ül az elnöki hivatalban s vele együtt van a két alelnök, Rakovszky István és Návay Lajos. Az ügyek felszaporodtak. Az elnöki jelentésekkel eltelik majd egy fél óra. Bemennek a pártvezetők és kormányvezetők. Wekerle és gróf Andrássy tanácskoznak. Most jön Holló Lajos egy kis csoporttal, szintén a vezérkarhoz tartozva. Előlép Lengyel Zoltán és mellette van Farkasházy Zsigmond, kinek kabátjára régi tulipán-jelvény szorítja a fehér szegfűt. Akkor itt kell lennie Molnár Jenőnek is. Félíg nyáriás, csikos flanel nadrágja van, mintha az osztendei strandról lépett volna át a parlamenti vörös szőnyegre. Tehát az ellenzék se hiányzik. Sőt a jobboldali folyosón idegen beszédek hallatszanak. Bejöttek a szászok és átkeltek a Dráván a horvátok. Polónyi Géza friss egészséges színben hangosan üdvözli ismerőseit.

— Hogy vagytok? Mi ujság? Én hál istennek egészen rendben vagyok.

Jekelfalussy mindenik csoportnál megáll egy percze és évődik a politikai hadgyakorlatokra készülődőkkel, akik amiatt trémáznak, hogy nem tudják a menetelés irányát eltalálni.

A nyugoti oldalon mindenki legelőször az

ablakokhoz siet. A megszokás miatt, mivelhogy nyáron, mikor a Házba jöttek, innen a fürdőző hölgyeket lehetett látni. Oh, sok víz lefolyt azóta a Dunán s már a fauszoda kabinjait szétszedték, mindent lehetne látni, de a hölgyek már nem fürdenek. Ellenben ugyanazok teljes kosztümben felvonulnak a karzatra.

A miniszterek kijönnek Justh Gyulától s nyomban új csoportok képződnek. Wekerlének szentimentális az arca. Megnőtt a munkája. Most már nemcsak a hivatalban kell igérnie, hanem a Ház folyosóján is. Ma különben a költségvetést kell benyújtania és expozéban ismertetni az állam háztartását. De könnyebb neki az egész ország finansziáit elintézni, mint a mindennapi képviselőostromokat kiállani.

Befel! Befel! — kommandirozza a függetlenségi csoportokat Ugron Gábor.

Már szól a csengettyű. Justh Gyula ezuttal megvárja, amíg valamennyien begyülekeznek s a miniszterek is elfoglalják helyüket. Egy kis üdvözlőbeszédet mond és Magyarország jövőendő fényéről, dicsőségéről és boldogságáról beszél.

A képviselők eljeneznek. Különösképpen azonban direkt e miatt nem nyomja fejüket a bu. Az ilyen szép kifejezések beváltását a kormány dolgoznak tekintik. És az okvetlen a kormány dolga, hogy róluk gondoskodjék. Ugy vannak vele, mint ahogy az alföldi parasztnép asszonyáról a nóta mondja:

Ha elvett kend engem,
Szépen tartson engem,
Vásárokról vásárokra
Vigyen el kend engem.

Hogyha megint vásár lesz, hát elviszik ismét őket, hacsak kikapósságuk miatt el nem szakadozik egyik-másik.

Nehogy egyelőre az ilyen kikapósságnak csak gyanuja is legyen: a többségi oldal erősen éljenzi gróf Apponyi Albertet és aztán Kossuth Ferenczet, akik későbbben érkeztek külön-külön, amikor már az egész terem szépen megtelt és amikor a folyosók olyan üresek voltak, hogy körös-körül lovas polójátékot lehetett volna rendezni és szerelmes párok konstatálták, hogy rendezvous-kra legalkalmasabb hely a parlament folyosója. Abban az időben tudniillik, amikor a teremben Wekerle Sándor a költségvetési tételek számaival diabolózik.

* * *

II. Wekerle diabolózik.

Mert fél egy óra előtt öt perczel megint megszólaltak a csengettyűk, hogyha netalán tán mégis künn felejtkezett volna valaki, az is bejöjjön s a nagyváradi püspökjelöltek is bekerüljenek: meghallgatni a Wekerle expozéját, a jövő évre szánt költségvetés ismertetését.

Az ülésteremnek komoly arculata van. A többi miniszterek Wekerle felé fordulnak, hogy helyeslő bölintásokkal megszerezzék a bizalmat. A költségvetés ugyanis nem a miniszterelnöknek és nem a pénzügyminiszternek, hanem az egész kormány mindenik tagjának a vállalkozása és programja. Sőt a politikai államtitkároké is, akik ott ülnek miniszterek mögött; Wekerle mögött Popovics, Darányi mögött Mezössy Béla, Kossuth mögött Sztéryenyi. Egy helylyel távolabb kerül gróf Andrássytól gróf Hadik János. Az ő teendőik részére négy annyi mértékkel is lehet mérni a jövő területét.

Hogy miféle jegye van a programnak, az hamar megállapítható már a miniszterelnök beszéde elején, amikor sűrűn hallatszik a „szociálpolitika“, „jogkiterjesztés“, „gazdasági reform“, „keresetforrás“, „a társadalmi rétegek egyesítése“. Ugy hallatszik, aképpen csendül meg egyik kifejezés a másik után, hogyha ez a példa álta-

lános követésre találna, ma este már minden kabaretben az egyenlőség és takarékoság erényeiről kupléznának és siralomházában a szíami elefánt is olcsó poroszszenet vacsorázna hatóságí kenyérral garnirozva.

Wekerle minden oldalra kiosztja a megfelelő porciókat és aztán gyorsan hozzá kezd a speciális munkához, a számokkal való diabolózáshoz. Zörgött, sistergett a karika és a hosszú madzagon le-fel ugrált. Minden pillanatban attól lehetett félni, hogy elröptül és orron csap valakit, vagy kiüti a szemét. Persze az adófizető orráról és szeméről lehet csak szó. De Wekerle ügyesen kezelte a diabolót s a karikát legszeszélyesebb ugrádozása közben is visszarántotta az egyensúlyhoz. Ha a „teher“ erősen lehuzta a spárgát, hirtelen felemelte a másik kezével a „fedezetet.“

Igy történt aztán, hogy a diabolózás végén diadalmasan kihirdette, hogy nemcsak deficit nincs, de még 48,069 korona felesleget is tud produkálni.

— Ügyes volt, — konstatálták a végén a folyosón.

— És nektek kedvezett, — vélte Simonyi Semadam a függetlenségi 48-asokhoz fordulva.

— Miért kedvezett volna?

— Mert 48-ra tette a felesleget, 48 ezer 69 koronára. Ez a többlet is demonstrálja, hogy 48 a többség.

Helybenhagyták az illusztrálást. Később már meg is tölték a következő okoskodással:

Tulajdonképpen 48,067 korona lett volna a többlet, de akkor a 48 mellett a 67 törtszámnak maradt volna s ezt a minisztertanácsban a hatvanhetesek kifogásolták s nem akarták beleegyezni, hogy a kormány jövő költségvetési programja a 67-et tüntesse fel törtnek a 48 után. Tehát Wekerle úgy segített a dolgon, hogy a saját zsebéből adott hozzá 2 koronát s így lett a 67-ből 69.

Budapest, szeptember 22.

Tanácskozás a Házban. A mai ülés előtt egy órával Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, Návay Lajos és Rakovszky István alelnökök tanácskozásra jöttek össze Justh Gyula elnök szobájában. A tanácskozás tárgya a holnapi ülés napirendje és az az interpelláció volt, melyet Kovács Ernő akar beterjeszteni a „Ne temere...“ kezdetű pápai bulla miatt.

A bankbizottság naplója. Feltűnést keltett, hogy a bankszakértők kihallgatásáról felvett napló mind-ezideig nem osztatott szét, holott annak kinyomatása iránt a bizottság elnöke és előadója nyomban intézkedtek. Gróf Batthyány Tivadar sürgönyt intézett e tárgyban Justh Gyula képviselőházi elnökhöz, ki nyomban intézkedett, hogy a bizottság rendelkezései fogantosságtalanok. A napló már a napokban szét is fog a bankbizottság tagjai között osztatni.

A képviselőház munkarendje. A képviselőház holnap választja meg a delegáció tagjait és aztán újra elnapolja üléseit mindaddig, amíg a pénzügyi bizottság letárgyalja a költségvetést. Amikor ezzel elkészül és az előadó beterjeszti jelentését, a Ház a már régebben kész javaslatokat tárgyalja és csak azután intézi el a jövő évi költségvetést.

A horvát osztályfő Wekerlénél. Crnković horvát osztályfő ma délután a képviselőházban meglátogatta Wekerle Sándor miniszterelnököt, akinek a horvát munkásbiztosításra vonatkozó javaslatról tett előterjesztést.

A képviselőház bizottságából. A képviselőház igazolási állandó bizottsága csütörtökön, e hó 24-én délelőtt fél tíz órakor a képviselőház elnöki irodájában ülést tart, amelyen a nyár folyamán megválasztott négy képviselőnek megbízólevele kerül tárgyalás alá.

A delegátusok jelölése.

— A pártok értekezletel. —

Budapest, szeptember 22.

Egy csapással megindult a politikai élet. A képviselőház ma tartotta első ülését a nyári szünet után s már ez az első ülés, amely különben csak formális jellegű lett volna, hatalmas lüktetéssel vezette be a jövő eseményeket. Wekerle Sándor miniszterelnök expozé kíséretében betértesztette a jövő évi költségvetést, amelyet már legközelebb tárgyalás alá vesz a pénzügyi bizottság, a képviselőház és a főrendiház holnap megválasztják a delegáció tagjait, akiknek jelölése miatt ma az összes pártok értekezleteket tartottak.

A függetlenségi és 48-as párt első értekezlete csöndes lefolyású volt, csak a delegátusokat jelölték ki. A végrehajtó-bizottság jelölése azonban, amelyet Ugron Gábor terjesztett elő, bár utóbb változatlanul elfogadták, nem aratott túlságos tetszést.

Bizony Ákos kifejezést is adott érzelmeinek, amikor kijelentette, hogy a póttagságra nem reflektál.

— Igaza van, — hangzott itt is, ott is, — Bizony Ákos különb sok olyanánál, akit rendes tagnak jelöltek.

Kossuth Ferencz elnök csöndesítette le a mozgólódókat és az ő kérésére Bizony Ákos is elfogadta a jelölést.

A jelölések után Eitner Zsigmond még szóvá tette, hogy a mult delegátus-választásnál a néppártiak és az alkotmánypártiak törölték a függetlenségi póttagokat és így, amikor két függetlenségi delegátus lemondott, helyükbe egy néppárti és egy alkotmánypárti került. Kossuth Ferencz elnök biztosította az értekezletet, hogy többé ilyen eset nem fog előfordulni.

Az értekezlet után a társalgóteremben Kossuth Ferencz és gróf Apponyi Albert még hosszabb ideig beszélgettek a párt tagjaival. Kossuth Ferencz szívélyesen üdvözölték szerencsés fölépülése alkalmából. A berlini interparlamentáris konferencia résztvevői nagy lelkesedéssel beszéltek gróf Apponyi szerepléséről, aki maga is előadott egyet-mást berlini élményeiből.

Az alkotmánypárt értekezletén Széll Kálmán elnök élénk tetszéssel fogadott beszédben üdvözölte a párt tagjait, amely után megejtették a delegátusok jelölését.

A néppárt és a horvát klub is kijelölte a maga delegátusait, míg a nemzetiségiek azon keseregtek, hogy nem kaptak helyet a delegációban.

Az értekezletről tudósításaink a következők:

A függetlenségi párt.

A függetlenségi párt ma délután öt órakor Kossuth Ferencz elnöklésével értekezletet tartott. Az értekezleten a kormány részéről az elnök Kossuth Ferenczen kívül jelen voltak gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter és Mezössy Béla földmivélsügyi államtitkár.

A jegyzőkönyvet dr. Pallay Sándor párttitkár vezette.

Elnök megnyitván az értekezletet, Szentiványi Árpád a párt nevében üdvözli Kossuth Ferencz pártelnököt, abból az alkalomból, hogy betegségből felépült, biztosítván őt a párt szeretetéről, törhetetlen ragaszkodásáról és támogatásáról.

Kossuth Ferencz köszönetet mond az üdvözlésért és a párttagok bizalmának e megnyilvánulásáért, amire szüksége van azért, mert nézete szerint csak összetartva és egymást támogatva lehet az ország ügyét sikerrel előbbre vinni. (Leles éljenés.) Elnök bejelenti, hogy az utolsó értekezlet óta meghalt Hilbert Károly orsz. képviselő, aki nemcsak párttársaságával, hanem a közjótékonyaság terén kifejtett munkásságával is a párt minden tagjának becsülését érdemelte ki; jelenti továbbá, hogy a helyette megválasztott Hlatky-Schlichter Lajos szintén belépett a pártkörbe. (Éljenés.) Ugyancsak új választás volt Székelyudvarhelyen is, ahol Kovácsy Albert lemondása folytán Solymossy Endrét választották meg. A főrendiházi taggá kinevezett Metzner Béla kerületében függetlenségi programmal Sennyei Miklós bárót választották meg képviselőnek. (Éljenés.) Szomorú szívvel jelenti Kiss Albert debreczeni keltésnek halálát. Az elhunyt hosszú esztendőknél át buzgó harcossá és igen számottevő oszlopa volt a függetlenségi pártnak.

Javasolja, hogy október 6-án a párt Barabás

Béla vezetésével küldöttséget meneszszon Aradra és koszorút helyezzen a vértanuk sírjára. (Élénk helyeslés.) Felhívja továbbá a párt tagjait, hogy október 18-án, vasárnap délelőtt 11 órakor minél többen jelenjenek meg Rákospalotán az ottani Kossuth-szobor leleplezésén.

Jelenti, hogy a szerb nemzeti egyházi kongresszus a mai napon Bogdanovics Luciánt választotta meg patriarkává (Éljenés.), ami annál öröndetesebb, mert a kongresszus többségét alkotó radikális párt ezzel magyar érzelmi férfiut választott meg, akinek édesapja is, habár szerb nyelvű volt, mint honvéd szolgálta a hazát 48-ban. Végül jelenti, hogy vezértársa, gróf Apponyi Albert Berlinben tartott beszédével igen szép sikereket aratott. Ezzel az országos pártnak tekintélyét emelte a külföldön is. A párt nevében köszönetet mond és szívből gratulál gróf Apponyi Albertnek.

Áttérve a napirendre, Ugron Gábor a jelölő bizottság nevében a delegációba a következőket javasolja megválasztani. Rendes tagok: Bakonyi Samu, Barabás Béla, gróf Benyovszky Sándor, Bernáth Béla, Eitner Zsigmond, Földes Béla, Gaál Sándor, Hellebronth Géza, Hoitsy Pál, Holló Lajos, Lovász Márton, Mérey Lajos, Nagy Emil, Okolicsányi László, Sággy Gyula, Szabó István, Szentiványi Árpád, Thaly László, gróf Teleky Arvéd, Ugron Gábor, gróf Zichy Miklós; póttagok: gróf Bethlen István, Bizony Ákos, Gothard Sándor, Lázár Pál, Steiner Ferencz, Szász Zsombor.

Az értekezlet a jelölő bizottság indítványát egyhangulag elfogadja. Ezzel az értekezlet véget ért.

Az értekezlet után a párt tagjai még sokáig maradtak együtt a társalgóteremben.

Az alkotmánypárt.

Az alkotmánypárt ma este félhét órakor Széll Kálmán elnöklésével rövid értekezletet tartott, amelyen jelen voltak gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter, gróf Hadik János államtitkár, dr. Nagy Ferencz, a párt alelnöke, dr. Chorin Ferencz és Hertelendy Ferencz főrendiházi tagok és a párt képviselőházi tagjai nagy számban.

Széll Kálmán elnök mindenekelőtt az ülés kezdetén azzal a kollégialis és baráti érzéssel üdvözölte a párt megjelent tagjait, amely a párttagoknak egymáshoz való viszonyát jellemezte. E nagyfontosságú ülés kezdetén, amelynek oly föladatok jutottak osztályrészül, melyek az ország jövő sorsának kérdésével szoros összefüggésben vannak, azt a munkaképességet kívánja a párt tagjainak, amelyekkel eddig is kitüntek. Kéri különösen, hogy a klubhelyiséget ebben az ülés szakban is szorgalmasan látogassák, mert csak ez fogja kifejleszteni azt a szolidaritást, azt az együttérzést, amely nélkül egészséges pártélet el nem képzelhető. (Élénk éljenés.) Előadja, hogy a mai értekezlet egyedüli tárgya a delegáció alkotmánypárti tagjainak jelölése. Ebben a tekintetben a végrehajtó-bizottság azt vette irányadónak, hogy a jövőre is azokat jelölje, akik a delegáció tagjaiul eddig megválasztottak; csupán egy üres hely betöltéseképpen ajánlják új póttagul Buday Barnát. (Éljenés.)

Gróf Thorotzkai Miklós, a végrehajtó-bizottság előadója, felolvasa ezután a jelöltek névsorát, amely szerint rendes tagok: gróf Batthyány Lajos, Issekutz Győző, Melzer Vilmos, Nagy Ferencz, gróf Semsey László, Széll Kálmán, Szemere Miklós, Szivák Imre, gróf Thorotzkai Miklós, és gróf Zichy János, póttagok Buday Barna és báró Révay Simon. E névsor vita nélkül, egyhangulag elfogadtván, azt értekezlet véget ért.

A néppárt.

A néppárt ma este Rakovszky István elnöklésével tartott értekezletén a delegációba rendes tagokul Buzáth Ferenczet, gróf Mailáth Gézát, Molnár Jánost, Rakovszky Bélát és Zboray Miklóst, póttagul pedig Szmercsányi Györgyöt jelölte.

A horvátok.

A horvát képviselők ma délután 3 órakor értekezletet tartottak, amelyen a delegációba való jelöléseket ejtették meg. Az értekezlet Tuszkán, Medakovic, Babics és Vinkovic képviselőket rendes tagokul és Popovic Dusánt póttagul jelölte. Erről a jelölésről Medakovic elnök még a mai délután folyamán levélben értesítette Kossuth Ferenczet, mint a függetlenségi párt elnökét.

A nemzetiségiek.

A nemzetiségiek ma délután értekezletet tartottak, melyben elhatározták, hogy a delegációban két rendes és egy póttag helyére reflektálnak. A határozatból kifolyólag a klub vezetősége levelet intézett Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszterhez, mint a függetlenségi és 48-as párt elnökéhez, melyben ezen

kívánságának kifejezést ad. Egyben megjelölte Polit Mihály és Lukács László, illetőleg Hodzsa Milán képviselőket, mint akiket a delegációba kiküld. Amennyiben a holnap megejtendő választásnál ez az óhaj figyelembe nem vétetnék, a nemzetiségiek el vannak tőkélve, hogy a többi bizottságokban választásokról lemondanak.

48,069 korona fölösleg.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, szeptember 22.

A magyar állam jövő évi költségvetése 48.069 korona fölösleggel zárul — ezt jelentette be ma, mindjárt az őszi ülés kezdetén legelső ülésén Wekerle Sándor miniszterelnök. Summának nem nagy summa, különösen akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy a kiadások ezerötszázötvenöt millióra rugnak.

Ezekről a nagy numerosokról azonban még ma nem sokat elmélkedtek. Bizonyos, hogy a pénzügyminiszter ekspozéja nem kismiska; de viszont több hónapi vakáció után való viszontlátás sem kismiska. Üdvözölték is egymást a képviselők és a multra, meg a jövőre vonatkozólag száz kérdés röpdösött a levegőben. Különösen a jövőre nézve: hogy s mint lesz ebben az ülés szakban? Ez a kérdés annyira nyugtalanítja az elméket, hogy még az elnöki székbe is utat talált. Justh Gyula majdnem fohászt rebegett az egek urához, hogy segítené meg a Házat nagy munkájában; adjon neki erőt, bölcseséget és tiszta látást. Az elnöknek ez a kis alkocuziója igen jó hatást keltett, áhitatosan hallgatták s erősen rámondták az áment.

Ez a hangulat ült a Házon, mialatt az elnök lassanként fölvonultatta a vakáció történetét. Ki halt meg, ki mondott le mandátumáról, kit választottak meg, ki ment szabadságra, ki ellen érkezett panasz: minderről matematikai pontossággal értesült a Ház — ezenkívül Justh Gyula egyik-másik jelentéséhez (mint például Falk Miksa halálához) még néhány szívből jövő és szívhez szóló refleksiót is fűzött.

Mikor ennek a nyári restancziának az utolsó aktáját is lemozdították — közben megélezték Apponyit és Kossuthot, — a miniszterelnök az ő rendes, nyugodt tónusában hozzáfogott ahhoz a művelethez, melyet három év óta ilyen időtáiban mindig meg szokott cselekedni s amelyet elleneségei számokkal való zsonglörösködésnek, tisztelői pedig pénzügyi talentuma fényes szikrázásának neveznek. A jövő évi költségvetést mutatta be számokban, egyben néhány megjegyzést fűzött azokhoz a számokhoz.

E megjegyzések közül érdekes az, hogy a kormány az államhivatalnokok helyzetének javítását befejezettnek tekinti, mert az adózó polgárok teherbíró képessége áthághatatlan falként mered elébe. De azért a szociális alkotások terén nem kíván pihenni. A megélhetés könnyítésére és humanisztikus célok érdekében jelentékeny summákat zár magában az idei költségvetés. Az idei költségvetés százhatvanöt millióval súlyosabb a tavalyinál. De ebben már benne van a tisztí fizetések fölemelése is... A városok javadalmazását megkezdte a kormány, de csak szerény keretekben, mert itt nagy tanulmányokra van szükség. A szénbányászat terén folytatják a megkezdett akcióit, valamint az utak fejlesztése dolgában is. A telepítési akcióra vonatkozólag törvényjavaslatot fog betérjeszteni a földmivélsügyi miniszter. Részletezte ezután a miniszterelnök az egyes tárczák tételeit, majd megczáfolta azokat a híreket, mintha a kormány erőszakos módon hajtaná be az adókat. Az ilyen hírek terjesztését ártalmasoknak és a nemzet érdekében nem lévőnek mondja. Az adóreformra

200.000 korona helyett ezen költségvetésben 600.000 koronát juttat saját szükségleteik fedezésére. (Mozgás.)

A közigazgatási bíróság, az államszámszék, a miniszterelnökség, a felség személye körüli minisztérium és a horvát minisztérium szükségletei, egyes kisebb adminisztratív változásoktól eltekintve, lényeges eltérést nem mutatnak. Csak a miniszterelnökség — ez különben a többi tárcaánál is megnyilvánul, amely tárcaáknak fiunei alkalmazottai vannak — okoz több költséget az a helyi pótlék, amelyet a nagy drágaság miatt a Fiumében alkalmazott alkalmazottaknak kívánunk juttatni és amely az illető nő vagy nőtlén állapotra, kisebb vagy nagyobb fizetésre való tekintettel, törzsfizetésének 10—30 százalékáig terjedő összegben van megállapítva.

A belügy.

10,200.000 koronával szaporodnak a belügyi tárca rendes kiadásai. Az általam már említett közegészségügyi kiadásokat most újra fel nem kívánván sorolni, csak a főbb tételek közül említem meg, hogy 1,346.000 koronával emeljük a megyék dotációját. (Helyeslés.) részben az illetményrendezés, részben a dologi és adminisztratív kiadások növekedése következtében, valamint új állások szervezése folytán, 462.000 koronával a községek igazgatására fordítandó összeget, 80 új segédjegyzői állást vevén fel az adminisztratív kiadások közt, 1,638.000 koronával emeljük a csendőrség, 747.000 koronával a fővárosi rendőrség, 168.000 koronával a határrendőrség költségeit.

Ezeket a jelentékeny emelkedéseket részint a múlt évben fogantatott illetményszabályozások és személyzet-szaporítások tették szükségessé, amelyekből az egész évi költség most vétetett fel a költségvetésbe, de másrészt szükségessé teszi ezeket az is, hogy a mutatókhoz kívánalmakhoz képest két tiszttel és 115 legénnyel szaporítani kell a csendőrség állományát, 34 alkalmazottal a fővárosi államrendőrség, egy kapitánnyal és 104 fővel a határrendőrség személyzetét. Ezenkívül 200 detőrnek lovasítása vált szükségessé és a fővárosi detektíveket mellékiadások fedezésére méltányossági szempontból bizonyos pótlékokban kell részesíteni.

A pénzügy.

20,306.000 koronával emelkednek a pénzügyi tárca rendes kiadásai (Halljuk! Halljuk!), e kiadások túlnyomó része azonban üzemi kiadásokra és a jövedelmek növekedésével járó olyan kezelési és dologi kiadásokra esik, amelyek a jövedelem szaporodásával vannak szoros összefüggésben. Maguk a személyi kiadások a létszám szaporítása folytán csak annyiban növekednek, hogy az adminisztráció megnövekedett teendőinek ellátása végett a pénzügyigazgatóságok személyzetének 10 főtartalékosával való szaporítást vagyok kénytelen javasolni; három számított kell az új járáskör részére felvenni és miután sok fizetésnélküli számgyakornokunk van, ezek fokozatos megszüntetése végett 30 számgyakornoki dotációt kell rendszeresíteni. A jogügyi igazgatóság megnövekedett teendőinek ellátása végett három segédfogalmazói állást szervezünk, a telekkönyvi betétszerkesztések biztosabb és gyorsabb feldolgozhatása végett a kataszteri személyzetnek hat egyénnel való szaporítása szükséges, míg a bányatörvény előkészítése végett négy bányabiztos illetményeit vettem fel a költségvetésbe.

Határszéli forgalmunk biztosabb nyilvántartása, továbbá a keletkező és nagyobbodó cukorgyárak pontosabb ellenőrzése és a szeszadótörvény végrehajtása végett hat cukorgyári ellenőrrel, két pénzügyőri biztossal és 300 pénzügyőrrel kell szaporítani a személyzetet. Ezenkívül, tekintettel a felállított járáskörre, másrészt pedig egyre növekedő külföldi forgalmunkra, négy új adóhivatalnak és három új fővármivatalnak felállítását terveztem.

Az adók.

A jelentékenyebb egyéb kiadások közül 3,705.000 koronával emeljük a fogyasztási adók kiadási szükségletét, dacára annak, hogy az új szeszadótörvény folytán a bonifikációk megszüntetése, illetőleg apasztása folytán e kiadások jelentékeny mérvben csökkentek. Az emelést szükségessé tette az, hogy 2 millió korona összeget vettünk fel a városok dotációjaként, adminisztratív szükségleteiknek fedezésére. (Élénk helyeslés.) Ez az összeg tulajdonképpen a belügyi tárcaába lenne felveendő és ez a növekedő szükséglet később oda is fog átutaltatni. Minthogy azonban ez a dotáció számszerű meghatározásának előfeltételét képezi a városok valódi szükségleteinek, a szükséglet minőségének alapos bírálása, ami hosszabb tárgyalásokat igényel, most csak egy általános összeget, egy kezdő összeget állíthatunk be erre a célra, azon méltányossági szempont által vezéreltetve, hogy a tárgyalások befejezése esetén, vagy mihelyt tisztában látunk, addig is részben segínyt tudjunk nyújtani, amíg az összeg véglegesen megállapítatik.

A fogyasztási adóknál ugyancsak kiadási többletet okoz a városoknak a most is fennálló jogszínterben növekedő részesedése és az, hogy a jöve-

delem emelkedésével együtt a beszedési jutalékok is emelkednek.

1,953.000 koronával emeltük a dohányjövődék kiadásait, amelyeket azonban 4,850.000 korona nagyobb bevétel ellensúlyoz, úgy, hogy nettó számítva, a dohányjövődék mérlege 2,890.000 koronával javul. Miután a dohánytermelést 5000 katasztrális holddal kiterjesztettük és a gazdaközönség igényeinek megfelelőbben, de egyuttal költségesebben is szabályoztuk, a gyártás és a fogyasztás is növekedik. Ezenkívül a Pécsen utjonnan felállítandó dohánygyár költségeiről és személyzetéről is kellett gondoskodnom, ami szintén újabb kiadásokat vont maga után. Ez azonban egyik legjövődelmesebb fizetgünk volt és kiadásunk visszatérül, amennyiben kerek összegben szólva, 144 milliót tesz ki a dohányjövődékeknek bruttó bevétele és 62 milliót meghaladó összeget annak tiszta bevétele.

Ugyancsak javulást vagyok képes konstatálni az állami vasgyárak és az azokkal összefüggő üzemek jövődelmességénél, a nagy befektetéseknek megfelelően. A kiadásokat itt 6,770.000 koronával emelem, ezzel szemben azonban 7,040.000 koronányi bevételi többlet van előirányozva. Utalhatok e tekintetben a zárszámadási eredményekre. Míg 1905-ben a vasgyárak és az azokkal összefüggő üzemek tiszta jövődelme 2,333.000 koronát tett ki, addig az 1907. évi zárszámadás szerint ez a jövődelem már 3,543.000 koronára emelkedett, míg ebben a költségvetésben pedig már 4 millió koronát meghaladó összeggel vannak előirányozva. Az életbeléptetett új kezelési és eljárási mód jogosítanak arra a feltevésre, hogy ez a jövődelem tényleg be is fog folyni, sőt, ha tekintetbe veszem azokat a jelentékeny beruházásokat, amelyeket eszközöltünk és amelyeknek jövődelmessége túlnyomó részben nem a legközelebbi időben, hanem későbbi években fog megnyilvánulni, akkor igazán mondhatom, hogy méltán elvárhatjuk és megkívánhatjuk, hogy ezeknek az üzemeknek tiszta jövődelme állandóan emelkedjék. (Úgy van!)

473.000 koronával emelkednek az állami nyomdának üzemi kiadásai, amit részben a nyomdai munkabér emelkedése, de főleg a papír árának drágulása és a nagyobb teljesítmény idézett elő. Azonban ez az összeg is megfelelő és a kiadásokat meghaladó tiszta jövődellel van fedezve, úgy, hogy 391.000 koronával van előirányozva, a nyomda üzleti feleslege, amit az eddigi zárszámadási eredmények is igazolnak.

Még egy ágazatról kell megemlékezni, t. i. a pénzügyminisztérium üzemében lévő szénbányászatról. (Halljuk! Halljuk!)

5,460.000 koronával vettem fel, mintegy átfutó tételként megfelelő bevétellel ellensúlyozva, a szénbányászat szükségletét.

Azon nagyobb mérvű akcióit, amelyet szénterületek megszerzése, feltárása és beszerzése iránt megindítottunk, teljesen befejeztünk még nem tekinthető.

Ami a megszerzéseket illeti, egy-két kisebb tétel hátra van ugyan még, a bányatelepek megszerzése azonban mégis nagyrészt befejeztünk tekinthető. Nem így azoknak feltárása és több évre terjedő felszerelése. Úgy hogy ma nem is vagyok abban a helyzetben t. képviselőház, hogy e tekintetben részletes adatokkal szolgálhatnék, erre vonatkozólag csak a legközelebbi előterjesztendő törvényjavaslatban fogok bővebb tájékoztatást nyújthatni. A t. Ház informálására azonban annyit már most konstatálhatok e helyről, hogy a megszerzett széntelepeknek olyan mérvben való művelése, amint az e tervezetben megállapított és amint a megszerzések, feltárások és felszerelések tényleg történnek, a közelebbi négy év alatt 20 millió métermázsza köszennek nyereséges előállítására képesít bennünket. (Élénk helyeslés.)

A kereskedelem.

A kereskedelmi tárca rendes kiadásai 42,214.000 koronával növekednek. Ebből azonban 5,900.000 koronát meghaladó összeg a postára, távirtdára és távbeszélőre; 535.000 korona kiadási többlet a postakarakékpénztárakra; 33,720.000 korona pedig a m. kir. államvasutakra esik. Ezek tehát mind üzemi természetű kiadások. A többi kiadási többlet más ágazatok között oszlik meg s felállított közigazgatási programunknak megfelelőleg minden ágazatnak mérsékelt összegekkel, de mégis következetes fejlesztését célozza. A kereskedelemügyi tárca kiadásai közül felemlítendőnek tartom, hogy az 1907. V. t.-cz. alapján a mértékhiitelesítés az eddig felvett 101.000 korona helyett 629.000 korona kiadást okoz, másfelől azonban 1,014.000 korona bevételt is eredményez. Különböző címeken 150.000 koronával dotálják jobban a hajózási kiadásokat és azon az 1,275.000 koronán kívül, amelyet mint beruházási tételt kívánunk fordítani utjaink fokozatos kiépítésére és fejlesztésére, magában a rendes kezelésben 732.140 koronával emeljük a közutak kiadásait.

Farkasházy Zsigmond: Gyönyörű összeg! (Mozgás.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: ... úgy hogy összesen 11.697.000 korona az az összeg rendes költségvetésünkben, amelyet közutaink gondozására fordítunk. A községeknek és törvényhatóságoknak nyújtandó segélyeken kívül évenként 300 kilométer háló-

zatnak állami kezelésbe való átvételét biztosítjuk. (Helyeslés.) Aki megfelelő higgadsággal és bocsánatot kérek, szakértelemmel itéli meg a viszonyokat, az be kell, hogy ismerje, hogy ezek nagy eredmények, amelyek le nem kicsinyelhetők. (Igaz! Úgy van! Élénk helyeslés.)

A kereskedelmi tárca rendes kiadásainak nagyobb mérvű emelését és fellendítését célzó kiadásai nem a rendes költségvetésben, hanem az átmeneti kiadásokban és a beruházásokban nyernek kifejezést és kifejezést fognak nyerni azokban a külön törvény-előterjesztésekben, amelyeket, mint pl. a hajózási vonatkozó törvényt, külön leszünk bátrak még ezen ülésszak folyamán a t. Ház elé terjeszteni. Ezen költségvetésben kifejezésre jut az átmeneti kiadásoknál és beruházásoknál az a 8,450.000 korona beruházás, amelyet postánk korszerű felszerelésére, távirtdánk és távbeszélőhálózatunk kiterjesztésére fordítunk. Kifejezésre jut az a 300 ezer korona többlet, amelyet felszerelésre, az a 6,190.000 korona, amelyet az államvasutak beruházására fordítunk, még pedig nem kölcsönpénzből, hanem a rendes állami bevételekből. És kifejezésre jut az a 103 millió koronát meghaladó összeg, amelyet mint gyümölcsöző befektetést, kölcsön után kívánunk az államvasutaknál beruházni. Ezekről a mindenesetre jelentékeny beruházásoktól várjuk az ezen költségvetésben 12,311.000 koronát kitevő mérlegromlásnak helyreállítását, amelyet a költségvetés realitása érdekében vettünk fel az államvasutaknál és amely okvetlenül felmerül az illetményeknek most érvényesülő szabályozása és a pragmatikából folyó személyszaporítással járó kiadások folytán, amelyek 3400 új munkakerő alkalmazását teszik szükségessé a jövő évben. Ezekről az új beruházásoktól várjuk azoknak a bajoknak a gyökeres megszüntetését (Helyeslés.), amelyek az államvasutak kezelésében minduntalan megnyilvánulnak, ezektől az újabb beruházásoktól várjuk annak a nagy közgazdasági erőnek a hatályosabb érvényesülését, amelyet a m. kir. államvasutak képviselnek. (Helyeslés.)

Telepítések.

A következetes és fokozatos fejlesztés tendenciája vezérel bennünket a földművelésügyi tárca szükségleteinek előirányzásánál. (Zaj.) És habár mérsékelt összegekben, de következetes és fokozatos fejlődést biztosító többkiadásokban jut ez számszerűleg is kifejezésre e tárca czimleténél. E tárca költségvetésének kiadási többletéből csak három szociális és gazdasági szempontból nagyobb fontosságú akcióra kívánom felhívni a t. Ház figyelmét. (Halljuk! Halljuk!)

Először is az ugynevezett hegyvidéki akcióra. (Helyeslés.) Ezen költségvetésben újfólag 201.200 koronával többlet vettünk fel és ezen akcióit kiterjeszteni kívánjuk Szilágy-, Árva-, Liptó- és Trencsén-megyére. (Helyeslés.) nyilvános biznyságul annak, hogy akkor, amikor a közjólét emeléséről van szó, nem tesszünk különbséget ezen hazának különböző nyelvű polgárai között. (Eljenzés.) Másodsor, t. képviselőház, (Halljuk! Halljuk!) 200.000 koronával emeljük a munkaházak építésének elősegítésére szánt dotációt, ami által ezen állandó jellegű segélyalaprak évi dotációjára immár 500.000 koronára emelkedik. Végül ugyanezen tárcaánál 10 millió koronát meghaladó többletet vettünk fel telepítési célokra. (Élénk helyeslés.)

Ezen összeg egyelőre fedezetet fog ugyan találni a már eddig fogantatott telepítésekhez számzó kérdéseinkben, de mivel a telepítésre szánt összeg immár 11 millió koronát meghalad, ez egy nagyobb szabású akcióra képesít és képesíteni fog ezen törvényjavaslat intézkedéseinek nemcsak megkezdésére, hanem következetes és nagyarányú végrehajtására, amelyet a telepítések tekintetében t. barátom, a földművelésügyi miniszter ur közelebb fog a törvényhozás elé hozni. (Zajos helyeslés.)

Az iskolák.

8,107.000 koronával emelkednek a vallás- és közoktatásügyi tárca rendes kiadásai, amiből 970.000 K a felső tanintézetek, 971.000 K a középiskolák és 3,598.000 K a népiskolákra lesz fordítva. (Élénk helyeslés.) 290.000 K többletet vettünk fel ezenkívül művészeti célokra a muzeumok dotációjára és 70.000 K többletet tudományos, irodalmi és egyéb közmívelődési célokra, 1,665.000 K-val emeltük az egyházi segélyeket. (Halljuk! Halljuk!)

Habár a kezelésben előálló drágulásoktól, felszerelési és építkezési kiadásoktól eltekintve, ezen kiadási többleteknek nagyobb része személyi természetű, amint általában a vallás- és közoktatásügyi tárcaiban előálló többszükségleteknek jelentékeny része a dolog természetéből folyólag mindig a személyes szükségletek kielégítésére szolgál; mégis felemlíthetem, hogy megtaláljuk ebben a tárcaában egy a felsőbb, mint középiskolai tanintézetek tanerőinek a szükséghez mért szaporítását, megtaláljuk ötszáz új néptanító dotációját, és megtaláljuk a középiskolai tanárok illetményeinek fokozatosan keresztülviendő javítását és előmeneteli viszonyaik rendezését.

Ha összehasonlítást teszok a múlttal, felemlítendőnek tartom azt, hogy a kormányzatunk megelőző

kedése idézte elő, valamint az is, hogy az egész évi szükséglettel voltak előirányozandók azok a kiadások, amelyek 1908-ban csak az év második felére irányoztattak elő.

Pénzügyminiszterium.

A pénzügyminiszterium rendes kiadásai egészben véve 20,306.730 koronával emelkednek, amiből 1,329.815 korona a lakpénzek felemelésére, 293.369 korona pedig a díjnokok és segédszolgák illetményeinek a rendezésére és a ruhailetmények felemelésére esik.

Ezek az illetményrendezéseken kívül a tárca kiadásait emelte a személyzetnek egyes szolgálati ágaknál szükségessé vált mérsékelt szaporítása, a tisztviselők létszámának méltányos rendezése, a Fiumében állomásozó tisztviselők helyi pótlékának előirányozása, valamint a dologi kiadásoknak az ügyforgalom növekedése s az általános drágaság folytán való szaporodása.

Hozzájárult a kiadások emelkedéséhez az adóhivatalnál az, hogy négy új adóhivatal felállítására van tervbe véve.

A pénzügyörseknél emelkedik a szükséglet 569.894 koronával az új szeszadó-törvény végrehajtásával kapcsolatban szükségessé vált 302 főnyi személyzet szaporítás, a létszámviszonyok rendezése és a lakpénzek felemelése folytán.

Kereskedelmi miniszterium.

A kereskedelemügyi tárca rendes kiadásai 42,214.306 koronával emelkednek, mely összegből 1,923.901 korona a lakpénzek felemelésére, 831.530 korona pedig a díjnokok és segédszolgák illetményeinek a rendezésére és a ruhailetmények szabályozására esik.

5,902.300 korona emelkedést mutatnak a posta, távirat és távbeszélő kiadásai az 1904. évi I. t.-cz. alapján járó személyi pótlékok szükségletének emelkedése, a már többször említett illetményrendezések, a fiúmei helyi pótlék előirányozása, a személyzet előmeneteli viszonyainak javítása s a forgalom emelkedése következtében, mely utóbbi körülmények a személyzet megfelelő szaporítását is szükségessé teszi.

A m. kir. állami vasutaknál 33,721.230 koronával több irányoztatik elő, főleg azért, mert a tényleges viszonyoknak megfelelően nagyobb teljesítmény vértetik alapul s mert az új szolgálati pragmatika rendelkezései is figyelembe voltak veendőek. E körülményeknél fogva különösen a személyzetnek 3434 munkaerővel való szaporítása s a kilométer és órapénzek emelése válik szükségessé. Emellett nő a nyugdíj, a nyugbér és betegsegélyező pénztárhoz való hozzájárulás s emelkednek az iskolákkal és táptintézetekkel kapcsolatos kiadások, továbbá jelentékenyen nőnek a felépítmény és jármű fenntartási költségek.

Földmívelési miniszterium.

A földmívelésügyi tárcánál a rendes kiadások 4,344.934 korona emelkedést mutatnak, amiből 442.370 korona a lakpénzek felemelésére, 183.852 korona pedig a napidíjak s ruhailetmények rendezésére esik. Ez illetményrendezéseken kívül ennél a tárcánál is a személyzetnek némi szaporítása, a tisztviselők előmeneteli viszonyainak javítása s a dologi kiadások szaporodása növelte a kiadásokat.

Kultuszminiszterium.

A vallás- és közoktatásügyi tárca rendes kiadásai összesen 8,107.750 koronával emelkednek s ebből az összegből a lakpénzek felemelésére 821.980 korona, a napidíjak, bérek és ruhailetmények szabályozására pedig 67.725 korona esik.

A középiskolák körében 971.615 korona többszükséglet állott elő; mert megkezdendő a középiskolai tanárok előmeneteli viszonyainak rendezése.

A népnevelés céljaira 3,598.030 koronával, a szakiskolák céljaira 212.309 koronával, a gyógypedagógiai intézet céljaira 94.171.000 koronával több irányoztatik elő. A népnevelésnél mutatkozó nagymérvű emelkedés jelentékeny részben az 1907. évi XXVI. és XXVII. t.-czikkek alapján utalványozandó magasabb illetményekre, a tanfelügyelői intézmény felállítására s 500 új állás rendszeresítésére esik.

Az egyházak segélyezésére előirányozott hitel 1,655.880 koronával emelkedik, amely összegből 1,220.000 korona az 1848. évi XX. t.-cz. végrehajtására, 10.000 korona az erdélyi kat. státus segélyének, 30.000 korona pedig az izraelita vallásának egyházának adott segély felemelésére esik.

Igazságügyi miniszterium.

Az igazságügyi miniszterium rendes kiadásainak emelkedése összesen 2,893.646 korona s ebből 1,617.025 korona a lakpénzek felemelése folytán, 442.654 korona pedig a napidíjak, bérek és ruhailetmények szabályozása folytán áll elő.

Honvédelem.

A honvédelmi tárca rendes kiadásainál az összesen többlet 5,458.352 korona, amiből a lakpénzek felemelésére 31.546 korona, a díjnokok és segédszolgák illetményeinek a rendezésére pedig 91.623 korona esik.

Rendkívüli kiadások.

A rendkívüli kiadások (átmeneti kiadások és beruházások) összesen 212,120.565 koronával, vagyis az 1908. évre törvényhozásilag engedélyezett 150,575.167 koronával szemben 61,545.398 koronával magasabb összeggel vannak előirányozva.

Ez a többlet úgy áll elő, hogy az átmeneti kiadások 6,925.205 koronával csökkennek, — a beruházások pedig 68,470.603 koronával emelkednek.

A beruházások nagymérvű emelkedésének az az oka, hogy gondoskodni kellett az 1908. évi XXXI. t.-cz. alapján végrehajtandó államvasuti és állami vasgyári beruházások költségeiről is.

Rendes bevételek.

Áttérve a bevételekre: a rendes bevételek 1,393,785.695 koronával, vagyis az 1908. évre törvényhozásilag megállapított 1,283,705.132 koronával szemben 110,080.563 koronával magasabb összegben irányoztatnak elő.

77,968.449 koronával nőnek a bevételek a pénzügyminisztériumban.

A múlt évek kivétési eredményeinek átlaga s az 1907. évi zárszámadási eredmények számbavételével az egyenes adók és földtehermentesítési pótlékokból várható bevételek összesen 6,237.000 koronával magasabban lettek előirányozva. A fogyasztási és italadékból eredő bevételek pedig, az új szeszadó törvénytől várható eredményeket is tekintetbe véve: összesen 36,716.000 koronával voltak felemelhetők.

Rendkívüli bevételek.

Rendkívüli bevételek címén az 1908. évre megállapított 105,819.162 koronával szemben 161,992.281 korona, vagyis 56,173.119 koronával több irányoztatott elő.

Mérleg.

Összevonva a fentebb ismertetett költségvetés eltéréseinek eredményeit, az 1909. évi előirányzat mérlege következőleg alakul:

1,343,609.342 K rendes kiadásokkal szemben
1,393,785.695 K rendes bevétel áll, vagyis a rendes kezelésnél

50,176.353 K főlöleg mutatkozik.

Ellenben a rendkívüli kezelésnél

212,120.565 K átmeneti és beruházási kiadással

161,992.281 K rendkívüli bevétel áll szemben, vagyis

50,128.284 K hiány jelentkezik.

Együttvéve a rendes és rendkívüli kezelést

1,555,729.907 K összkiadással
1,555,777.976 K bevétel áll szemközt, vagyis végeredményben

48.069 K felesleg mutatkozik.

EGYHÁZAK.

— (A tiszáninneni ref. egyházkerület) ma tartotta Miskolcon közgyűlését Kun Bertalan püspök és Metzner Béla helyettes-gondnok elnöklésével. Jogtanárokká megválasztották: Sarospatakra Buza László és ifj. Metzner Béla. A közgyűlés a Ne temere ellen egyhangulag hevesen tiltakozott és elhatározta, hogy a felettes hatóság utján a kormányhoz feliratot intéznek s ezzel kapcsolatban kérik, hogy a klerikalizmus terjedését meggátolják. A közgyűlés végül a Kálvin-emlékét meggyalázó Zoványi sárospataki tanár ellen a fegyelmi vizsgálatot elrendelte.

— (A református lelkészek kongresszusa.) Az Országos Református Lelkészegyesület ez évi közgyűlését szeptember 27-én tartja meg Budapesten. A közgyűlés számára úgy mint tavaly, a Nemzeti Muzem diszterméjéért kérte az elnökség. A muzem igazgatósága azonban tudomására hozta az egyesületnek, hogy a legnagyobb sajnálatára nem engedheti át a termet, mert a tavalyi közgyűlés az egyházi javak szekularizációjának súlyos természetű politikai kérdését vetette föl. A muzem szabályzatai szerint a muzem diszterméből a politika ki van zárva. Az elnökség erre a Kálvin-téri templomot kérte el a közgyűlés helyiségeül. Itt tartják meg szeptember 29-én a közgyűlést, amelyet reggel nyolcz órakor ünnepélyes istentisztelet vezet be.

Bogdanovics patriarka.

— A karlóczai választás. —

Budapest, szeptember 22.

Annyi vajadás után végre ma olyan eredménynyel járt a karlóczai kongresszus patriarka választó gyűlése, amit megnyugvással vehet tudomásul az ország. Harmincz kilencz szavazattal huszonöt szó ellenében Bogdanovics Luczián, a hazafias érzelmeiről ismert, rokonszenves budai püspök került a szerb egyház legmagasabb méltóságába. Ezt a választást megnyugvással veheti tudomásul az egész ország, bizonyos, hogy legfelsőbb helyen sem tagadják meg tőle a jóváhagyást, ami azt jelenti, hogy végre a szerb egyházban is helyre áll a régóta megzavart béke.

Ma Karlóczáról ezek a hireink érkeztek:

A választás.

A mai ülést Gyurgyevics Miklós világi elnök 10 órakor nyitotta meg. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök rövid beszédben figyelmeztette a tagokat, hogy a szavazásnak miként kell történnie. Ezután a választás időtartamára a termet kiürítették és kezdetét vette a szavazás. A szavazatszedésnek 11 órakor volt vége és azoknak összeszámlálása után Gyurgyevics Miklós elnök ünnepélyesen kijelentette, hogy a patriárhaválasztó közgyűlés Bogdanovics Luczián budai görög-keleti szerb püspököt választotta meg patriárhává a bszolut szót többséggel. Összesen hatvannyolczan szavaztak le. Bogdanovics Lucziánra esett 39 szavazat, Nikolics Mironra 25. Négyen nem szavaztak, még pedig Mihajlovics Misa, Brodanovics Mihály, Liszavacz Mladen, Vitolics Mita. Az összes püspökök Bogdanovicsra szavaztak, kivéve Zmejanovicsot.

Ezután elnök indítványára a királyhoz intézendő felterjesztés megszövegezésére háromnegyed órai szünet volt, amelynek végeztével Günther Antal királyi biztost küldöttség hívta meg a kongresszusra, aki Joánovics Pál adlátus kíséretében 12 órakor jelent meg a kongresszusi teremben. Gyurgyevics Miklós elnök átnyújtotta a királyi biztosnak az eredményt a király elé terjesztendő feliratokkal, amire Günther Antal királyi biztos a következő szavakkal válaszolt:

— A kongresszus bejelentését tudomásul veszem, az iratokat átveszem és ócsászári és apostoli királyi Felsége elé fogom terjeszteni. Most pedig a kongresszus ülését ő császári és apostoli királyi Felségétől nyert utasítás alapján a választásra vonatkozó legfelsőbb elhatározás leérkezétségéig felfüggesztem.

A királyi biztos szavait Joánovics Pál adlátus szerb nyelven tolmácsolta, mire az ülés véget ért.

A kongresszusi ülés után, fél 1-kor a kongresszusi többség nagy küldöttséggel vonult át a patriárhatusi palotába, ahol Bogdanovics Luczián püspököt üdvözölték ünnepélyesen megválasztása alkalmából.

Günther Antal királyi biztos, igazságügyminiszter a délután 4 órakor induló gyorsvonattal utazott vissza Budapestre, ahová este 10 órakor érkezett meg.

Az új patriárka.

Bogdanovics Luczián Baján, 1867. május 10-én született, tehát most negyvenegy éves. Középiskoláit Baján, teológiai tanulmányait Karlóczán, a jogot pedig az egri érseki liceumban fejezte be. 1891-ben Brankovics szerb patriárka meghívására a beocsini kolostorban szerzetesi fogadalmat tett s előbb szerzetesdiakonus, később protodiakonus, majd pedig Ujvidéken szentszéki aljegyző lett s a görög-keleti vallásu tanulók hitoktatója volt az ujvidéki állami iskolákban. 1892-ben a karlóczai főgimnázium hittanárává nevezték ki s ebben az állásban két évig működött. Ezután 1896. végéig Brankovics patriárka mellett működött, mint főegyházmegyei szentszéki jegyző, referens és archidiakonus, később pedig mint protoszcincellus. Magyarevics volt budai püspöknek 1896. novemberében bekövetkezett halála után pat-

rka.

szeptember 22.

olyan ered-
s patriarka
ssal vehet
z szavazat-
anovics
ert, rokon-
erb egyház
választást
egész or-
ten sem ta-
azt jelenti,
elyre áll a

erkeztek:

választás.

iklós világi
ülés jegy-
rövid be-
y a szava-
a választás
s kezdetét
ek 11 óra-
álása után
éyesen ki-
közgyűlés
örög-keleti
rhává a b-
Lucziánra
5. Négyen
vics Misa,
den, Vito-
dánovicsra

yhoz inté-
háromne-
végeztével
tség hívta
s Pál ad-
eg a kon-
s Miklós
az ered-
akkal, ami-
tkező sza-

omásul ve-
l és apos-
t. Most pe-
apostoli ki-
a válasze-
leérkezéig

vics Pál

re az ülés

or a kon-
vonult át
ovics Lu-
sen meg-

zságy-
orsvonat-
te 10 óra-

patriárka.

ájus 10-én
Középisko-
n, a jogot
1891-ben
a beocsini
lőbb szer-
pedig Uj-
keleti val-
llami isko-
n hittaná-
évig mű-
patriárka
szentszéki
pedig mint
püspöknek
után pat-

riárkai mandatórius, majd 1897-ben a budai egyház-
megye adminisztrátora lett. 1897. elején beocsini
archimandritává nevezték ki. 1897. augusztusában,
illetve az 1897. december 6-iki új választás alkalmá-
val pedig a kariócai püspöki zsinat budai szerb püs-
pökké választotta meg és 1898. január 20-án megerő-
sítést nyervén, 1898. március 13-án felszentelték.
Méltóságából kifolyólag tagja lett a főrendiháznak.
1901. szeptember 21-én a király a kormány előter-
jesztésére a temesvári görög-keleti szerb püspökség
adminisztrátorává nevezte ki az elhunyt Popovics
Nikanor helyére s a püspöki székhely szabályszerű betöl-
téséig, 1904. év tavaszáig működött ebben az állásá-
ban. Nagykeresztése a szerb királyi Szent Száva-
rendnek. Tagja Budapest székesfőváros törvényha-
tósági bizottságának. Brankovics György halála
után a magyar kormány előterjesztésére patriárka-
tusi adminisztrátorrá nevezte ki a király, míg most
a kongresszus a patriárkai székre emelte. Bár a bu-
dai püspökségnek voltaképpen Szentendre a székhelye,
Bogdanovics legtöbbször Budapesten tartózkodott,
ahol a Döbrentei-téren van lakása. A fiatal, kor-
romfekete körszakállas, rendkívül megnyerő külsejű
püspököt, aki pompásan beszél magyarul, nagy kép-
zettsége és megnyerő modora egyik kedvelt alakjává
lették a főváros előkelő társaságának.

Tisztelgés Bogdanovicsnál.

A kongresszusi ülés befejeztével Bogdanovics
Lucián patriárka a patriárkai palotában fogadta
a tisztelgő küldöttségeket. Első küldöttségül a püspöki
kar Nikolics vezetésével, ezután a szerb archi-
mandriták küldöttsége az udvari papsággal, majd a
szerb radikális párt 12 tagú küldöttsége Kraszo-
jevics György dr. pártelnök vezetésével következett.
A radikális párt vezetője a következő szavakkal
üdvözölte a patriárkát:

A szerb nemzeti egyházi kongresszus karlócazi
érsekmetsopolita és szerb patriárkának megválasz-
totta exzellenciáját, eljöttünk tehát a szerb radi-
kális klub nevében, hogy üdvözöljük és kívánjuk,
miképp új hivatása a szerb népre és egyházra ál-
dású legyen. Nagyméltóságú és köztünk némi
félreértés és egyenlenség uralkodott, de mi fá-
tyolt vetünk a multa és karöltve akarunk nagy-
méltóságoddal a szerb egyházi kultúra és szerb
nép boldogítására munkálkodni. Amikor ezt ilyen
nyíltan kijelentjük, meg vagyunk győződve, hogy
ezen az uton együtt fogunk nagyméltóságoddal ha-
ladni, mert exzellenciáid is ugyanezen törekvése-
ket és célokat viseli szíved. Kívánjuk, hogy ugy-
önt, mint bennünket is, ezen utunkon az Isten és
nép áldása kísérjen.

Bogdanovics patriárka a következőket vá-
laszolta:

Mélyen tisztelt képviselő urak! A mai válas-
tás eredményétől mélyen meg vagyok hatva és
mindenekelőtt szívem mélyéből köszönetet mondok
bizalmukért, amelylyel engem a patriárkai méltó-
ságra emeltek. Én ezen bizalmat el nem fogadhar-
nám eddigi munkálkodásom jutalmazásául, hanem
serkentésül nagyobb és felelősségteljesebb munkál-
kodásra egyházunk és önkormányzatunk javára.
Biztosítom önöket, hogy megválasztásom legfel-
sőbb megerősítése esetén autonómiánk, valamint
kedves népünk jóléte iránt támasztott kívánalmak-
nak a legnagyobb mértékben megfelelek és re-
mélem, hogy ugy önök, valamint a püspök urak
részéről is ezen hivatásomban támogatva lesznek,
hogy együttes erővel legyőzzük mindazon nehé-
zségeket, amelyek autonómiánkat fejlődésében gá-
tolták. Nem kívánok ez alkalommal jövő munkál-
kodásomról programot mondani, de már most
akarom hangsúlyozni, hogy én nemcsak erkölcsi-
leg, hanem anyagilag is kívánom egyházamat és
népem kultúráját támogatni. Hogy pedig hazafias
lelkességünk jelenlegi szűkölködő viszonyain né-
míleg is jobbítsunk, hajlandó vagyok saját elhatá-
rozásomból a mindenkor szerb patriárka által é-
vezett összes évi tiszta jövedelmeknek 20%-át ala-
pítványul a lelkesítő dotáció javítására, valamint
a lelkesítő nyugdíjalapjára beszedtetni. Most
pedig, t. képviselő urak, ismételtén fogadják há-
lás köszönetemet és kérem önöket, hogy ezentul
is legyenek irántam szeretettel és bizalommal,
amint én leszek önök iránt.

A képviselők lelkesen megéljenztek a patriár-
kát, aki azután Karlova város küldöttségét Milics
Dusan polgármester vezetésével fogadta. Délután fél-
kettőkor ebéd volt, amelyen hivatalosak voltak
Günther miniszter, királyi biztos, a püspökök, az
adlátus, dr. Kraszojevics György, a szerb radi-
kális-párt elnöke, Gyurgyevics Nikola, a kon-

gresszus világi elnöke, Balla újvidéki főispán, a
zárdafőnök és az udvari papság.

Az új patriárkának ünnepélyes beiktatása vasárnap, október hó 4-én lesz. Ezt megelőzőleg a szerb egyházi kongresszus innapi
ülést tart.

Tisza István a „Ne temere“ ellen.

A dunántúli ev. ref. egyházkerület közgyűlése.

Budapest, szeptember 22.

A dunántúli református egyházkerület ma reggel
kezdte meg évi közgyűlését Pápán. A közgyűlést
Tisza István nagyszabású elnöki beszéddel nyi-
totta meg, melyben nagyon nyugodt, tárgyilagos hang-
on, de egyuttal félreérthetetlen határozottsággal
kelt ki a „Ne temere“ ellen.

A közgyűlés Antal Gábor püspök és Tisza
István főgondnok elnöklése alatt délelőtt 9 órakor
kezdődött.

Az egyházi elnök megható imája után gróf
Tisza István a következő nagyhatású beszéddel
nyitotta meg:

Főtisztelendő egyházkerületi közgyűlés! Valahány-
szor és valahány helyütt összejönnek egyházunk
és a testvéregyház hatósági szervezetei, csodálatos
egyformasággal hangzik fel mindenütt a panasza, hogy
súlyos viszonyok elé megy egyházunk, hogy mind
sötétebben tornyosulnak föléje a veszély fellegei.
És tagadhatatlan: Ha szemünkkel kell, hogy mind
újabb meg újabb jelek tanúsítsák, miszerint az az
ultramontán klerikális irányzat, amely
ugy nézett ki, mintha végleg csatát veszített volna
Magyarországon, újból elérkezettnek látja
az időt a szervezkedésre, az előbb talán
óvatos és körültekintő, de mind határozottabb ag-
resszív föllépésre. (Igaz, ugy van!)

Főtisztelendő közgyűlés! Olyan valaki konstata-
lja csekély személyemben e tényt a főtisztelendő
közgyűlés előtt, aki nem nagyon szokott rémképeket
látni, aki nem nagyon szokott árnyékától megijedni
(Élénk tetszés) és aki most is, e veszélynek láttára
is első sorban arra kéri mindazokat, akik vele együtt
éreznek és gondolkodnak, hogy se bátorságukat, se
hidegvérüket, se nyugalmukat e veszélyek láttára
el ne veszítsék. (Éljenés.) Alios iam vidimus ventos.
(Ugy van! Éljenés.) A magyar protestáns egyház-
ban kell annyi jogos önértetnek, kell saját erőnk
annyi tudatának élnie, hogy ezekre a jelenségekre
ne egy hiszterikus asszony idegességével tekintünk.
(Tetszés, éljenés.)

De ha hiba volna tulbecsülni a veszélyeket, épp
oly hiba volna szemet hunynunk ezek előtt.

Fejlesztjük és szervezzük tehát az erőt, de egy-
uttal egyesítsük is. Egyesítsük először saját egyhá-
zunk erejét. És itt méltóztassanak nekem meg-
gedni, lehetetlen bizonyos elszomorodással nem utal-
nom arra a jelenségre, hogy éppen akkor, amidőn
mindjobban és jobban kezdjük a kivülről újból ránk
nehezedő nyomást érezni, éppen akkor, amidőn talán
napról-napra világosabban kezd meglátszani, minő
hatalmas ellenfelek támadásainak vagyunk kitéve,
öppen akkor látjuk ismét az egyenletlenség, a torz-
salkodás, az elégedetlenség, az izgatás káros, ve-
szélyes jelenségeit hivatásunk között mindjobban elter-
jedni. Valóban elszomorodva kell magamtól kérde-
zenni: lát mi egy szellemi anarchia örvényébe aka-
runk elsüllyedni éppen most, amidőn egy katonailag
figyelmeztetett és szervezett ellenfél támadásaival
kell megküzdenünk? (Ugy van! Ugy van!)

De a magunk erején kívül szükségünk van —
amint szükségünk volt a múltban — az egész sza-
badagszerep, felvilágosodott magyar társadalom
erejére is. Nem szabad megengednünk, hogy félre-
értéseknek ügyesen felszítása által ezt az erőt elide-
genítsük mitőlünk. (Élénk helyeslés.) Bárminő pro-
vokációknak is nem szabad bennünket arra indi-
taniok, hogy mi is oly ténre lépünk, ahol legalább
is abban a színben tűnhetnek fel a mi elvárásunk,
mintha bennünket is a felekezeti türelmetlenség, a
felekezeti elfogultság vezetne. (Igaz! Ugy van!
Élénk tetszés és helyeslés.) Azt a napnál világosabb
tényt, hogy a magyar protestantizmus ügye benső,
elválaszthatatlan szolidaritásban van a magyar nem-
zet és a magyar szabadság ügyével. (Igaz! Ugy
van!) ezt a tényt se elhomályosítanunk, se mások
által elhomályosítottatni engednünk nem szabad. (Élénk
tetszés, helyeslés és éljenés.)

Ez az állapot kell, hogy vezessen bennünket
mindazon küzdelmekben, melyeket egy vagy más,
ránk nézve sérelmes jelenség vagy intézkedés ránk
kényszeríthet; ezeket a szempontokat kell szem előtt
tartanunk akkor is, ha állást akarunk foglalni azzal
a pápai dekrétummal szemben, amely az utóbbi idők
jelenségei között méltán a legnagyobb mértékben
kavarta fel a magyar társadalom felekezeti bé-

kéjét; mert hiszen az összes eddigi jelenségek kö-
zött nem volt egy sem, amely ilyen kényes téren
mozgott volna, amely annyira elevenében sebezte
volna meg a magyar társadalom nem katolikus ré-
tegeinek békéjét és mely annyira magán viselte volna
az agresszivitás jellegét.

Az mondatik, hogy hiszen ennek a „Ne temere“
dekrétumnak semmiféle jogi hatálya nincs, mivel a
házassági jog ma már teljesen elvesztette egyházi
vonatkozásait.

Hát, főtisztelendő egyházkerületi közgyűlés, az
kétségtelenül igaz, hogy jogi hatálya a dekrétumnak
nincs. Az én igénytelen nézetem szerint sem volna
tehát helyes ezt mint jogsérelmet, mint olyan vala-
mit feltüntetni, ami a házassági jogba akar kötelező-
leg beavatkozni és ott a jogegyenlőség sérelmét al-
kotja. Hanem azután kérdelem: közönyös lehet-e akár
a magyar államra, akár a magyar társadalomra, akár
Magyarország többi vallásfelekezeteinek híveire
nézve, hogy éppen ezen a ponton, éppen a házassági
megítélés kérdésében egyszerre megváltoztatja a
római katolikus egyház a maga eddigi hivatalos állás-
pontját és olyan tanokat kezd hirdetni, amelyeknek
elterjedése Magyarországon csakugyan egyértelmű
volna sok ezer család békességének feldúlásával.
(Ugy van! Ugy van!) és a protestáns és a katolikus
magyar társadalom közötti összhang, egyetértés,
testvéri jó viszony alapos felforgatásával. (Igaz!
Ugy van!)

A mi magyar társadalmunk majdnem, azt mond-
hatom, a vegyes házasságokra van felépítve. Alig
van család, amelyiknek rokoni kötelékeihez más val-
láshoz tartozó egyének is házasság útján ne csatol-
tattak volna. (Ugy van!) Alig van család, amelyiknek
belső békéje ne nyugodnék azon, hogy a római kato-
likus egyház legalább egy olyan modus vivendi ta-
láljon, melynél fogva belenyugszik a vegyes házasság
intézményébe és nem köti a vegyes házasságokat
olyan feltételekhez, amelyeknek megtartása meg-
alázó volna a nemkatolikus félre, meg nem tartása
pedig a katolikus fél lelki nyugalmát háborítja meg,
öt állítja azon rettentő dilemma elé, hogy ágyasnak
tekinti őt a saját egyháza, hogy meg van bélyegezve,
hogy pellengérré van állítva saját hitsorsosai előtt.
(Igaz! Ugy van!)

Ez a tény áll a maga meztelenségében előttünk
(Ugy van!) és én, mondhatom, nem képelek, nem
képzeltetek a felekezeti közönségre, a magyar tár-
sadalom összhangjára és egyetértésére nézve ennél
mélyebbrelható nagyobb veszedelemet. (Ugy van!)

Ugy gondolom, főtisztelendő egyházkerületi köz-
gyűlés, hogy ez az a helyzet, amely rákényszerít
bennünket arra, hogy mi is igyekezzünk megfogni
a vegyes házasságok kérdését: megfogni a jogos
védekezés terén. (Ugy van!) Mi sem hagyjuk ma-
gunkra azokat a hitsorsosainkat, akik vegyes házasa-
ságra akarnak lépni (Ugy van!), mi is erősítsük
őket egyházunk ügye iránti kitartásukban. Világo-
sítsuk fel őket, hogy hűtlenség egyházukkal szem-
ben, ha engedve a pressziónak, reverzálist állítanak
ki; és világosítsuk fel őket az iránt, hogy itt a ka-
tolikus egyháznak nem valamely változhatatlan,
sarkalatos hitelve érdekében történik rájuk ez a
presszió, (Ugy van!) hogy mindazokat a a rettentő
fenyegetéseket, amelyek lelkők mélyéig megragad-
ják és megrázzák őket, csak azért alkalmazzák rá-
juk, mert véletlenül magyar katolikusok.

Mondom, ha kell — hisz jogos defenziva terén
mozgunk — vegyük fel ezt a harcotot, vivjük meg
a felvilágosítással és érettségünk tetteik követ-
kezményeit azokkal is, akik a reverzálásadás rut-
áulását egyházunkkal szemben elkövetik. (Élénk é-
ljenés.)

És főtisztelendő közgyűlés, én nem tehetek róla,
én még e pillanatban sem fojthatom el magamban
azt a meggyőződést, hogy erre a ránk kényszerít-
tett harcra szükség nincs, hogy ezt a harcotot, ha
a magyar állam és a magyar katolicizmus irány-
adó tényezőiben meg van a kellő jóakarát, ezt a
harcotot még mindig el lehet kerülni. (Ugy van!
Egy hang: Jus placeti!)

Nem a jus placeti alkalmazása által. Én meg-
engedem, hogy ezt is jogos lett volna alkalmazni,
mert legalább hangos tiltakozása lett volna a
magyar államnak az ellen a felekezés ellen; de a jus
placeti alkalmazása ilyen kérdésben a bajt abszo-
lút nem orvosolná; mert hiszen, akár kihirdetik
ünnepélyesen, akár nem, a lelkekre származott ká-
ros hatás megvan. (Ugy van!) Itt az orvoslás suly-
pontja nem a magyar királyon, nem a magyar kor-
mányon van. (Ugy van!) Rómát kell a magyar
állam illetékes faktorainak s a magyar katoliciz-
mus illetékes tényezőinek meggyőzni arról, hogy itt
veszélyes ténre lépett (Ugy van!), oly ténre, a
melyre való lépése éppen a katolikus egyház jól
felfogott érdekei szempontjából is megboszulja ma-
gát.

Minek köszönheti a római katolikus egyház azt
a fényes szerepet, amelyet máig betölt Magyaror-
szágon? Minek köszönheti, hogy Magyarországon
a magyar liberális nagy zöme ma is még nem
egyházellenes? Annak a mérsékletnek, annak a tü-

relemnek, amelyvel igyekezett a maga álláspontjának merevségét a haladó kor igényeivel és a magyar nemzeti élet érdekeivel kiegyeztetni. (Igaz! Ugy van! Tetszés.) Ne térjenek el ettől az áldásos tradíciótól (Ugy van!) és térjenek vissza hozzá, nemcsak a magyar nemzet, de első sorban a római katolikus egyház érdeke kívánja tőlük ezt.

Ez volna az a hivatás, főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés, amely a magyar kormányra és a magyar katolicizmusra vár. Adja Isten, hogy a magyar kormány is kellő nyomatékkal tudja hallatni szavát ebben a kérdésben és adja Isten, hogy legyenek ismét Lonovicsaink, akik egyházuk szolgálatát eh-ből a nemesebb, magasabb, tisztultabb szempontból fogják fel. (Élénk tetszés és helyeslés.)

Antal Gábor püspök, egyházi elnök javasolja, hogy a közgyűlés hangulatát híven visszatükröző beszédért a közgyűlés világi elnökének köszönetét fejezze ki (Élénk helyeslés) és hogy a beszéd szövege szöszert a jegyzőkönyvben örökíttessék meg. (Élénk helyeslés.)

Bartalus István javasolja, hogy a remek beszéd, amely az ötvenes évek patensellenes küzdelmeire emlékeztet, külön füzetben kinyomatva terjesztessék a protestáns hívek között. (Élénk helyeslés.)

A közgyűlés a javaslatokat elfogadva, a napirend egyes tárgyaira tért át.

A bolgár fejedelmi pár Budapesten.

Budapest, szeptember 22.

Királyunk nagy idő óta most fogad ismét fejedelmi vendégeket a budai királyi palotában. E vendégek Ferdinánd bolgár fejedelem és felesége, Eleonóra fejedelemasszony. Fővárosunk méltó diszszel készül fogadni a királyi vendégeit és azok az utcák, amelyeken keresztül vonul a fejedelmi pár, zászlódiszt öltöttek, jelölve annak, hogy Ferdinánd fejedelem nemcsak királyunk, hanem a főváros lakosságának is szívesen látott vendége. Mert Ferdinánd fejedelem hazánk igaz barátja, ki sosem felejtette el, hogy ereiben magyar vér is csörgedez. A hajdani honvédhuszár-hadnagy a fejedelmi trónon is mindig szívesen emlékezett vissza azokra a szép napokra, melyeket körünkben töltött s később is ha csak tehette, nyaranta felkereste hazánk legkiesebb részét, a magas Tátra vidékeit. E kedvenc tartózkodási helyeit még akkor is felkereste, amikor fejedelmi széke alatt valóságos vulkán háborgott. Kevés uralkodó lépett ugyanis kormányra oly nehéz viszonyok között, mint Ferdinánd fejedelem.

Battenbergi Sándor fejedelem lemondása után Bulgáriában oly anarchisztikus állapotok uralkodtak, hogy bátor szívre volt szüksége annak, ki arra szánta magát, hogy e forrongó országban megragadja a kormányzói gyeplőt. Kóburg Ferdinánd herceg, a magyar honvédtiszt nem rettent vissza a reá várakozó emberföltött feladattól s erős kézzel nyult bele a darázs-fészekbe, melynek megfékezésére még olyan erélyes fejedelem is gyöngének bizonyult, mint Battenbergi Sándor, a szlivicsai hős. Több, mint egy évtized mulott el azóta s Bulgária ma, Ferdinánd fejedelem uralkodása alatt számot tevő tényező a Balkánon, melynek a mostani válságos politikai helyzetben is súlyos szava van. A fejedelem mostani látogatása is éppen e változott viszonyoknak a következménye, aminek bizonyosságául szolgál az, hogy Aehrenthal báró külügyminiszter is Budapestre érkezett a fejedelem üdvözlésére. A külügyminiszter, mint beavatott forrásból értesülünk, hosszabb tárgyalásokat fog folytatni a fejedellel a Balkán kérdéssről s eközben bizonyára közölni fogja a fejedellel mindazon diplomaták nézetét, kikkel Aehrenthal a közel múltban tanácskozott. A Balkánon érdekelt nagyhatalmak ugyanis nagy súlyt helyeznek Bulgária magatartására, mely tudvalevőleg éppen most nem a legjobb viszonyban van Törökországgal. Diplomáciánkra esett ugyilátszik

az a feladat, hogy az ellentéteket Bulgária és Törökország között elsimítsa, hogy minő sikerrel fog e megbízatásnak eleget tenni, azt a közel jövő mutatja meg.

A bolgár fejedelmi pár látogatásáról a következő jelentést kaptuk:

Ferdinánd fejedelem holnap délelőtt tizenegy órákor érkezik nejevel együtt Budapestre a keleti pályaudvaron. Ferdinánd fejedelem feleségével, Eleonóra fejedelemasszonnyal együtt érkezik, mivel ez év márczius havában lépett házasságra és akivel július 16-ától pusztamezői és pohorellai kastélyban felváltva tartózkodott. Holnap reggel a dobsinai jégbarlang közelében fekvő pusztamezői kastélyból hajtának nagy kísérettel a poprádi vasúti állomásra. Poprádról a reggel öt órákor induló különvonattal jönnek, amely pont tizenegy órákor érkezik a keleti pályaudvarra, ahol József főherceg nejevel, Augustia hercegasszonnyal fogadja őket. A főherceg ugyanis közeli rokona a fejedelemnek, aki testvére Klótild főhercegasszonynak, József főherceg édesanyjának. A fejedelem, aki a 11-es szombathelyi huszárezred tulajdonosa, ennek az ezrednek ezredesi egyenruhájában jön, érkezése után megismerléli a 44-es kaposvári ezred diszszázadát, miközben a zenekar a bolgár himnuszt játszza el, amelyet egy rimaszombati zeneszerző, Bernolák Nándor szerzett.

A diszszázad megismerlése után a székesfőváros polgármesterei üdvözlők s azután udvari fogatra ül és kíséretével együtt a Rákóczi-uton, Károlykörtön, Deák-téren, Erzsébet-téren, a Fürdő-utcán, Ferencz József-téren, a Lánchídon és az Albrecht-uton hajtát föl a várba, ahol a király személyesen fogadja vendégeit. A fogadás után rövid cerce, majd dejeuner, este hat órákor pedig diszebed lesz. Este az Operaházban diszeledásul „Bánk bán” harmadik elővonását, továbbá Hüvös Iván balletjét, a „Csodavázát” adják elő. Pénteken, 25-én déljtán három órákor Ferdinánd bolgár fejedelem Szombathelyre utazik, hogy megtekintse új huszárezredét.

A fejedelem kíséretében lesznek Markov tábornok, főhadsegéd, Sztójanov és Konrtok-liefli vezérkari őrnagyok és szárnysegédek. Eleonóra fejedelemasszonyt, ki reuss-köstritz német hercegnő, két udvarhölgy kíséri. A fejedelem gyermekei ez idő szerint a pohorellai kastélyban tartózkodnak. Ott van a trónörökös is, Boris herceg, Tirnovó hercege, aki jelenleg tizenöt éves. Öcse, Cyrill herceg, Preslav hercege, tizenhárom éves. Ott van két kis huguk is, a tíz éves Eudoxia és a kilencz éves Nadejka hercegnőasszony. Eleonóra fejedelemasszony addig, míg Ferdinánd fejedelem Szombathelyen lesz, a Ferencz József-téri Kóburg-palotában tartózkodik inkognitóban, hogy székesfővárosunkat megismerje, ahol most fordul meg először.

A főváros zászlódiszbe öltöztette az utvonatát, amelyen a fejedelmi vendég királyunkhoz siet. A bolgár lobogók, a magyar zászlók és a főváros lobogói díszítik a palotákat és az uttestek közepét. Különösen a Rákóczi-ut díszes. A legtöbb palotát, a vendéglöket, a kávéházakat ünnepi díszbe öltöztetik. A rendőrség a bevonulásra széleskörű intézkedéseket tett. A fejedelem üdvözlésére Budapestre érkezett Szarajov, Bulgária bécsi diplomáciai ügynöke, a bolgár katonai attasé kíséretében, továbbá a monarchia szófiai követe, gróf Thurn-Walsamuz és a szófiai osztrák-magyar katonai attasé.

Báró Aehrenthal közös külügyminiszter ma este kilencz óra 5 perczkor báró Gagern követ kíséretében Budapestre érkezett, hogy a bolgár fejedelem budapesti látogatása alatt a magyar fővárosban tartózkodjék. A külügyminiszter a budai királyi várban szállt meg.

A budai királyi várakba való bevonulás a következő sorrendben történik: Az első kocsiiban Ferdinánd bolgár fejedelem és Augustia főhercegasszony, a másodikban Eleonóra bolgár fejedelemné és József főherceg, a kíséret első kocsiában Petrov-Csomakow asszony főudvarmesternő D'Orsay grófnő udvarhölgygyel, a másodikban lovag Fleischmann titkos tanácsos, báró Hauer vezérőrnagygyal, a harmadikban Savov vezérőrnagy, gróf Szapáry

Péter kamarással, a negyedikben Markow P. vezérőrnagy, főhadsegéd, báró Gablenz-Eskeles ezredessel, az ötödikben Dobrovics J. kabinetirodafiőnök, Hranilovics őrnagy, katonai attaséval, a hatodikban Savoír ezredes gróf Clinchamp szertartásmesterrel, a hetedikben Milow lovassági százados, szárnysegéd, Bogdanow főhadnagy, parancsőrztisztel, a nyolczadikban Roskoványi lovassági százados, József főherceg szolgálattevő kamarása fognak helyet foglalni.

A forrongó Bosznia.

— Katonai intézkedések. —

Budapest, szeptember 22.

A török mozgalmak kitérése óta már többször jelentettük, hogy a törökök szabadság-láza kezd átragadni a megszállott tartományok mohamedán lakosságára is, oly nagy mérvben, hogy a hadügyi kormány jónak látta oly katonai intézkedéseket tenni, melyek minden eshetőséggel számolnak. Híreinket illetékes helyről már többször megczáfolták, daczára annak, hogy a hivatalos jelentések is beismerték járőreinknek többszöri megtámadását. Ma a „N. Fr. Pr.,” mely tudvalevőleg a bosnyák kérdésben mindig igen jól van informálva, azt a távirati értesítést kapta Gorazdából, hogy a szerajevói hadtestparancsnok rendeletére szeptember 26-ig a Szandzsákban állomásozó összes tisztek és altisztek családjaikat el kell hagyniok a helyőrségi helyeket. Tegnap már több család utazott el. Hogy mi az oka ennek a rendszabálynak, azt nem tudják. Konstantinápolyból azt jelentik, hogy az ifjú-török bizottság információjára szerint a szandzsákban aggasztó nagyszorb izgatás folyik.

Katonai körökben azt állítják, hogy e rendeletet a hadtestparancsnokság még a múlt hónapban adta ki, mely azonban csak most lesz végrehajtva. Azzal indokolják, hogy előre nem látott dolgok esetén, ha az események csapatok eltolasát tennék szükségessé, a hátramaradt asszonyok és gyermekek nem részesülhetnének kellő védelemben.

Ha már a katonai körök ennyit elismernek, akkor a megszállott tartományokban nagyon komolyan állhatnak a dolgok és el lehetünk készülvé arra, hogy legközelebb nagyobb számú katonai csapatokat lesz kénytelen a hadügyi kormány Boszniába rendelni. Bár arról is szó van, hogy az osztrák-magyar csapatokat kivonják Novi-Bazárból, de ezt is egyelőre megczáfolták Bécsből. A katonai hatóságok különben már most sürgősen intézkedtek az asszonyok és gyermekek eltávolításáról, mert újabb jelentések szerint a Lim vidékén és a keleti határon állomásozó tisztek családjaikat már el is távolították. Az első transzport harminczhét asszony és gyermek, tegnap este Szerajevóba érkezett. Negyven kocsiból álló vonatcsapat tegnap a vasutól távolabb eső helyőrségekre ment, hogy az ott állomásozó tisztek családjaikat Szerajevóba hozzák.

Ez tehát az első intézkedés, melyet a hadügyi kormány tett a nagy agitációra, mely most a megszállott tartományokban folyik.

A boszniai és hercegovinai szerb nemzeti szervezet a berlini interparlamentáris konferenciához is fordult, melynek elnökségéhez a következő táviratot intézte:

A berlini kongresszuson 30 évvel ezelőtt összejött európai diplomaták határozatot hoztak Bosznia és Hercegovina sorsa fölött. A szerb nemzeti szervezet most, amidőn üdvözlö a Berlinben egybegyűlt parlamentárisokat, sajnálatát fejezi ki a fölött, hogy Európában a bosnyákok és hercegovácok az egyedüliek, akik nincsenek abban a szerencsés helyzetben hogy képviselőjüket az interparlamentáris konferenciára küldhessék

KÜLFÖLD.

A laibachi zavargások.

— A kormány akciója. —

Budapest, szeptember 22.

Az osztrák kormány a krajnai tartományfőnöknek a leghatározottabb utasításokat adta arra nézve, hogy tegyen meg minden intézkedést avégből, hogy Laibachban az élet- és vagyonbiztonság teljesen biztosítható. Főleg arra irányították a tartományfőnök figyelmét, hogy gondoskodjék arról, hogy mindenki szabadon gyakorolhassa magánjogait és hogy a város lakosaira senki se gyakorolhasson törvénytelen presziót. E célból az utcákon és nyilvános helyeken minden gyülekezés betiltandó. Erélyes nyomozás indítandó azon személyek ellen, akik azon gyanu alatt állanak, hogy törvénytelen eszközökkel terrorizmust fejtettek ki egyes polgárokkal szemben, különösen avégből, hogy a czegek eltávolítására bírják, vagy pedig résztvettek a zavargásokban s ezekkel szemben a törvény teljes szigora alkalmazandó. Ha újabb zavargások tüneteinek mutatkoznának, a tartományi kormány azonnal vegye át a rendőri hatóság közvetlen vezetését. A kormány mindenesetre megragad minden alkalmas eszközt, hogy ily sajnálatos események megismétlődését megakadályozza és hogy Laibachban biztosítsa a rendes viszonyokat.

A laibachi zavargások és az ottani német lakosság üldözése miatt dr. Chiari ma felkereste Prade és Marchet német minisztereket s megkérdezte őket, vajon lehetségesnek tartják-e, hogy továbbra is ennek a kabinetnek tagjai maradjanak, amely nem nyújt elegendő védelmet a németeknek. Prade és Marchet miniszterek kijelentették, hogy szolidárisak a német képviselőkkel s egyben felhatalmazták Chiarit, hogy tudassa báró Bienerth belügyminiszterrel, az ő nevében is, hogy a németek kilépnek a koalícióból, ha a laibachi német lakosság nem kap megfelelő védelmet. Chiari ennek következtében fölkereste a belügyminisztert, majd báró Beck miniszterelnökkel is közölte a német miniszterek elhatározását. Báró Beck megmutatta Chiarinak azt a rendeletet, amelyet Schwarz tartományi elnökhöz küldött és amelyben energikus hangon utasította, hogy gondoskodjék a zavargásokkal szemben a német lakosság hathatós védelméről és a tüntetések ismétlődése esetén azonnal vegye kezébe a tartományi rendőrség vezetését. A rendelet utasítást ad arra is, hogy holnaptól kezdve a német kereskedők uból kifüggeszthessék német felírásu cégzárólapokat s a rendőrség gondoskodjék, hogy e miatt bántódásuk ne legyen.

Ilyen körülmények között a német miniszterek megmaradnak a kabinetben, de a laibachi tartományi főnök állása tarthatatlan lett.

A szlovén terroristáknak a vérontás után a németfelírásu cégzárólapok és a közhatalóságok német felírási szurnak szemet. Ma napközben többször volt csődület az országos pénzügyigazgatóság épülete előtt, amelyen szintén német a felírás. A tömeg követelte a tábla eltávolítását és nehogy tüntetésre kerüljön a sor, a szlovén néppárt több birodalmi gyűlési képviselője fölkereste a pénzügyigazgatót és megkérte, hogy tegyen meg hivatalból minden lépést az illetékes hatóságnál a tábla eltávolítása céljából.

A 27. gyalogezred szlovén nemzetiségű tartalékos tisztjei elhatározták, hogy lemondanak tisztii rangjukról, ily módon akarván tiltakozni a gyalogezrednek a vasárnapi tüntetés alkalmával tanúsított magatartása ellen.

A laibachi jelentések szerint a véres utcái harcok után lecsöndesült a város. Az éjszaka nyugodtan folyt le. Tíz óra után az utcák néptelenek voltak. Mindamellét a csapatokat a kaszárnyákban készenlétben tartották. A mai nap folyamán több letartóztatott embert szabadiábra helyeztek. Ma délután temették a vasárnapi tüntetés áldozatait. A városban minden üzletet bezártak s a német kereskedők is siettek boltjaikat bezárni, mert a szlovének megfenyegették őket, hogy különben beverik kirakatainak ablakait. A német lapok nyomdái is ugyan

ezért kénytelenek voltak szünetelni s ennek következtében ma egyetlen egy német lap sem jelenhetett meg.

Osztrák tartománygyűlések. Az isztriai tartománygyűlést ma nyitották meg. Hohenlohe herceg helytartó felolvasta a legfelsőbb egybehívó pátenst és Payer lovagnak tartományi elnökké történt kinevezését jelenti be. A helytartó ezután német, majd szlovén beszéddel üdvözölte a tartománygyűlést. Beszédében első sorban a választójog kiterjesztésére mutatott rá. A helytartó meghívására ezután a tartományi elnök letette az esküt. Payer lovag ezután beszédet is mondott, amelyben rámutatott a tartománygyűlésre váró nagy feladatokra és azt a reményét fejezte ki, hogy a képviselők egyöntetű munkáikodásának sikerülni fog legyőzni az összes nehézségeket.

A stajer tartománygyűlés mai ülésén Orneg (német néppárti) megokolta javaslatát, amely a kormánynak a Dráva Marburgtól a magyar-horvát határig való szabályozása ügyében előterjesztett tervre vonatkozik. A tartománygyűlés e javaslatot, valamint Ploj képviselő hasonló tartalmú indítványát az illető bizottság elé utalta.

A morva szociáldemokraták tegnap Brünnben és környékén számos népgyűlést tartottak. E gyűléseken határozati javaslatot fogadtak el, amely tiltakozik az ellen, hogy a morva tartománygyűlés a tartományi költségvetés deficitjének fedezésére a tartományi pótdadó emelését vette tervbe. Az igen népes gyűlések teljes rendben folytak le.

Oroszország kölcsöne. Hír szerint az orosz kormány sikerült Franciaországban ezerhatszáz millió rubeles kölcsönt megkötni. A konszolidált francia bankok kifizetése után megmaradt fölösleget az esetleges deficit fedezésére fogják fordítani.

Görögország és Románia. A diplomáciai viszonyt Románia és Görögország közt, amely a görögöknek Romániában történt üldözése miatt szakadt meg, legközelebb, mint megbízható forrásból jelentik, helyreállítják. Sturdzának Aehrenthal és Isvojskival való találkozása alkalmával a román-görög konfliktus is szóba került és mind a két államférfi, tekintettel a megváltozott török viszonyokra, ennek a konfliktusnak az elsimítását is óhajtotta. Isvojski különösen nagy súlyt fektetett arra, hogy a két balkáni királyság kibéküljön és felajánlotta jó szolgálatait. Sturdza hazatérése után több ízben értekezett a bukaresti orosz követtel, aki ott Görögország érdekeit is képviseli. A megbeszélések kedvező eredményre vezettek és remélhető, hogy a diplomáciai viszonyt már október elején újra felveszik Görögország és Bulgária között.

Marokkó. A német nagykövet ma adja át a német kormány választát a francia-spanyol jegyzékre. Hír szerint a német válasz nagyon békülékeny hangú.

Megerősítik, hogy Olaszországnak szándéka a francia-spanyol jegyzék mellett nyilatkozni. Az olasz hivatalos körök Franciaország és Spanyolország különösen azon igényét tartják jogosultnak, hogy a szultántól hadikiadásai megtérítését követeljenek.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Zombor szab. kir. város virilistái közül a jövő évre a legtöbb adót fizetnek Formbach Péter 6382 korona, Lederer Leó 5173, Szemző Gyula 5701, Falczione Gusztáv 4012 K stb. A legkisebb virilista adója 342 korona.

Torontál vármegye törvényhatósága ma Botka Béla főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az őszi közgyűlést okt. 8-ára tűzték ki. Kisebbség ügyek letárgyalása után a közgyűlés véget ért.

AZ EGYETÉRTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

Kongresszusok a fővárosban.

— Három tanácskozás. —

Budapest, szeptember 22.

A fővárosban ma két nemzetközi és egy országos kongresszus tartotta meg tanácskozását. A kongresszusok közül különösen a nemzetközi jogi egyesület tanácskozásai tarthatnak nagy érdeklődésre számot, míg a táviró- és telefon-kongresszus inkább csak a szakkörök figyelmére számíthat. A hatósági állatorvosok a testületüket érintő kérdések megvitatására hívták össze országos kongresszusukat.

A jogi kongresszus.

A nemzetközi jogi egyesület huszonötödik konferenciája ma délelőtt nyílt meg az Akadémia dísztermében nagyszámu diszes közönség jelenlétében. A nagyszámban megjelent külföldi vendégeken kívül ott voltak Wlassics Gyula, a közigazgatási bíróság elnöke, Töry Gusztáv, Meskó László és Imling Konrád államtitkárok, Fülepp Kálmán főpolgármester, igen sok bíró, ügyvéd és jogász.

A konferenciát tizenegyedfél óra tájban nyitotta meg Töry Gusztáv államtitkár, aki az elnöki emelvényen Phillimore, a nemzetközi egyesület elnöke és Fülepp Kálmán főpolgármester között foglalt helyet. Töry Gusztáv rövid angol nyelvű üdvözlő beszéde után Fülepp Kálmán főpolgármester üdvözölte francia nyelven a külföldi vendégeket. A budapesti ügyvédi kamara nevében Szivák Imre, az ügyvédi kör nevében pedig Szohner Lajos mondott üdvözlő beszédet.

Az üdvözlő beszédek után megalakult a kongresszus elnöksége. Tiszteleti elnök Günther Antal igazságügyminiszter, elnök Phillimore, a londoni főtörvényszék bírja, alelnök pedig Töry Gusztáv. Nagy Ferencz és Brüll Ignác lett. Azonkívül minden nemzeti csoport tagjai közül egy-egy alelnököt választottak.

Töry Gusztáv államtitkár azután hosszabb, nagy tetszéssel fogadott beszéddel megnyitotta a kongresszust, majd Phillimore elnök mondott köszönetet a fogadásért és érdeklődésért. Azután Nagy Ferencz terjesztette elő nagy érdeklődéssel hallgatott előadást a magyar jogról. Kennedy lordnak a tengerzáróról szóló értekezését a szerző akadályoztatása miatt Phillimore elnök terjesztette elő.

Azután a tanácskozás folytatását délután három óráig elhalasztották.

A délutáni ülésen, a melyen Mr. Justice Phillimore elnök vezette a tanácskozásokat, szintén nagyszámu érdeklődő közönség vett részt. Az elnök mellett Töry Gusztáv államtitkár, az igazságügyminiszter képviselője és dr. Nagy Ferencz egyetemi tanár, a konferencia alelnökei foglaltak helyet.

Elsőnek dr. W. Evans Darby, a békeegyesület londoni titkára tartotta meg előadását a nemzetközi békebíráskodásról, beszámolva a múlt évben a béke-mozgalom terén elért eredményekről. Az előadáshoz többen szóltak hozzá. Ziperovszky Károly műegyetemi tanár utalt arra, hogy a békebíráskodás igénybevételét kikötő szerződések folytán a háború lehetősége csökkent, minden veszély azonban teljesen el nem múlt; azért szerinte jogosult és szükséges a háború iránti ellenszenvet táplálni és a béke szeretetét előmozdítani. Ferenczy Árpád sárospataki jogtanár felhívja a konferencia figyelmét arra, hogy gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter a békenap elrendelésével a legszélesebb körökben propagálja a béke szmjét és éppen a fiatal nemzedék fogékony lelkébe akarja beoltani. Javasolja, hogy a konferencia határozatilag mondja ki, hogy a békeeszmé ily módon való terjesztésének szükségességét helyesli. Prince de Cassano megemlíti, hogy Olaszországban már egy évvel korábban eszközöltek ki ilyen intézkedéseket. Az idő előrehaladván, a mai napirend utolsó pontját a kiadási szerződések kérdését, amelyre nézve négy más előadó társának összefoglalt véleményét dr. Vámbéry Rusztem kir. ügyész, egyetemi magántanárnak kellett volna előterjeszteni, a holnap délelőtt tíz órakor kezdődő ülésre halasztották. A kongresszus hölgyvendégei délután három

órákor Hampel Józsefné, Pulszky Polxina és a magyar bölgybizottság kalauzolása mellett hajón kirándultak a Margitszigetre, ahol a Magyar Atlétikai Klub viadalát nézték végig.

A nemzetközi jogi egyesület tiszteletére ma este háromszáz terítéses bankettet rendezett a Jogászegyesület, a Budapesti Ügyvédi Kamara és Ügyvédi Kör a Royal-szálló hangverseny-termében. Az asztalfőn az elnökségen kívül a kormány képviselői, Meskó, Tóry és Imling államtitkárok, továbbá a jogi egyesületek elnökei foglaltak helyet. A diszvacsorán a kongresszus elnöke, Sir Phylmore emelte poharát egy hosszabb angol nyelvű toasztban a királyra, aki évek óta vezeti az ország sorsát és aki az egész világon, különösen Angliában kivívta magának a legnagyobb tiszteletet és szeretetet s akit az angolok a „Grand Old Men” névvel tiszteltek meg. A társaság, amely a toasztot állva hallgatta végig, éljenzéssel fogadta Phylmore szónoklatát. Ezután Meskó államtitkár francia nyelven üdvözölte a vendégeket és poharát emelte az összes külföldi uralkodókra, akiknek nemzetei itt képviselve vannak. Dr. Brüll Ignác üdvözölte ezután a vendégeket angol nyelven, majd utána Rieser tanár, titkos tanácsos Budapest székesfőváros fejlődésére emelte poharát. Paul Gover francia nyelven ünnepelte azokat az egyesületeket, akik a mai estét rendezték s akiknek nevében dr. Nagy Dezső országgyűlési képviselő ünnepelte a vendégeket. A diszes társaság a legjobb hangulatban az éjjel utáni órákig együtt maradt.

A hölgybizottság tagjai a hölgy vendégek tiszteletére csütörtök este tea-estélyt rendeznek a Parkklub helyiségeiben, ahol ugyanekkor a konferencia férfitagjai a főváros bankettjén fognak résztvenni.

Távíró- és telefon-kongresszus.

A nemzetközi posta- és távíró-intézetek adminisztrációinak kongresszusa ma délelőtt tíz órákor kezdődött a Magyar Mérnök- és Építészegyesület Reáltanoda-utcai helyiségében. A nagyszámban megjelent kongresszusi tagokat Kolossváry Andor miniszteri tanácsos üdvözölte a kereskedelemügyi miniszter nevében. A vendégek nevében Strecker mondott köszönetet a szíves fogadásért és örömeinek adott kifejezést, hogy a kongresszus tagjai Budapestre jöhettek és tanulmányozhatják a főkeletességükben mintaszerű intézeteket. Azután megválasztották a tisztikart. Elnök lett Kolossváry Andor, alelnök pedig O'Meara. A kongresszus délelőtti ülése ezzel véget ért. Azután az egyes bizottságok megkezdtek munkájukat, hogy a tárgyalási anyagot a kongresszus teljes ülésére elkészítsék. A kongresszus többi tagjai kirándulásokat tettek a városba.

A magyar távíró- és távbeszélő-adminisztráció ma este a Royal-szálló nagytermében fényes díszlakomát adott a nemzetközi távíró- és távbeszélő-kongresszus tagjainak tiszteletére. A lakomán megjelent Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter és Szerényi József államtitkár is. Ugy a terem, mint az asztalok igen izélesen voltak díszítve. Az ötödik fogás után Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter emelkedett szólásra és általános figyelem közepette a következőket mondotta:

Hölgyeim és Uram!

A magyar kormány nevében üdvözölöm önöket, mint a távíró- és távbeszélő-intézmények érdekes és tudós szakembereit.

Az önök működése elenyészteti a távolságot és közelebb hozza egymáshoz a nemzeteket és az egyéneket, ami nemcsak az emberi vagyonosodást és haladást mozdítja elő, hanem a nemzetközi békét is, mert a népek ha egymással közelebről érintkeznek, megtanulják egymást becsülni. A magyar kormány kiváló súlyt helyez az önök tanácskozására, melylyel elérhető lesz az, hogy a szakemberek egyarányu és egyértelmű munkálkodásának irányelvei állapíttassanak meg. Magyarország nevében köszönetet mondok az Önök küldöinek azért a megtiszteltetésért, hogy az első ilyen konferencia Budapesten tartatik meg. (Éljenzés.)

Ittlétek alatt reményelem, hogy érezni fogják az erős és nyílt szívű magyar nemzet vendégszeretetének melegét és midőn távozni fognak, bizom

benne, hogy azt a meggyőződést viendik magukkal, hogy mi magyarok megálljuk helyünket mint technikusok és hogy a mi posta- távíró- és távbeszélő-intézményünk magas fokon áll. (Éljenzés.)

Sajnálom, hogy nagymérvű elfoglaltságom gátol abban, hogy tanácskozásainkon jelen lehessek, de a kereskedelmi minisztérium illetékes közegei a legnagyobb érdeklődéssel fogják kísérni a tanácskozásokat és ki fogják venni részüket ezekben.

Önöknek, a haladás embereinek szerencsét kívánok és egészségükre emelem poharamat.

A miniszter beszédét hosszantartó, lelkes éljenzés és taps követte, amelynek lecsillapulása után a kongresszusi tagok nevében O'Meara válaszolt szívélyes szavakban. Megköszöni Kossuth Ferencz üdvözölő szavait és hangsúlyozza, hogy Magyarország tiszteletreméltó haladást mutat a modern technikának éppen azon a terén, amely a nemzetközi érintkezésnek egyik főeszköze. Poharát Magyarországra és annak előretörő népére emeli.

A lakoma után még számos felkőszöntő hangzott el és a társaság sokáig maradt együtt.

Állatorvosok kongresszusa.

A helyhatósági állatorvosok ma reggel kezdték meg kongresszusukat, amelyen körülbelül kétszáz vidéki állatorvos jelent meg. A kongresszuson részt vett dr. Huttyra Ferencz, az állatorvosi főiskola rektora, a főiskola tanári kara. A földmivélségi miniszter képviselőjében dr. Kakucsy György miniszteri osztálytanácsos jelent meg.

A gyűlést Ráthonyi Zoltán elnök nyitotta meg s üdvözölte a megjelenteket. Az állatorvosi főiskola nevében dr. Marek József, az Országos Állatorvos-Egyesület nevében dr. Rácz Gyula üdvözölte a kongresszust. Lukács Aladár titkár ismertette azután a helyhatósági állatorvosok helyzetét s tiltakozott az ellen, hogy a helyhatósági állatorvosok állása és fizetése ma is az, ami huszonöt évvel ezelőt volt. Előterjesztette a memorandumuk szövegét s indítványozta, hogy a memorandumot ma a képviselőházban adják át a minisztereknek s Justh Gyulának, a képviselőház elnökének.

A memorandumot egyhangulag elfogadták s a kongresszus tagjai elmentek a képviselőházba s felkeresték Darányi Ignác földmivélségi minisztert, ki Ráthonyi Zoltán üdvözölő szavaira kijelentette, hogy az állatorvosi kar érdekét országos érdekek tekintik s biztosította őket, hogy mindent megtesz az érdekükben. A küldöttség ezután Wekerle Sándor miniszterelnöknel, Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszternel, gróf Andrássy Gyula belügyminiszternel és Justh Gyulánál, a képviselőház elnökénél tiszteltgett.

TÁVIRATOK.

A bécsi szerb követ.

Belgrád, szeptember 22. Egyes bécsi lapoknak Szimics bécsi szerb követ külsőbőn álló nyugdíjaztatásáról szóló híreit illetékes helyen alaptalanoknak minősítik.

Közgazdasági táviratok.

New-York.	szept 21.	szept 22.
Buza	locobuza 108 ⁵ / ₈	108
	szeptemberre 109 ¹ / ₂	108 ¹ / ₂
	decemberre 109 ¹ / ₄	108 ¹ / ₂
Tengeri	szeptemberre 88	85
	decemberre 76 ⁷ / ₈	77

Csikagó.

Buza	szeptemberre 99 ⁵ / ₈	98 ⁷ / ₈
	decemberre 100 ¹ / ₄	99 ⁵ / ₈
Tengeri	szeptemberre 76 ¹ / ₄	77 ¹ / ₈

New-York, szept. 22. Gyapot New-Yorkban helyben 9.30 (9.40 tegnap), gyapot októberre 8.83 (8.86), gyapot decemberre 8.63 (8.70), gyapot New-Orleansban helyb 9¹/₁₆ (9¹/₁₆), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, szeptember 22. (Zárlat.) Zsir szeptem. 10.20 (tegn. 10.35), zsir októberre 10.22 (tegnap 10.37), szalonna short clear, 10.37 (tegnap 10.37), sertésus októberre 15.40 (tegnap 15.47)

A német nyers vas.

Berlin, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Nem tel el még a tényeknek az a híresztelés, hogy a Kissen

és társa cég le akarja szállítani a nyersvas-árakat. Október elseje előtt ilyen árleszállításról szó sem lehet s azután is csak akkor, ha a szindikátus fenntartása dolgában nem jön létre megegyezés.

Német közgazdasági hírek.

Berlin, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) A B. Z. am Mittag jelenti, hogy a közép-német barnaszén-szövetséget 1909. márcziusától felbontották, aminek főoka az, hogy outsider-termelés évenként növekszik és 600.000 tonnára rug. — Londonból táviratozzák, hogy azon a másfél milliárd aranyszállítmányon kívül, amely Ausztráliából uton van, még egy nagy tétel aranyszállítmányt kötöttek le Németország számára. — A Börsencourir közlése szerint Berlinben általános hajózási konferenciát fognak tartani. — A Phönix közgyűlést e hó 26-ára halasztották.

Törvénytelen trust.

London, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Bonaparte államügyész vizsgálatot indított törvénytelen trustalakítás miatt az itteni General Electric Company ellen.

Emlékezés Sarasatera.

— Tua Terezina följegyzéseiből. —

Budapest, szeptember 22.

Tua Terezina, a finomvonóju hegedűművésznő, az e napokban elhunyt Pablo Sarasate legrajongóbb tisztelői közé tartozott. „Csodagyermek” volt még, amikor már a nagy mester hatásos szerzeményeivel zajos tapsokat aratott. Vágyott a személyes találkozásra is.

Ennek alkalmá 1883-ban jött meg, amikor a gyermekleány már három év óta járta Francia-, Spanyol-, Olasz-, Magyar-, Németország, Ausztria és Belgium nagy városait, míg végre londoni hangversenyére is rákerült a sor. A véletlen úgy akarta, hogy ugyanabba a szállodába kerüljön, ahol Sarasate volt. E találkozásról így ír Tua Terezina:

Amikor anyámmal a Hotel Deudonnébe szálltam, az a váratlan szerencse ért, hogy olyan szobát kaptak, amely éppen a Sarasate-é fölött volt. Akkor már lázas élettől lüktetett London: déli hangversenyek, Five o'clock hangversenyek, esti hangversenyek követték egymást szakadatlanul. Élénk örömmel gondolok erre az időre.

Sokszor hallottam a mestert, különösen a reggeli órákban, amint műsorát végiggyakorolta, amely alkalommal páratlan barátja, Goldschmidt Ottó, finom átérzéssel kísérte zongorán. Délután és este megnyílt nekem és anyámnak Sarasate szalonja.

Sarasate olyan szeretetreméltó volt, hogy ilyenkor nekem külön is játszott, amire roppant büszke voltam. Nem csupán a fülemmel, hanem lelkem és szellemem minden erejével hallgattam. Sarasate akkoriban szünet nélkül dolgozott: sűrűn hangversenyzett, sokat komponált. De amint a napi programját elvégezte, ismét a régi jószágos emberré lett, aki gyűlölt minden nagyképszerűséget.

Nagyon szerette a tréfákat. A pénzértől például az ebéd műsorát kérte, azután a legközelebbi hangversenyének étlapjáról csevegett. Amikor a kőd az angol fővárost beburkolta — ami sajnos, nagyon gyakran megszokott történni — hasztalan iparkodott buskomorságát leplezni. Olyankor tréfálózással iparkodtunk lehangoltságunktól szabadulni. Vagy lehangoltságunkat rajzolt, vagy tollal furcsa módon kijavította a fotográfiákat. Még most is őrzöm egy ilyen művét, melyen Orestes és Pylades — vagyis Sarasate és Goldschmidt — nagyszerű cizlinderkalapban, szakállasan és pipával a szájukban láthatók.

Sarasate nagyon korán látogatta meg a „Siker”, de a nagy művész egész pályafutásán egyszer se vethette magának szemére a hiúság gyöngeségét. Szerzeményeinek csak egy részét adta ki; mindazt, amit nyilvánosságra hozott, a szigorú önkritika szemüvegén át nézte és éretten megfontolta. Olyan nagy sikereket aratott Lalo, Saint-Saëns, Paderewski és más mesterek műveivel, semhogy magával szemben elnézést gyakorolhatott volna.

A kolera réme.

— Már Berlinbe is eljutott. —

Budapest, szeptember 22.

Az orosz fővárosból már Berlinbe is eljutott a kolera réme. Mintha egyre nagyobb és nagyobb tért hódítana, hol aztán könyörtelenül szedi áldozatait. Az orosz hatóság tehetetlen a gyilkos vésszel szemben. Hiábavaló minden óvintézkedése. Ma is négyszáz ember megbetegedett és százhetvenhat halálesetről számol be egy pétervári távirat. De nemcsak Péterváron, hanem Oroszország más városában is ijesztők a számok.

Megemlékeztünk arról is, hogy az orosz-nyelvel határt is átlépte a rettenetes vész és a Kárpátokon innen és a német határon belül is történtek gyanus megbetegedések. Reméljük azonban, hogy a hatóságok erélyes óvintézkedésén megtörik a pusztító rém tovaterjedése.

Egyébként a kolera terjedéséről hireink a következők:

A kolera már Berlinbe is eljutott. Grigolevszki orosz államtanácsos feleségével ezélt öt nappal Pétervárról a német fővárosba érkezett. A huszonnyolc éves asszonyt tegnap kolera-gyanus tünetek között megbetegedett. A beteg asszonyt elvitték a kolera-barakba, a hol már régebben tízenegyzet ágyat rendeztek be kolera-betegek számára. Grigolevszkit és azt a sófiót, akit az asszonyt automobilon a kórházba vitte, elszigetelték s az automobilt alaposan fertőtlenítették. Grigolevszkiné ezélt öt nappal érkezett Berlinbe, hogy betegségében egy specialistától tanácsot kérjen. — Pétervári távirati jelentés szerint egy újságíró meglátogatta múlt éjszaka a kolera-barakokat és az elszigetelő állomásokat. Mindezek a helyiségek kifogástalanul vannak berendezve, csak az a baj, hogy elkésve fogtak berendezésükhöz. Oppenheim egészségügyi főtanácsos, aki az újságíró fogadta, azt mondta neki, hogy el volt rá készülve, hogy a kolera, bár enyhébb formában, ki fog ütni, de néhány nappal elszámította magát s nyugodtan üdült Karlsbadban. A városi hatóságok eltolták az első tizenöt koleraesetet s Oppenheimet magát sem értesítették róla. Oppenheim csak a bécsi újságokból értesült a kolera pusztításáról.

Hazánkban nagy rémületet és érthető félelmet okozott az a hír, hogy Máramaroszigeten kolera-ban meghalt Mészáros János nevű oláh paraszt. Lapunk tegnapi számában Máramaroszigetről kapott jelentés alapján már közöltük, hogy a betegség, melyben meghalt, az orvosok véleménye szerint nem ázsiai kolera, hanem vérhas volt. Ezt a véleményt most dr. Hegyesi Béni járási főorvos megerősítette, aki egy hozzá intézett kérdésre ezt a választ adta:

— Mészáros János hatvan éves lapátmunkás Szaplonczán lakott, a határtól huszonöt kilométerre egy kalyibában. Egész esztendőn keresztül gyomor-bajban és hasmenésben szenvedett, amit nyilván a hiányos táplálkozás okozott. Pénteken Szaplonczáról Máramaroszigetre utazott, hogy itt gyógytassa baját. Dr. Heller Jakab pénztári főorvos megvizsgálta s bár semmi gyanus tünetet nem tapasztalt, mindazonáltal, mert a határhoz közel fekvő helységről érkezett, a járványkórházba szállította, amiről nekem is hivatalos tudomásom volt. A beteg tegnap délután öt órakor meghalt. Közbenjöttömmel megtörtént a boncolás, amelynek eredményeképpen megállapíthattuk, hogy Mészáros János erős bélob és gyomorhurutban szenvedett, tehát sem kolera-nosztrasz, még kevésbé ázsiai kolera-ban. Mindazonáltal óvatosságból a bélrészeket Budapestre küldtük a bakteorológiai intézetbe, hogy ott bakteorológiai vizsgálatot végezzenek a hullarészekben. Természetesen gondosan dezinficiáltunk mindent, sőt én magam kiutaztam Szaplonczára s ott is fertőtlenítettem az elhunyt lakóhelyét. Megnyugtatóul kijelentem, hogy Máramaroszigeten nincs kolera, nincs kolera-gyanus beteg s azok a hírek, amelyek ilyen betegekről tesznek említést, nem felelnek meg a valóságnak.

A Tájéblatt szerint kolera-betegség gyanúja alatt a délután folyamán négy újabb egyént, köztük két orosz szállítottak be a Virchow-kórházba.

Előfizetési felhívás.

Negyvenharmadik évfolyamát futja az „Egyetértés“, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az a hosszú ut, melyet a függetlenségi és negyvennyolcas eszmék törhetetlen kiküzdésében megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, amelyeket elért, igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharcosa, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés multja egyuttal a jelen programja és a jövő zsinórmértéke. S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szüniünk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy negyvennyolcas eszmék kivívásában.

Az Egyetértés hírszolgálatát elsősorban, mert úgy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetése révén a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Cikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bőveket és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az Egyetértés mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja s ezt a szerepet a jövőben fokozott mértékben fogja kiérdemelni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja“ című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekeségeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szerda, szeptember 23. — Hónaptár: Tekla sz. — Prot.: Tekla. — Görög-ország: szept. 10. Mened. — Zsidó: Elul 27. — A nap két reggel 5 óra 48 perczkor, nyugszik este 5 óra 55 perczkor. — A hold két éjjel 8 óra 10 perczkor, nyugszik d. n. 5 óra 55 perczkor. A miniszterek nem fogadják. A képviselőház ülése d. e. 10 órakor. A főrendibiz naplóbizáló bizottságának ülése. — A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 kor. — Egyházművészeti kiállítás a Műcsarnokban nyitva. Belépő-díj 40 fill. — Nyári kiállítás nyitva a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 37. Belépő-díj n.c.s. — Az Uránia Kiglyó-teri szalonja nyitva. Belépő-díj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva. —

A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György Múzeum (Városliget fasor 10.) zárva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítás nyitva. — A nyilvános könyvtárak nyitva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Személyi hírek. József főherceg és Augustina főhercegnő ma délután háromnegyed hat órakor automobilon Kistapolcsányból Budapestre érkeztek. — Gróf Esterházy Pál külügyi osztályfőnök ma este Budapestre érkezett és a Hungária-nagyszállóban vett lakást. — Gróf Mensdorff-Pouilly-Dietrichstein Albert, Ausztria-Magyarország nagykövete, Budapestre érkezett. — Lovag Bilinski, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója visszatért szabadságáról és átvette hivatala vezetését.

— A király gödöllői tartózkodása. A király e hét végén, megszakítva a kihallgatásokat, rövid tartózkodásra Gödöllőre megy. Pénteken délután négy óra harmincz perczkor utazik el Budapestről és hétfőn reggel hat óra öt perczkor érkezik ismét vissza. Ekkor újra megkezdődnek az általános kihallgatások. A spanyol királyi párnak Budapestről való távozása után azonban újra Gödöllőre megy.

— Főhercegi gimnazisták. Bécsből jelentik, hogy Lipót Szalvátor főherceg, két fiát: Rainer Károlyt és Lipót hercegeket nyilvános tanulókat beíratta a gimnáziumba. A két főherceg, hír szerint a középiskola mind a nyolcz osztályát nyilvános iskolában fogja elvégezni.

— Bárány Dezső egészségi állapota. Bárány Dezső képviselő két havi szabadságot kért, melyet a Ház meg is adott. Bárány Dezső a mult hetekben súlyos betegségbe esett, orvosa, dr. Ráskai Dezső egyetemi magántanár gondos kezelése alatt azonban állapota már annyira javult, hogy ma séta-kocsizást is tehetett a budai hegyekben. Mindazonáltal feltétlen nyugalomra van szüksége, hogy egészsége teljesen helyreálljon.

— Rudolf trónörökös szobra. A király néhai Rudolf trónörökös szobrának ünnepies leleplezésén meg fog jelenni. Az ünnepség október 12-én lesz.

— Beöthy Zsolt jubileuma. Beöthy Zsoltnak, a kiváló irodalomtörténeti írónak tanítványai, tisztelői és barátai a jövő héten fogják megünnepelni Beöthy Zsolt születésének hatvanadik és egyetemi tanárságának huszonötödik évfordulóját. A Kisfaludy-Társaság e hó 30-án tartandó ülésének keretében nagyszabású ünnepélyt szándékoznak rendezni Beöthy Zsolt tisztelői, akik ebből az alkalomból egy emlékművet fognak neki átnyújtani. A mű megírásában a legkiválóbb esztetikai, kritikai és irodalomtörténeti írók vesznek részt. A disz munkában szépirodalmi rész is lesz.

— Eulenburg herceg ügye. A berlini ügyészség tegnap azt indítványozta a büntető bíróságnál, hogy Eulenburg herceget a vizsgálati fogház kórházába szállítsák. Ezzel szemben a védőügyvéd a herceg beteg állapotára való tekintettel, amely a szűk kísérletet teljesen kizárja, azt kérte, hogy a vádlottat egyelőre szabadlábra helyezték. A birodalmi törvényszék ma feloldotta Eulenburg herceg vizsgálati fogságát s elrendelte szabadlábra való helyezését. Erre a határozatra az volt a döntő, hogy Eulenburg állapota az utóbbi napokban súlyosra fordult s így belátható időben nem lehet megtartani a végtárgyalást. A herceget családja berlini palotájába vitette, de egyelőre gondolni sem lehet arra, hogy átszállítsák a liebenbergi kastélyba.

Eulenburg herceg állapota oly kedvezőtlen, hogy mai szabadonbocsátására daczára egyelőre gondolni sem lehetett arra, hogy lakására szállítsák.

— Tótok Prágában. A ma esti vonattal Magyarországból százötven tót paraszt érkezett Prágába, hogy a várost megszemlélje. A helyettes polgármester, valamint a cseh agrár-párt és a Narodni-klub kiküldöttjei üdvözölték őket. Az egybesereglett közönség ovációkat rendezett a tótoknak.

— **Wilburne Wright újabb rekordja.** Orville Wrightnak a minap elért rekordját most testvére, Wilburne szárnyalta túl. Wilburne tegnap szállott fel repülőgépen Le Mansban, hol 1 óra 31 perc és 25 másodpercig maradt a levegőben. Ez idő alatt 66 kilométer és 600 méternyi utat tett meg. Ezzel a repülés időtartama és a levegőben megtett ut tekintetében övé az elsőség. Wright Wilburne útjára kétszáz kilométernyi utra és harmadfél órai repülésre elegendő benzint és vizet vitt magával. A repülőgép motorja szabályosan működött és a gyakorlatot teljesen egyenlő időközökben repülte körül óránként 48 kilométernyi sebességgel. Másfél órai repülés után a repülőgép csendesen és szabályosan leszállt. A közönség csakhamar körülvette a földalót és elhalmozták szerencsekívánatokkal.

Párisból jelenti tudósítónk: Le Mansban ma délután fölszállt Wilburne Wright aeroplánja és új rekordot állított föl. A start eleinte nem sikerült, sőt három ízben is meghiusult, végre negyedszer fölszállt a repülőgép 5 óra 17 perczkor. Az aeroplán háromszögű utat irt le, amelynek átfogója 1704, két befogója 301 méter volt. Egy ilyen fordulást átlag 2 óra 45 perc alatt tett meg és $\frac{1}{8}$ -ig 52 kilométer utat futott be. Harminczháromszor irta le az aeroplán ezt a háromszögű utat s összesen 5 óráig 31 perczig 25 másodpercig maradt a magasságban. A fordulókat beszámítva, a megtett ut összesen 90 kilométer, a magasság pedig eleinte 6, a tizennegyedik forduló után pedig 30 méter volt. Wilburne Wright kénytelen volt leszállani, mert besötétedett. Az érdekes kísérletet végignézte White amerikai nagykövet és körülbelül 10.000 főnyi közönség. Wright ezzel leverte fivérének, a szerencsétlenül járt Orville Wrightnek e hó 14-én a Fort Myneron elért rekordját.

— **Az aradi Kossuth-szobor.** Az Aradon felállítandó Kossuth-szobor mintáit kedden délelőtt tekintette meg Kossuth Ferencz kerkedelemügyi miniszter, aki ma kelt fel először betegágyából. Első útja Martinelli kőfaragó-mesternek Elemér-utca 16. szám alatti műtermébe vezetett, ahova dr. Barabás Béla országos képviselő kíséretében érkezett meg. A műteremben a minisztert a tulajdonoson kívül Margó Endre és Pongrácz D. Szigfrid, a szoborpályázat győztes művészei fogadták. A miniszter élénk érdeklődéssel és nagy figyelemmel szemlélte meg a szobor főalakját, amely három méter magas. Az alkotás nagyon tetszett a miniszternek, ki is fejezte teljes megelégedését, csupán a szakállra és a hajra vonatkozólag voltak némi kifogásai, amelyeket a jelenlevő művészek nagy köszönettel vettek és készségesen járultak Kossuth Ferencz kerkedelemügyi miniszternek azon felhívásához, hogy keressék fel holnap lakásán, ahol is a kifogások tárgyában bővebb utmutatással fog szolgálni. Innen Kossuth Ferencz Barabás Béla kíséretében Margó Edének Alsóerdősor-utca 13. szám alatti műtermébe hajtatott, ahol megszemlélte a szobor mellékalakjait. Az egyik csoport a harczost ábrázolja, aki Kossuth Lajos hívó szójára harczba indul. Édesanyja és jegyese is biztatják, hogy menjen harczba a szabadságért. A másik csoport egy zászlótartót ábrázol, akit egy ellenséges golyó szíven talál. Mellelte áll egy másik honvéd, aki a zászlót a haldokló kezéből kiragadja. Ennek a két csoportnak a háttérben van elhelyezve egy, szilaj paripáján bravurosán vágató csikós. A két mellékcsoport bronzból, csikósalakja kőből van. Kossuth Ferencz kerkedelemügyi miniszter hosszabb ideig nagy figyelemmel szemlélte a szobor-csoportokat, legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a művészek alkotásáról, kijelentvén, hogy architekturái szempontból azt nagyon sikerültnek tartja és a kivételt ebben a formában véli a leghelyesebbnek. Szívélyesen beszélgetett még rövid ideig a két művészszel és ezután Barabás Béla kíséretében a képviselőházba hajtatott.

— **Bombák a finn öbölben.** Pétervárról jelentik, hogy a finn öbölben levő Borgoban, amelyet a czári jacht rendszeren érinteni szokott, egy munkásnak a fia két dinamitbombát talált a tengerparton. A fiu eldobta az egyik bombát, mire az fölrobbant és a fiut súlyosan megsebesítette.

— **Takács Mihály jubileuma.** A Takács Mihály operaénekes tiszteletére huszonöt éves jubileuma alkalmából holnapra banketet terveztek. Mint a Budapesti Tudósító értesül, a lakomát közbejött akadályok miatt elhalasztották.

— **A berlini sajtókongresszus.** Ma délelőtt nyílt meg Berlinben a nemzetközi sajtókongresszus. A birodalmi gyűlés nagy üléstermében gyűltek össze a delegátusok, akiknek egy része a karzatra szorult. Az elnöki emelvényen Singer Vilmos elnök, Schweitzer és Schütze alelnökök foglaltak helyet. A német és a porosz kormánynak majdnem összes tagjai jelen voltak. Singer elnök megnyitó beszédét nagy tetszéssel fogadták s különösen azt a részét, amelyet francziául mondott el, zajosan megtapsolták. Azután Schön államtitkár intézett üdvözlő beszédét a kongresszushoz — Az államtitkár beszédét a kongresszus tagjai szintén zajos tetszéssel fogadták. Azután Singer elnök köszönetet mondott mindazoknak, akik a kongresszus fogadása körül buzgólkodtak, majd Tournay főtitkár előterjesztette az évi jelentést, Schweitzer alelnök pedig a pénztár állását ismertette. A kongresszus azután áttért a napirend tárgyalására.

Este kerti ünnepély volt a kancellári palotában. A nemzetközi sajtókongresszus tagjai majdnem teljes számmal jelentek meg és Bülow herczeg a legszeretreméltóbban fogadta a vendégeket. A herczegasszony távollétében a háziasszonyi teendőket Semrich államtitkár neje látta el. Jelen volt a kormány valamennyi tagja, a diplomáciai kar, az olasz, a francia, a spanyol nagykövet, Dánia, Norvégia, Svédország követei, gróf Haeseler tábornagy, a császár katonai kabinetirodájának főnöke, Hahnke tábornagy a tábornoki karral. A sajtósövetség tagjait Singer Vilmos elnök mutatta be a birodalmi kancellárnak és a herczeg szíves társalgásba elegyedett vendégeivel. Singer Vilmos elnök, a Neues Wiener Tagblatt főszerkesztője a sajtósövetség nevében üdvözölte a birodalmi kancellárt s köszönetet mondott a szíves vendéglátásért, mire Bülow herczeg utalt a sajtó nagy hatalmára, amelyet életében ismételtelen tapasztalt. Néhány példát hoz fel életéből annak bizonyítására és a jelenlévők derűltséggel hallgatták a birodalmi kancellár tréfás szavait. Minél nagyobb lesz, ugymond, a sajtó hatalma, annál lelkimeretesebben kell kezelni. Mint komolyan gondolkodó és a történelem előtt felelős férfiak hallgasanak meg egy szót! Az összes országok újságíróihoz szólok és azt óhajtom, hogy szavaimat az önök körén kívül is meghallják. Azt hiszem, hogy az újságírónak hazafiasnak kell lennie. Ez azonban nem jelenti, a másokkal szemben való igazságtalanságot, annál kevésbbé, mert kézssek vagyunk arra, hogy egymás mellett éljünk. Ezt maguk is elismerték, amikdön nemzetközi szövetséget alapítottak. Rá vagyunk szorulva a kölcsönös jóakaratra. A népek nemzetközi viszonyukban szintén rá vannak utalva e jóakaratra és őszinte előzékenységre, a kölcsönös megértésre és a barátságos megegyezésre. Gondolják meg uraim, mennyiben járulhat hozzá a sajtó, mennyiben járulhatnak hozzá önök, hogy a viszonyok barátságosabbak, simábbak legyenek és megnyílt lehetnek önök e viszonyok elmérgesedésére az ellenségeskedés szításával. Hatalmas eszköz van kezükben, mely egyaránt képes használni és ártani. Azt óhajtom, hogy mindig tapasztalt kezekben legyen ezen eszköz, fennkölt fejek birtokában, akik ezen eszközt az emberiség és a népek javára tudják használni. (Helyeslés.) Most pedig uraim sikeres munkáját kívánok önöknek és újból köszönetet mondok megjelenésükért. (Élénk éljenzés.) — A társaság vig hangulatban sokáig maradt együtt.

— **Harc a levegőért.** Malecot léghajós ma reggel 8 óra 44 perczkor léghajójával felszállt Issiből és Vannes, Malacof, Meudons fölött, 500 méter magasságban áthajózva, visszatért Issibe. Miután a levegőben több fordulatot végzett, délelőtt 9 óra 38 perczkor elindulási helyén ismét leszállt.

— **Gépkocsi és automobil karambola.** Ma délelőtt Bécsben a Rothenthurmstrassén egy automobil-tízlőkocsi összelitkőzött egy omnibuszszal. Az omnibusz utasai közül kilenczen megsérültek. Egy egyfogatu kocsi is beleitkőzött az automobilba és teljesen elpusztult.

— **Toselliné nyaralót vásárol.** Toselliné, a Bordeni-tó mellett egy nyaralót vásárolt s kisleányával novemberben oda fog költözködni. Az egykori trónörökösne állandóan ebben a villában fog lakni.

— **A pestis Triesztben.** A pestisben megbetegedett matróz állapota — így jelenti ezt egy Triesztből érkezett távirat — rosszabbra fordult. Újabb pestis-eset még nem fordult elő. Az összes munkásokat, akik a gőzösön alkalmazva voltak, orvosi vizsgálatnak vetették alá. Valamennyi egészséges. Az Erzherzog Franz Ferdinánd gőzös fertőtlenítése után a hajó fenekén százötven elhullott patkányt találtak. A tengerészeti egészségügyi felügyelő megállapította, hogy valamennyi úgy fulladt meg. Az állatokat meg fogják vizsgálni, vajjon pestises betegek voltak-e.

A Wiener Abendpost jelenti: Triesztben, a Ferencz Ferdinánd Lloyd-gőzösön előfordult pestiseseten kívül új hasonnemű megbetegedés nem történt. Ennek daczára a legszélesebb körű intézkedéseket tették.

— **Petrassevich Géza halála.** Petrassevich Géza hírlapíró, az „Alkotmány“ beíró dolgozó társa, ma délután fél négy órakor a Szent Rókus-kórházban czukorbetegség következtében meghalt. Hatalmas, erős szervezetét alig egy hónap előtt támatta meg a betegség, mely rendkívül súlyos és gyötrelmes betegség után halállal végződött. Petrassevich négy évig volt a Magyar Állam, tíz évig az Alkotmány munkatársa, közben rövid ideig az Új Lapot is szerkesztette. Belletrisztikai, közgazdasági, publicisztikai munkássága nevét a magyar újságírók legérdemesebbjei közé emelte. Néhány közgazdasági tanulmánya külön lenyomatban is megjelent s elismerést hozott neki. Az Alkotmánynál a közgazdasági rovatot vezette. Betegsége vasárnap este fordult válságosra. Azóta utolsó perczig agóniában volt, mígnem ma csendesen elhunyt. Fiatal, alig tizenkilenc éves özvegye s két csecsemő leánykája gyászolja. Temetése csütörtökön délután három órakor lesz.

— **Küzdelem a rákbetegség ellen.** A sebészek nemzetközi kongresszusát tegnap nyitották meg Brüsszelben. E tudományos gyűlés fő tárgya a rákbetegség gyógyításának kérdése. Czerny tanácsos, a második sebészeti kongresszus elnöke többek között a következőket mondta a rák-kérdésről: „A rákbetegség kérdése az, mely ma a legszélesebb körben is a fejtetés tárgyát képezi, mert egy betegség sem kinezta az embert oly hosszú ideig, mint ez a kegyetlen betegség. Ennek gyógyítására az idef és alapos operáció a leghathatósabb eszköz. A betegség tovább terjedésének megakadályozását is szem előtt kell tartani.“ A fulgurálásba Czerny nem lát igazi gyógyulást, legfeljebb némely esetben javulást. Rosswell Park (Buffalo) szerint a rákbetegség ragályos haj és ezért az ebben meghaltakaf el kell égetni. A tárgyalás további folyamán az ajakrák, a nyelvrák operációjának módszereiről beszéltek.

— **Asquit leányának balesete.** Asquit angol miniszterelnök leányát atyja skóciai kastélyában sajtósági baleset érte. Szombaton este a fiatal leány a kastély közelében levő sziklákon járkált, ahonnan visszatérve, észrevette, hogy könyvét a sziklán felejtette. Visszaforult tehát, hogy elhozza a könyvet, de többé nem tért haza a kastélyba. Néhány óra múlva a kastélyból keresésére indultak és tizenegy óra felé egy kopó segélyével ájultan találták meg a miniszterelnök leányát. Azonnal a kastélyba vitték, ahol eszméletére térítették. A baleset okát még nem tudják, mert a leány még nem tud beszélni, de annyit már megállapítottak, hogy nem bukkott le a szikláról, hanem valószínűleg idegrázkódás érte.

— **Házasságok.** Friedrich Armin Máv. hivatalnok Budapestről eljegyezte Práger Jolánkát, Práger Armin kereskedő leányát Vácziól.

Fumics Rezső szenteleki kántortanító, a Magyar Földrajzi Társaság tagja, e hó 20-án eljegyezte Tschandl Ignác pinkafői faárkereskedő leányát, Mariskát.

Dr. Heimler Károly Sopron szab. kir. város rendőrkapitánya oltárhoz vezette Grellinger Irmat Sopronban.

Kovács Lipót eljegyezte Krausz Máriát Budapesten.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29. l. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmertve küldetik.

— **A párisi nagy tüzkatasztrófa.** A párisi telefonközpont égéséről az alábbi távirati tudósítás érkezett a mai nap folyamán a francia fővárosból. Maga az épület ellenállt a lángok pusztításainak. Eleinte attól tartottak, hogy a menyezet beszakadt és a negyedik emeleten elhelyezett kétszáz métermázsas súlyú villamos akkumulátorok le fognak zuhanni és az egész házat elpusztítják. Ez azonban még sem következett be, ellenben az egész belső berendezés tönkrement. Tizennyolcezer előfizető napokon át kénytelen lesz a telefonbeszélgetésekről lemondani. A nagy nemzetközi interurban telefonösszeköttetés forgalmát is megzavarták a tüzvész okozta hibák, sőt az épületre erősített számos táviró-vezeték is áldozatul esett a dühöngő elemnek. Így megrongálódtak az Ausztriával összekötő vezetékek, miért is valószínűleg késések fognak e forgalomban beállani. beállani.

— **Elpusztult város.** Az Inagua-szigeten fekvő St. Matheu várost az orkán teljesen elpusztította. Az óriási szélvihar romba döntötte a városka házeit, úgy hogy az összes 700 főből álló lakosság halálát lelta a romok között. Nagy- és Kis-Inagua-szigetek a Bahama-szigetek déli csoportjához tartoznak és angol fenhatóság alatt állanak.

— **Rémes titok.** A Cordillera személyszállító hajón, amely tegnap Braziliából Bordeauxba érkezett, rémes feldezést tettek a matrózok. Nem messze Rio de Janeirotól észrevették, amint egy fiatalember a tengerbe akart dojni egy nagy fekete kofert. Megakadályozták benne és felnyitották a kofert s rémülten látták, hogy egy éltebb ember földarabol holtteste van benne. A hajó egyik czellájában őrizet alatt tartották a fiatal embert, amíg Rio de Janeiroba érkeztek s ott a rendőrség kihallgatta. Bevallotta, hogy a holttest gazdáját, akit felesége akart láb alól eltenni s őt bérelte föl a gyilkosságra. A felbujtó asszony is a hajón volt, de a kikötéskor megszökött. A gyilkost Tardes Mihály-nak hívják, huszonöt éves és Santosból való.

— **Kém egy angol tenger alatt járó hajón.** Londonból érkezett távirat szerint a napokban egy új tenger alatt járó hajót, építői át akartak adni az admirálisnak, egy ur jelentkezett tengerészhadnagyi egyenruhában, azzal a kijelentéssel, hogy neki parancsa van arra, hogy a hajót próbaujtja közben ő vezesse. Megmutatták neki a hajót és részletesen megmagyarázták előtte a szerkezetét. Csak amikor elment és a hajó átvételére kivezényelt tiszt megjelent, jöttek rá, hogy az előbbi tiszt egyenruhában jelentkezett idegen nem volt valódi tengerésziszt. Attól tartanak, hogy egy külföldi államnak az ügynöke volt, aki az új angol tenger alatt járó hajók titkát kikémlelte.

— **Leégett szénaraktár.** Veszedelemes tűz támadt ma reggel a Lehel-téren. Egy szénaraktár kigyuladt s óriási lánggal nagy része leégett. A raktár Deutsch Gyula és Szamek testvérek tulajdona. A Lehel-téren van, közvetlenül a katonai élelmezési raktár és az Albrecht-laktanya mellett. A raktárépület hossza 50 méter és nyolc méter magas. Téglaépítésű és bádoglemezzel van fődve. A raktárban harminczöt vagon szén és husz vagon szalma volt felraktározva. Ma reggel hét óra tájban a katonai élelmezési raktár előtt álló őrs észrevette, hogy a raktárból füst gomolyog ki. Nyomban értesítette az inspekcziós tisztet, aki telefonon a tűzoltókat hívta a tűz színhelyére. Pár perc alatt megérkezett a központi, V. VI. és VIII. kerületi tűzörség gőzfecskendővel, Blaschnek Hugó tűzoltóparancsnok és Janicsék Andor tűzfelügyelő vezetése alatt. Ekkorra már a tűz keresztül tört a tetőn és az épület is magasan lobogó lánggal hatalmas füstöt árasztva, égett. A tüzet rendkívül nehéz volt megközelíteni és a közeli Albrecht-laktanyából száz közlegény sietett a tűzoltók segítségére. Dél előtt tizenegy órára sikerült a tüzet lokalizálni, ekkorra azonban a raktár fele elpusztult. A rengeteg mennyiségű szén, amely préselt kötegekben van felhalmozva, még mindig ég és az oltása estig is el fog tartani. A tűz mellett két őrség maradt.

— **Gyilkos katona.** Ma éjszaka egy lemergi fogadóban a 15. gyalogezred egy szakaszvezetője meggyilkolta kedvesét. A gyilkos katonát letartóztatták.

— **A „Corda Fratres“ a rektornál.** A fővárosban időző „Corda Fratres“ nemzetközi egyetemi szövetség tagjai ma délben dr. Zsembery István, a nemzetközi központi bizottság elnöke és dr. Hindy Zoltán főtitkár vezetésével megjelentek a központi egyetemen és testületileg tiszteltek dr. Székely Istvánnál, az egyetem rektoránál. A külföldi vendégek nevében dr. Maschi Pál, az olasz szövetség elnöke francia nyelvű beszédben üdvözölte a rektort, aki ugyancsak francziául válaszolt és örömet fejezte ki, hogy a nyugati nagy nemzetek képviselőit az egyetemen fogadhatja. A küldöttség, francia szokás szerint háromszoros tapssal honorálta a rektor beszédét.

— **Sztrájk az iskolában.** Olmützi jelentések szerint a közeli Neugasse nevű helységben tegnap iskolasztrájk támadt. Száznegyvenkét cseh tanítvány közül egy se jött az iskolába, mert a cseh iskolát a régi iskolaépületben helyezték el.

— **Szélhámosság.** Egy ismeretlen szélhámosság egyik fővárosi napilapban közzétett hirdetés útján a postatisztviselők kaszinója nevében pénzbeszedőket keres. Értelmisséjük szerint egy hiszékeny embert már 400 koronával meg is károsított. A kaszinó elnöksége ez uton figyelmeztet mindenkit, hogy a kaszinónak pénzbeszedőre szüksége nincs és hogy ez a hirdetés nem tőle származik.

— **A La Manche-csatornát átúszták.** Egy Wolff nevű uszónak sikerült átúszni a La Manche-csatornát, ami eddig csak Webb kapitánynak sikerült. Wolff Doverből indult el szeptember 19-én és 20-án reggel szerencsésen megérkezett Calaisba. Egészen a hajó kikötő hidjáig uszott, de akkorra már annyira kimerült, hogy ha hamarosan ki nem huzzák a vízből, belefullt volna. Wolff, mihelyt jobban lett, felült egy hajóra és visszatért Doverbe, ahonnan Brightonba utazott. A csatorna szélessége Calais és Dover közt 28 kilométer.

— **Seprővel agyonverte.** Prachtitzben Novacsck Venczel nevű siketnéma utczaseprő agyonverte seprőjével ugyancsak siketnéma hugát. A gyilkost az utczáról vitték be a fogházba, amint egykedvűen végezte munkáját a gyilkosság után.

— **Tizenhárom éves menyasszony.** A temesvári anyakönyvi hivatal különös eset foglalkoztatja. Tizenhárom éves menyasszonyról van szó, akinek az 1894. évi XXXI. törvénycikk 7. §-ban meghatározott házassági akadály (fejletlen kor) alóli felmentés ügyében adott miniszteri engedéllyel, szíve választottjával házasságra szabad lépnie. Hogy tényleg kifejtette a fiatal leány, azt orvosi bizonyítvánnyal igazolta. A menyasszony Kókelen Borbála, a vőlegény pedig Fassbinder Frigyes huszonkét éves mézárósság.

— **Bestiális anya.** Lucz Katalin, temesremeti svábasszony, hogy elpalástolja bűnös szerelmének következményeit, megfojtotta háromhetes csecsemőjét. A gonosz asszony három héten át titkolta a szomszédok előtt, hogy gyermeke született, míg tegnapelőtt meggyilkolta a szerencsétlen porontyot. Egy dézsa vízbe fojtotta a kis fiút. A holttestet ezután elrejtette az ágy párnái közé. Az asszonyt ettől kezdve háborgó lelkiismerete valósággal örülltette. Valamelyik szomszédjának feltűnt az asszony ideges viselkedése és jelentést tett a rendőrségnek, amely tegnap váratlanul házkutatást tartott és meg is találták a holttestet. A temesvári ügyészség elrendelte a nyomozást, a bűnös asszonyt pedig letartóztatták.

— **Örületben.** Véres tragédia játszódott le Lovasfelsőfalusiasiban. Eijtsdorfer Károly ottani gyógyszerész hirtelen megőrült és revolvért rántva, lövöldözni kezdett környezetére. Meg akarták fékezni, de ekkor a szerencsétlen ember maga ellen fordította a fegyvert. A lövés eldördült s Eijtsdorfiert rögtön megölte.

— **Tolvaj hálótárs.** Tuba Mihály pinczér egy fővárosi borozóban megismerkedett egy fiatalemberrel, aki dr. Pető Györgynek mondta magát. Együtt mulattak, hajnalban pedig betértek a Nemzeti-szállodába aludni. Tuba reggel arra ébredt, hogy hálótársa eltűnt és magával vitte Tuba 336 koronáját. A pinczér feljelentést tett a rendőrségnek, amely kiyo-mozta a tolvaj áldokort Pető György 33 éves ügyvédírnok személyében. Letartóztatták.

— **Megbukott színházi ügynökség.** Berlinben nagy feltűnést kelt az A. Entsch-féle régi színházi ügynökség és kiadó-czég bukása. A hitelezők Jonas igazságügyi tanácsos elnöklete alatt tanácskozási tartottak. Jelen volt Sudermann, Blumenthal, Dreyer Miksa, Halbe Miksa, Mayer-Förster, akik valamenyien jelentékeny összegekkel vannak érdekelve. Mayer-Förster 80.000 márkával károsodik, Sudermannnak pedig 50.000 márkát a követelése. Az Entsch-czég ugyanis 1893. óta hátralékban van a tantiémek kifizetésével. A Félix Blech-féle színházi ügynökség hajlandó átvenni az Entsch czéget, ha a hitelezők 1919-ig haladékot adnak követeléseiknek részletekben való kifizetésére s ha addig a tartozások nem lesznek teljesen törlesztve, akkor a Blech-czég még 50.000 márkát fog a kárvalloktak között felosztani.

— **Huszárattilától — a börtönig.** A szabadkai rendőrség letartóztatta Miesner Rudolfot, aki azon a czimen, hogy ő van kiküldve a tanyai iskolák helyét kijelölni, a gazdáktól pénzt csalt ki. Miesner évekkal ezelőtt Bécs egyik legdélcegebb huszártiszte volt, ki egy olasz asszony miatt összeszólkkozott az egyik főherceggel, miért is távoznia kellett a hadseregből. Miesner teljesen elzúllva került a szabadkai szegényházba, honnan megszököve, követte el csalásait.

— **Leesett a második emeletről.** Ma délután fél négy órakor nagy riadalom volt a Vörösmarty-utca 3-ik számú házban. Grosz Armin hét éves gyerek leesett a második emeletről és összezuza magát. A szerencsétlen gyermek agyrázkódást szenvedett. A mentők haldokolva vitték a Rókus-kórházba.

— **Árverés a zálogházakban.** A budapesti magyar királyi zálogházak középponti és belvárosi intézeteiben 1908. október hónapban a következő árverések lesznek: A központi intézetben (IX., Lónyay-utca 30—32.) eladják az október 1-én és a következő napokon az 1907. évi augusztus hónapban elzalogosított arany- és ezüsttárgyakat és az 1908. évi február hónapban hat hónapi határidőre elzalogosított prémekeket, bársonyt, posztót, szőnyeget, ágyneműt és más hasonló tárgyakat. A belvárosi intézetben (IV., Királyi Pál-utca 1.) október elsején és a következő napokon az 1907. évi augusztus hónapban 12 hónapra elzalogosított fehéreneműt, revolve-reket, fényképezési czikkeket és az 1908. évi február hónapban 6 hónapi határidőre elzalogosított prémekeket, szövetet és hasonló tárgyakat adják el. Az igazgatóság a nagyközönség részére számozott belépő-jegyet ad ki.

— **Halálozások.** Ladányi Mayer szállítási és beraktározási vállalkozó e hónap 21-én Képesten ötvenhét éves korában elhunyt.

Dr. Lukács György temesvármegyei segéd-tanfelügyelő huszonnyolc éves korában Vácztól meghalt. A kiváló tehetségű fiatal ember hivatásának lett áldozata. Lelekiismeretesen járta sorra a temesmegyei községeket, miközben meghiült, tudóbait kapott és rövid szenvedés után elhunyt. Halálát nagyszámú, előkelő rokonság gyászolja. Tegnap temették Vácztól nagy részvétellel.

- x **Önkénteseket felszerel kedvező fizetési feltételekkel** Blum Sándor Budapest, Váci-utca 15.
- x **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**
- x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.
- x **Zászlók, czimerek** minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.
- x **Ha gyermekét** egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, úgy adjon neki dr. Hommel-féle Haematogént. Ne vezesse magát félre az utánzatoktól.
- x **Véredényelmesedés** (artellosklerosis) nemcsak az öregkor betegsége, hanem sokszor fiatalabb korban is lepi meg az embereket és okoz kellemetlen tüneteket, mint fejfájást, szédülést, álmatlanságot, szívtüneteket, stb.-t. Az orvosi tudomány ezen és hasonló tünetek okát a véredényelmesedésben tapasztalható magasabb vérnyomásnak tulajdonítja. A múlt évben bejárta a napi és orvosi szakcsaitókat az a hír, hogy D'Arsonval francia tudós orvostanár magasfeszültségű villamos árammal a betegséget ellen sikereket ért el. E sikereknek élettani magyarázata az, hogy a magasfeszültségű áramnak vérnyomást csökkentő hatása van. Ez a kezelésmód, melyet felfedezője után Arsonvalisationak neveznek, teljesen fájdalomtalan és felette kényelmes, mert ruhán keresztül történik. Magyar részről is beigazolást nyertek a kiváló francia tudós eredményeit dr. Hönig Izsó budapesti elektroterápiai intézetében (Károly-körút 24.), ahol a kezelési mód számos esetben kipróbálva, szintén bevált.

A Habsburg-ajak.

Budapest, szeptember 22.

Uralkodóházunk családi büszkesége az ugynevezett Habsburg-ajak, mely első pillantásra szembeötlő, s melynek tipikus alakja, különösen előrehaladottabb korban jelentkezik, bár egyik-másik családtag származását már kicsikorában elárulja.

Szerény polgári emberek nem igen örülnének, ha a természet mostohasága őket előrebígygyed, husos alsóajakkal verte volna meg. A Habsburgok ellenben sokat adnak rá, s a fenséges gyermekek nevelőnői ismételtelen figyelmeztetik őket.

— Soignez vos lèvres!

Ami annyit tesz, hogy: „Gondozzák az ajkukat!” Vagyis, hogy nyújtogassák, huzogassák előre. Mint ahogy mi szoktuk figyelmeztetni a gubbaszkodó kicsinyeket:

— Egyenesen üljetek!

A legtipikusabb Habsburg-ajak viselői — az utóbbi két emberöltőben — Ferencz császár, V. Ferdinánd, Albrecht főherceg voltak és József nádor is dicsekedhetett vele, míg te királyunk, te a nagy nádor utódainak arca, nem mutat határozottabb Habsburg-profil.

A fiatalabb nemzedék között a spanyol király nem tagadhatja el Habsburg-származását. Meg is történt vele, hogy egy párisi látogatásakor — szidónak néztek.

Eredetét régebben Maultasch Margarétára, Tirol utolsó őrnfőjére († 1369-ben), vezették vissza, jóllehet a Habsburgok nem is tőle származtak, s Tirolhoz tőle csak a szerződés útján jutottak.

Később Jagelló-ajakról is volt szó, állítván, hogy I. Ferdinánd neje, Jagello Anna († 1547-ben) hagyta örökül a Habsburgokra. De ez se lehet igaz, amennyiben már sógóra — férjének fivére, — V. Károly császár is biggyedt ajku volt.

Némileg komolyabban lehet venni Lorenz Ottokár történetbuvár véleményét, aki III. Frigyes anyjától, Masszoviai Cimburgistól († 1424-ben) származtatja a Habsburg-ajkát.

Érdekes gróf Zichy Tivadar állítása is, aki gazdag arcképgyűjtemény segítségével tett tanulmányozás alapján azt mondja, hogy a Habsburg-ajak V. Károly két portugál özanyjától, ugyanis portugáli Eleonórától († 1467-ben) — III. Frigyes feleségétől — és portugáli Izabellától († 1496-ban) — II. János feleségétől — származik.

Mindezek a kutatók figyelmét azonban elkerülte Brantome francia történetíró (sz. 1540—† 1614.) tanúságtétele. Brantome ugyanis emlékirataiban felemlíti, hogy amikor franciaországi Eleonóra, V. Károly császár nővére és I. Ferencz neje Dijonba utaztában burgundi őseinek sírjait meglátogatta, csodálkozva kiáltott fel:

— Hah! Azt hittem, hogy szájunk alakját az osztrákoktól örököltük s most látom, hogy azt özanyánk, burgundi Mária és a többi burgundi hercegek hagyták ránk!

Ezt a szó szoros értelmében vett száj-hagyományt a múlt évben Brugesben rendezett aranygyapjas jubileumi kiállítás arcképgyűjteménye megerősíti. Ott lehetett látni, hogy Szép Fülöp († 1506-ban) — burgundi Mária fia és V. Károly császár, valamint I. Ferdinánd atyja — vagyis az osztrák és a spanyol Habsburgok őse, feltűnően vastag alsó ajakkal bírt. Kitérünk ebből az is, hogy Margarétának, Szép Fülöp nővérének, hogy Merész Károlynak — Mária atyjának — valamint Jóságos Fülöpnek — Mária nagyatyjának — mindketten burgundi hercegek — szintén hatalmasan kifejlődött alsó ajkuk volt.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Operaház. Waldmann Ignác, a boroszlói opera tagja, ma este a „Tannhäuser”-ben folytatta nagyszerű vendégszereplését. Az ősrófi szerepét választotta második fellépéséül. Érczesen csengő, tömör hangja ma is kiválóan érvényesült, előadóművészetével pedig ismét bebizonyította, hogy min-

denképen rászolgált arra a tüntető rokonszenvre, amelyvel a főváros zeneértő közönsége fogadta. A vendégművész mellett Antes mint Tannhäuser, Vasquesné mint Erzsébet és Takáts mint Wolfram ezuttal is tudásuknak legjavát adták. A zenekart Kerner István vezényelte kifogástalanul.

(*) A nagymama — a Magyar Színházban. A boldogult Népszínház-Vigopera nagyszerű énekes vigjátékát „A nagymamát”-t ma este a Magyar Színház társulata ültette föl. A repríznek Blaha Lujza aszszony vendégfellépte ezuttal is biztosította a sikert, mely a kitűnően összevágó előadás révén még intenzívebb volt, mint a Máderek színházában. A közönség elragadtatva gyönyörködött abban a sok finomságban, melylyel Blaha Lujza ezt a művészi tökélyű szerepet megjátszotta és sokat tapsolt a többi szereplőknek is, akik közül Ötvös Giitta, Marosi Adél, Hornyik I., Dóbi és Raskó váltak ki.

(*) Budai szinkör. Ma ismét két vendég, Székely Anna és Érczkövy mutatkozott be a Budai szinkörben, ahol ma este a „Troubadour” került színre. Székely Anna, a Népszínház volt tagja Azuczenát énekelte, mely szerepben teljesen érvényre jutott tömör, sötétszinezetű altja, amely már a Népszínházban is több sikert biztosított számára, éppen úgy, mint játékbeli készsége. A közönség zajos tapsal honorálta kifogástalan alakítását. Érczkövy, a vidék egyik legnépszerűbb baritonistája Luna grófi szerepében úgy hang, mint játék dolgában megfelelt a várakozásnak, melyet fellépése elé fűztek. A közönség mindkét vendéget igen szíves fogadtatásban részesítette. A többi szereplők közül Maleczki Bianka, mint Eleonóra nyerte meg ismét a közönség tetszését, míg Bejczy Manrico szerepében ért el nagy sikert. Különösen a „strettát” énekelte el igen művésziessé, úgy, hogy a közönség tapsára ismét fel kellett huzni a függőnyt, hogy megismételje, mely után legalább tízszer hívták a lámpák elé.

(*) Képzőművészek nagygyűlése. A Magyar Képzőművészek Egyesülete hétfőn este a Fészek nagytermében népes gyűlést tartott, amelyen Róna József elnöke alatt művészeink tömegesen jelentek meg, hogy megvitassák a nyári szünetük után a festőket és szobrászokat különösen érdeklő kérdéseket. Napirend előtt az elnök megleghanguan parentálta el a legutolsó ülés óta elhunyt Horti Pál, Kardoss Gyula és Pállik Béla tagtársakat, elhatározták ezek emlékének jegyzőkönyvi megörökítését, majd Déry Béla titkár tett jelentést a nyári szünet alatt beérkezett ügyekről. Hosszabb vitát provokált a jövő évi nemzetközi kiállítások kérdése, amelynek előkészítésére az egyesület megfelelő bizottságot óhajt összeállítani, míg a tárgyalásoknak a minisztériummal való megkezdésével Róna József elnököt, Déry Béla titkárt és a különböző szakosztályok elnökeit: Basch Gyulát, Zala Györgyöt, Lechner Ödönt bizta meg. A Képzőművészeti Tanácsba szavazás után az egyesület Kacziány Ödön, Margitay Tihmér és Márk Lajos festőművészeket, valamint Róna József és Tóth István szobrászművészeket küldte ki s egyuttal megkéri a minisztériumot, hogy a Képzőművészeti Tanácsba a Képzőművészek Egyesületének elnöksége évről-évre hivatalból hívassék meg. A legutóbbi ismert szoborpályázat incidenséből kifolyólag elhatározta az egyesület, hogy a szobrászati szakosztály sürgősen kidolgozza a magyar művészekre kötelező pályázati módokat, melynek alapelvéül azt tűzi ki, hogy magyar szobrászművész csak olyan pályázaton vegyen részt, amelynek elbírálásánál első sorban a művészi szempontok legyenek irányadók s amelyben a döntő szerep a művészeké legyen.

(*) Az Operaházban holnap, szerdán az udvar jelenlétében Erkel Ferenc „Bánk bán”-jának első felvonását és Hívós Iván—Guerra Miklós „A csodaváza” című balletjét adják. Bánkban Melindát V. Krammer Teréz, Gertrudot—Flattné Gizella, Peturt—Takáts Mihály, Ottót—Arányi Dezső, az udvarmestert Kárpát Rezső éneklé. A nagy kettőst Nirschy Emilia és Brada Ede táncolják. Rendező Alszevgy Kálmán főrendező, vezényelő karmester Benkő Henrik. „A csodaváza” főalakjait Nirschy Emilia, Krammer Ilona, Smeraldi Cesar és Pini Henrik ábrázolják. Vezényelő karmester Szikla Adolf, rendező Guerra Miklós balletmester. Az előadást — melyen a közönség esti ruhában jelenik meg — bérletben (93. szám) tartják és kivételesen nyolcz órakor kezdik. — Csütörtökön, e hó 24-én Burrián Károly szász kir. kamaranékes

közreműködésével „Carmen” került színre. A főnyó idényben ezen az előadáson lépnek fel először: Szamosi Elza a czimszerepben és M. Szoyer Ilona Micaelában, Escamillo ezuttal Szemere Árpád játszása.

(*) Destinn Emma beteg. Berlinből írják lapunknak, hogy Destinn Emma, a hírneves énekművésznő, aki tavaly Budapesten is nagy sikerrel vendégszerepelt az Operában, súlyos beteg. Mintegy tíz nappal ezelőtt elesett és ez alkalommal agrázskódást szenvedett. Állapota komoly, de az orvosok biznak fellépülésében.

(*) Hírek a Nemzeti Színházról. Holnap, szerdán, a „Bizanc”, Hercegg Ferencz nagyszerű színműve 30-adszor kerül színre a Nemzeti Színházban. Jászai Mari, Török Irma, Helvey Laura, Vizvári Mariska, Paulay Erzsé, Bakó, Szacsavay, Gabányi, Gyenes, Mihályfi, Gál, Pethes, Nádav Béla, Rózsahegyvi, Garamszeghy és Hajdu fognak benne játszani. Csütörtökre „A kényeskedők” és a „Nők harcza” van kitűzve. Az előbbiben Rózsahegyvi, Paulay Erzsé, Vizvári Mariska, Bartos, Hajdu, Mészáros; az utóbbiban Csillag Teréz, Török Irma, Gyenes, Mészáros Alajos és Garamszeghy játszanak. Pénteken lesz Ibsen, „A társadalom támaszai” című színművének repríze, amelyet harmadéi évvel ezelőtt a berlini Deutsches Theater harmadszor elevenített már fel és amely egymásután 100 előadást ért el. Cs. Alszevgy Irma, S. Fáy Szeréna, Csillag Teréz, Váradi Aranka, Helvey Laura, Nagy Ibolya, Paulayné, Gál, Odry, Gabányi, Pethes, Molnár, Bartos, Hajdu, Hetényi és Faludi fognak játszani. Ugyanezekkel a szereplőkkel adják a darabot szombaton és vasárnap is.

(*) Ibsen hátrahagyott művei. Krisztiániai lapok Ibsen hátrahagyott műveinek megjelenéséről adnak hírt. Két vastos kötetben, 1000 oldal terjedelemmel a jövő év tavaszán fognak ezek megjelenni. Az első kötet a prózai munkák töredékeit és oly költeményeket, melyek már egyszer szétszórva megjelentek, továbbá diákéveinek ismeretlen dalait fogja tartalmazni. A második kötet tisztán drámai vázlatokból fog állani. Ezek között lesz „Rosmerholm” és „Peer Gynt” vázlata. Ennek a kötetnek az Ibsenisták előtt nagy értéke lesz, mert a vázlatok megvilágítják Ibsen drámai munkálkodását és egyéni fejlődését. A művek a norvég és a német könyvpiacra egy időben fognak megjelenni.

(*) „Mercadet” — Berlinben. Somló Sándor igazgatásának utolsó színházi eseménye az a klasszikus ciklus volt, mely egészben véve jelentékeny sikerrel végződött. Az akkor előadott régi darabok között szerepelt Balzac „Mercadet”-je is, mely a lelkiismeretlen kapzsiság szatirájával szinte időszerűnek látszott és nagy hatást keltett. Érdekesnek tartjuk fölemlíteni, hogy a Berliner Theater e napokban szintén színre hozta „Mercadet”-et és hogy az a berlinieknek is nagyon tetszett.

(*) A szerencse fia előadásai. Drégely Gábornak a múlt héten nagy sikert aratott komédiája, „A szerencse fia”, amely a bemutatás óta eddig háromszor került színre, holnap, szerdán, pénteken és vasárnap este van e héten másorra tűzve, mindenkor a bemutatás előadás nagy sikert aratott szereposztásában.

(*) Egressy-emlékünnepe. Miskolcra november 8-án Egressy (Galambos) Gábor, a halhatatlan nevű uttörő magyar színművész születése századik évfordulója alkalmából lepezik le azt az emléktáblát, melyet az Országos Színészegyesület, karöltve a miskolci kulturegylettel helyezett el Egressy Gábor szülőházára. A nagyarányú emlékünnepe létrehozásán leginkább fáradozik Hidvégi Ernő, a Színészegyesület egyik tanácsosa, s főtelevése, hogy az a Nemzeti Színház tagjai és a magyar színészvilág többi jelesei részvételével minél fényesebb legyen.

(*) Vidéki színház. Az újan engedélyezett színházgatói engedélyek tulajdonosai most szervezik társulataikat. Bihar Ákos, mint új engedélyes színházgató, eddig a következőket szerződtette társulatahoz: Szabó Lajos, Szász Miksa, K. Radó Janka, Libinszky Tibor, L. Rajz Margit, Bartos Ernő, Madarassy Berta, Gyárfás Ödön, Papp Gyula, Csányi Mátyás, Szántó Jenő, Galambos Elemér, Venet Eugénia, Galambos Mariska, Feleki Gábor, Feleki Gáborné, Szöllösy Péter, Gálitzky Etel, Margit és Erzsé, Csorna Teres, Bakos Elek, Bányai Irén. — Dobos Nándor új engedélyes színházgató eddig a következőkkel kötött szerződéseket: Bányi József, Kalotay László, Hamvai Jenő, Hamvai Jenőné, Szigetváry József, Szigetváry Józsefné, Konecz Mihály, Konecz Mihályné, Dobó Sári, Zagyva Zoltán, Tarján Emil, Rajz Ödön, Salgó Béla, Füzy István, Horváth Gyula, Horváth Gyuláné, Öváry Rózi, Alapi Nándor, Vécsey Emil és Rosner József karmester

FŐVÁROS.

Uj internátus a fővárosban.

— A kormány paedagógiai irányáról. —

Budapest, szeptember 22.

Röviden már megemlékeztünk a közoktatásügyi kormányzatnak arról az akciójáról, melynek megindításával a fővárosban a nehéz felfogású, idegbajos gyermekeknek akar internátust létesíteni. Erről az intézetről s ezzel kapcsolatban a közoktatásügyi kormány egész paedagógiai irányáról most érdekes cikkben számol be dr. Náray-Szabó Sándor miniszteri tanácsos, elnöki titkár.

A figyelemreméltó közlemény így szól:

Amíg a külföldön egymás után létesülnek az oly intézmények, amelyek lehetővé teszik a tanulók testi és szellemi egészségének megfelelő gondozását: addig nálunk, az iskolák túlszűfoltása mellett, mindenki a tanuló ifjúság szellemi túlterhelése és agyon-yörtörtetése miatt panaszkodik.

S e panaszok legnagyobb részben nem is alap-talanok. A panaszoknak csak az a része nem telje-sen helytálló, amely kizárólag a közoktatási kor-mányzatot vádolja ezekért az állapotokért. Nálunk ugyanis mindent az államtól várnak, amíg külföldön magánvállalkozások és a társadalom kezdeménye-zése igyekeznek a bajokon segíteni.

Igaz, hogy a központban is történtek és történ-nek hibák és mulasztások; de azok, akik panasz-kodni szoktak, mindenütt keresik a hibát, csak ön-magukban nem. Pedig elsősorban a szülőknél van a hiba. Valamennyien középiskolába s főleg gim-náziumba adják a gyermekeiket s ennek következté-ben ezek az iskolák túlszűfoltak. De ez a hiba ki-sebbik fele, melylyel szemben nem egészen joga-sulatlanul hivatkozunk a kvalifikációs törvényre.

A nagyobbik fele a hibának ott rejlik, hogy ha egyszer beadták a középiskolába a gyermeket, azt onnan ki nem veszik, akár odaváló, akár nem, akár bírja, akár nem. Pedig általán ismert dolog, hogy elég jelentékeny részük fizikai és szellemi gyengébb képességűknél fogva, kezdetől fogva nem oda való.

Nagy baj a tanárképzés fogyatékosága is. A tanárságtól ugyanis nem kívánunk oly pszichológiát, mely a rendellenességekre is figyelmeztet. A paedá-gógiai képzés, a gyermekek tanulmányozására nem vet eléggé ügyet s nem tanítja meg a tanárságot arra, hogy a tananyag elasztikus dolog, hogy azt a tanuló-ifjúság színvonalához alkalmazni nem csak le-het, de kell is s hogy a tömegtanítás mellett nem le-het a szakrendszer káros kinövéseként egyes tudó-mányágak teljes kiművelését erőltetni. E helyett a „kevésbé, de jól” régi didaktikai elvhez kellene visszatérni!

Ha már hamarjában sem az iskolák túlszűfoltá-ságán, sem a tanárképzés bajain segíteni nem lehet, mód és alkalom nyújtandó az oly gyermekeknek, akik valamely kóros okból nyilvános iskolába nem valók, hogy egyéni gondozásban, oktatásban és ne-velésben legyenek részesíthetők.

Ily célra nagyobb önálló intézet létesítésére, ezuttal nálunk még nincsenek az előfeltételek. A közoktatásügyi kormány mindazonáltal módot és alkalmat keresett arra, hogy a fentjelzett célt megközelítse.

Tudjuk, hogy nehéz felfogású, kóros hajlandó-ságú idegbajos gyermekek a rendes iskolában, a mellett hogy az oktatásra gátólag hatnak, kellő eredményt nem mutatnak fel, s az iskolában való eredménytelen kísérletezés után, a társadalmi nyü-gelvé válnak.

Ezekről kíván most a közoktatásügyi kormány gondoskodni azáltal, hogy szakképzett ideg- és elmé-orvosok utmutatás és felügyelet mellett, a gyerme-kek tanulmányozásában és egyéni nevelésében jár-tas paedagógusok vezetésével a folyó év őszén, az I. ker., Csörsz-utca 36. szám alatt alsó- és középső-foku tanulók részére, internátussal egybekötött kor-rektív-paedagógiai intézetet nyit meg.

Az intézmény tulajdonképpen célja, hogy a kóros hajlandóságok, ideges állapotok legyőzésére alkalmas kezelés és a szabadban való foglalkozások révén, a test edzése, fejlődésének biztosítása mellett az elemi és középiskoláknak, az egyedekhez alkal-mazott tananyaga lehetőleg feldolgoztassék, hogy így a növendékek elsősorban a rendes iskolának le-gyenek visszaadhatók. Amennyiben pedig ez nem volna lehetséges, az iskolában elsajátított elméleti ismeretek és foglalkozások segítségével, megélheté-süket biztosíthatják.

Ez a házagptól intézmény egvelőre tizenöt fizető növendék részére szolgálhat csupán, a rendel-kezésre álló anyagi eszközök elégtelensége miatt. Középső fejlődésében azonban esetleg a külföldi „Landerziehungs-Heim”-ok mintájára, szélesebb körre terjesztheti majd ki áldásos működését

(Az alpolgármester szabadsága. Rózsa-völgyi Gyula alpolgármester ma visszatért sza-badságáról s újból átvette hivatala vezetését. — Dr. Vaszilievits János alpolgármester ma há-rom heti szabadságra ment; távollétében Rózsa-völgyi alpolgármester és Kun Gyula tanácsos fogják őt helyettesíteni.

(Külföldi diákok a polgármesternél. A Corda Fratres nemzetközi diákegyesület Budapesten tart konferenciát. A konferenciára Budapestre ér-kezett diákok ma délelőtt tisztelegtek Bárczy István polgármesternél.

(Három új patika. A belügyminiszter, mint an-nak idején megírtuk, a főváros területére három új patika nyitására adott engedélyt: Kiss Bélának, dr. Gaál Endrének és Szánthó Józsefnek. Az előbbi kettő engedélyokirata ellen az érdekeltek fel-terjesztéssel éltek, amit a belügyminiszter figye-lembe vett s az engedélyezett területeket megvál-toztatta. Erről a változtatásról a miniszter ma ér-tesítette a fővárost azzal, hogy az újonnan kiadott engedélyokirat értelmében: Kiss Béla a Vörös-marty-utca 46. házszámától a Podmaniczky-utczáig terjedő területen, dr. Gaál Endre a Bajza-utca és Aréna-ut közötti területen nyithat patikát. Szánthó József engedélye ellen panasz nem me-riült fel s így az ő engedélye most már minden fenn-akadást nélkül kiadható.

(A Salzer-kávéház bérlete. A központi város-háza épületében a Károly-körút és Károly-utca sar-kán lévő helyiséget Salzer Ignác kávésnak ad-ták bérbe. A közgyűlés határozata ellen több bizottsági tag föllebezett s föllebbezésében azt vitatta, hogy a főváros a rendes ár feléért adta bérbe a he-lyiséget Salzernek. A belügyminiszter e föllebbezést mellőzte és megerősítette a közgyűlés határozatát.

Nyilt-tér

E rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. szám.

Kiváló sikerrel és alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

GÖRVELYKÖR

asthma, köszvény, idült szív-, gyomor-, vese-és súlyos idegbajok (Tabes, Neurasthenia, Migraine, kezdődő Paralysis macacs bőrbeteg-égek (Luus, Psoriasis, Eczema) logmegbizha órb gyógymódja a Ver-gyógyítás (Homopátia), melylyel szélhűdés és olmozavar neállít meg lehet akadályozni. Husz év óta több ezer nehéz betegnél fényesen bevált. E gyógymód meg-alapítottjának

Dr. Kovács Izso fővárosi orvosnak

rendelő intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. l. em.

Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig.

Levélbeni megkeresésre válasz. — Meghívásra intézetben kivül és a vidéken is kezel.

Rohitschi elvagyai ger eszt
Tempelforrás előszórti az emesztést
szabályozza az nyacsosort

Nagybani rakat Magyaror záp részere:

Hoffmann József, Budapest, VI., Bátorv-utca 8. szám

Kitünő esemegeszöllöt

tokaj szerint vagy vegyesen szállít postako

saranként 2 korona 50 fillérért

Lengyel Zoltán gazdasága

Krasna Szilagy-megye.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Ügyvédjeltek Szövetsége rendezése mellett folyó hó 29-én este 6 és fél órakor dr. Engel Zsigmond budapesti ügyvéd „Gyermekevédelem és magánjog” czimmel felolvasást tart a Budapesti Ügy-védi Kör dísztermében (Budapest, V., Szemere-utca 10.), amelyen vendégeket szivesen lát az egyesület.

(—) A Nölszövetségek Országos Egyesülete meg-tartott választmányi ülésének főtagya a vidéki fiók-egyesületek megalakítása volt. Arad, Temesvár és

Brassóban folyik jelenleg a szervezkedés. A vidéki fiók-egyesületek létesítése a központi egyesület alap-szabályainak módosítását teszi szükségessé. Az egyesület az alapszabályok módosítása tárgyában rendkívüli közgyűlést hív egybe október 4-re dél-előtt 10 órakor saját helyiségébe, VI. Andrassy-ut 83. szám.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Uj tanácsbeosztás a büntető törvényszéken. Zsitvay Leó, a büntető törvényszék elnöke 1908. október 5. napjától kezdődőleg a következő uj tanácsbeosztást lépteti életbe:

A vizsgálóbírói csoporton: I. dr. Kiss István vizsgálóbíró. Segédei dr. Kovács Lajos és dr. Nagy Béla albirák. II. Dr. Szlavek Ferenc vizsgálóbíró. Segédei dr. Krezsák Pál albiró, Csilléry Kál-mán jegyző. III. Dr. Kendi Elemér vizsgálóbíró. E csoporthoz tartoznak a fiatalok terheltek ügyei és a pénzhamisítások. Segédei dr. Marczell János és Székely Lajos albirák.

A vádtanács elnöke dr. Langer Jenő táblabíró, előadói Csáder Gusztáv, dr. Kállay Miklós, dr. Perény Gábor és dr. Takáts Aurél törvényszéki bírák.

Felbbiteli tanács. Elnöke Tóth Ernő táblabíró, előadók Mladoniczky Nándor táblabíró, Saly Dezső, Czekéliusz Marczell, Ruttkay István és Eder Kálmán törvényszéki bírák.

Fiatalkorúak I. és II. foku bizottsága és főtárgyaló tanácsa (megbizva a jövődeki kihágá-sok tárgyalásával). Elnök dr. Bakonyi Kálmán tábla-bíró. Tanácsbírák Madarassy Béla, dr. Bartha László törvényszéki bírák. Jegyzők dr. Pinkula Já-nos és dr. Simon Gyula.

Esküdtbírói tanács. Elnök Zsitvay Leó, helyettes-elnök Sárkány Lajos. Tanácsbírák dr. Mikovich Lajos és dr. Dusárdy István törvényszéki bírák.

I. főtárgyaló tanács. Elnöke Sárkány La-jos. Bírái dr. Mikovich Lajos és dr. Dusárdy István. II. főtárgyaló tanács. Elnöke dr. Tholdt István. Tanácsstagok: dr. Horváth Sándor és dr. Vass Lajos bírák. Tárgyal kedden, csütörtökön, szombaton.

III. főtárgyaló tanács. Elnöke Szepessy István. Tanácsstagok Nedeczky Géza és dr. Lázár Ernő bírák. Tárgyal hétfőn, szerdán és pénteken.

IV. főtárgyaló tanács. Elnöke dr. Makucz Arthur. Bírák Molnár István és dr. Hajós Géza. Tárgyal hétfőn, szerdán és pénteken.

V. főtárgyaló tanács. Elnöke dr. Jam-nitzky Gyula. Tanácsstagok Fleischer Kornél és Tracsek Győző bírák. Tárgyal kedden, csütörtökön és szombaton.

VI. főtárgyaló tanács. Elnöke dr. Fü-zesséry Zoltán. Bírák dr. Biró Kálmán és dr. Ádám Árpád. Tárgyal hétfőn, szerdán és pénteken.

A fegyelmi bíróság tagjai 1908. decem-ber 31-ig: Elnök Zsitvay Leó. Helyettes-elnök Tóth Ernő. Vizsgálóbíró dr. Szlavek Ferenc. Rendes ta-gok Saly Dezső, dr. Kállay Miklós. Póttagok Ne-deczky Géza, dr. Kiss István.

§ Elgázolt vivómester. A száguldó gépkocsi ujabban egymásután szedi a maga áldozatait. Feltűnő könnyelműséggel rohannak ezek a járművek a fő-város legforgalmasabb helyein és nyomukat elgázolt emberek jelzik. Ilyen motoros kerékpárnak esett ál-dozatul a múlt hónapban gróf Vay Lajos ismert nevű vivómester a Váci- és Szerb-utczák sarkán. Mikolai Pál 17 éves mechanikus tanonc motor-bicziklijével elütötte s az öreg ur oly súlyos sérülé-seket szenvedett, hogy másnap meghalt. Haláláért a vizsgálat a vigyázatlan mechanikus-tanoncot, Mi-kolai Pált tette felelőssé s a büntető-törvényszék dr. Sárkány bíró elnöklete alatt ítélkező tanácsa ma vontat felelősségre gondatlanságból okozott ember-ölés vétségéért. A tárgyaláson a vádlott azzal men-tette magát, hogy a motoros kerékpár fékezője el volt rontva s bár megtett mindent, a szerencsétlen-ség bekövetkezését nem tudta elkerülni. A bíróság a vádlottat egy havi fogházra ítélte s a büntetésből 29 napot kitöltöttnek nyilvánított. Az ügyész súlyos-bításért föllebbezett. A vádlottat szabadlábra he-lyezték.

§ A büntető-törvénykönyv reformja. A büntető-törvénykönyv novellájának I., III. és IV. fejezete most október elsején, a II. fejezet pedig, amely a fiatalok büntigyeiről intézkedik, 1910. évi január elsején lép életbe. Zsitvay Leó, a budapesti bün-tető-törvényszék elnöke ma ebből az alkalomból rendeletét bocsátott ki, amelyben meghagyja, hogy

a törvényszék iktatóhivatala és pörkönyvvezetője minden beérkező ügynél, melynél fiatalkori bűnös vagy vádlott szerepel, ezt a körülményt az iktatókönyvben, illetve pörkönyvben kiüntesse. A fiatalkoru terheltek bünygyére nézve külön vizsgálóbíróul dr. Kendi Elemér vizsgálóbíróit rendelte ki s külön főtárgyaló-tanácsot is alakított a fiatalkoru vádlottak bünygyeinek tárgyalására. A tanácsnak elnöke dr. Bakonyi Kálmán táblabíró, bírái Madarassy Béla és dr. Bartha László bírák. Ez a tanács minden héten szerdán és szombaton tárgyal a IV. számú főtárgyaló-teremben. Ugyanez a tanács mint felelővitteli tanács fog intézkedni a járásbírósg által kis-korú bűnösök bünygyeiben hozott ítéletekben.

§ **Kragujevics Spázó bünygye.** A budapesti bűntető-törvényszék vádpancása ma tárgyalta azt a fel-folyamodást, amelyet dr. Weiler Ernő védőügyvéd jelentett be védencének, Kragujevics Spázó joghall-gatónak szabadonbocsátása érdekében. A vádpancás helyben hagyta a vizsgálóbíró azon határozatát, amelylyel Kragujevics ellen a vizsgálati fogságot el-rendelte. A védő most a vádpancás határozata ellen újból felfolyamodással él a kir. ítéletáblához. Azon sérelem miatt, hogy a vizsgálóbíró Kragujevics Spázót Nasse berlini detektivfelügyelő, továbbá Koródy Béla rendőrkapitány jelenlétében hallgatta ki, illetve azért, hogy megengedte, hogy egy idegen hatóság embere faggassa a terhelte, a védő panaszszal él az igazságügyminiszterhez, akinél holnap személye-zen is megjelenik orvoslást kérni ezen sérelem ellen. — A rablási vád tekintetében a vizsgálóbíró a bécsi rendőrség által lefolytatott nyomozat iratainak meg-érkezését e hétre várja s akkor Kragujevicsét ezen vád tekintetében is részletesen ki fogja hallgatni.

§ **Sikkasztó körjegyző.** Az összes községi ügyek-nek intézője volt Pethes Endre pálfalvi körjegyző s ő intézte a község pénzügyeit is, dacára annak, hogy a községnek rendes fizetéssel alkalmazott pénz-tárosa is volt. Így a körjegyző kezelte a község pénz-tét is, bár a felelősség a pénztárost illette. 1906. év elején váratlan pénztári vizsgálatot rendelt el a ba-lassagyarmati főszolgabíró, amikor kiderült, hogy Pethes 1120 koronát sikkasztott a község vagyoná-ból. A balassagyarmati törvényszék hivatali sikkasztás büntette címén 8 havi börtönrre ítélte a sikkasztó körjegyzőt. A budapesti tábla ma Eördögh András bíró előadásában csalásnak minősítette Pethes cse-lekményét s ezért büntetését 7 hónapra és 100 ko-rona mellékbüntetésre szállította le. A vádlott semmi-ségi panaszt jelentett be.

§ **Fiatal bűnösök fogháza.** Günther Antal igazságügyminiszter a nagybecskerekí törvényszék új fogházát fiatal bűnösök részére rendeztetni be. E fogházban csakis fiatal bűnösök lesznek. Assinger szegedi ügyész ma megsejmelte a fogházat.

SPORT.

() **Szenzációs football-mérkőzés.** A vasárnapi megnyitó bajnoki mérkőzések után kétszeres érdeklődés nyilvánul a Magyar Athletikai Club és a Bu-dapesti Torna-Club vasárnapi football-mérkőzése iránt, amely folyó hó 27-én délután 4 órakor lesz a millenáris pályán. A sors játéka, hogy az első vasár-nap lefolyt négy legjobb csapat selejtezőnek is ne-vezhető mérkőzéseiben ez a kétfő került ki győzte-sen és így az ő mérkőzéseik ugyszólván az őszi for-duló legjobb csapatának nevéért folyó döntő küzde-lem lesz. A szenzációsoknak ígérkező küzdelem rendes lefolyását biztosítja kiváló bírák, Herczeg Ede (MTK.) bíraskodása. Az első csapatok előtt a két egyet kitűnő második csapatai találkoznak.

() **Pozsony—brassói rekordkísérlet.** Bláthy Ottó Titusz udvari tanácsos, a Ganz-gyár igazgatója tegnapi újból megkísérelte a folyó hó -3-án rugótörés következtében meghiusult rekordkísérletét, hogy t. i. egy nap alatt jusson el automobilon Pozsonyból Brassóba. Az újabb érdekes utazás eredményéről Brassóban feladott sürgöny számol be: „Reggel öt órakor indultam Pozsonyból s ideérkeztem hétfőn reggel fél kilenczkor. A nagy késést az erdélyországi 300 kilométer ut okozta, melyet a vasárnapi felhő-szakadásféle eső csakhamar járhatatlanná tett. Az első 18 órában Mária-Radnág (505 km.) jutottam. Két pneumatikba behatól szegen kívül semmiféle

inczidens nem fordult elő, se emberben, se állatban kár nem esett. Szecsel községnél a víz az utat el-mosta s kerülőre kényszerített. Bláthy.”

() **A Budai Tornaegylet szeptember hó 21-én rendezi őszi országos torna- és atlétikai versenyét.** A versenyre kiirt atlétikai számok mellett egy ösz-szetett tornászati versenyszám is szerepel a pro-grammon, amelyre a főváros tiszteletdíja van ki-tűzve. Érdekeséget kölcsönöz ennek a számnak az a körülmény, hogy abban a londoni olimpiádon részt-vett tornászaink fogják erejüket összemérni egymás-sal és az itthon maradt tornászokkal. Erős küzdelem várható a Darányi-vándordíjért is, melyben diszkosz-vetőink és távolugróink fognak találkozni. A távol-ugrás mint csapatverseny is szerepel, amely ver-senyre a honvédelmi miniszter tiszteletdíja van ki-tűzve; ugyancsak tiszteletdíj van kitűzve a 120 mé-teres gátfutásra is. Nevezési határidő szeptember 23-ika. A versenyt a nagyközönség belépődij nél-kül tekintheti meg a széna-téri versenypályán.

() **A Ferencvárosiak őszi mérkőzései.** A Fe-rencvárosi Torna-Club titkársága közléséből ismer-tetjük az alábbi terminusokat: Szeptember 27-én a B. A. K. ellen (bajnoki) Amerikai-úti pálya. Október 4-én az U. T. E. ellen (bajnoki) Újpesten; 11-én a Törökvs ellen (bajnoki) Kőbányán; 18-án a Ger-mánia ellen (nemzetközi) millenáris pálya; 24-én, vagy 25-én a Slávia ellen (nemzetközi) millenáris pálya; november 1-én Osztrák-magyar csapatok Bu-dapesten; 8-án a M. T. K. ellen (bajnoki) millenáris pálya; 15-én a Slávia ellen Prágában; 22-én a Typographia ellen (bajnoki) Kőbánya; 29-én a Cricketterek ellen (bajnoki) Kőbánya; 29-én a december 6-án Vienna F. C. ellen (nemzetközi) millenáris pálya; 8-án Föv. T. C. ellen (bajnoki) a Margitszigeten; 13-án a M. A. C. ellen (bajnoki) a Margitszigeten.

KÖZGAZDASÁG.

A „Janus” biztosító intézet bankalapítása. A „Janus” biztosító intézet — amint értesülünk — 200.000 korona alaptőkével Budapestén egy bank alapítását határozta el. Az új intézet „Janus takaré-és hitelgyűjtő” cég alatt fog működni s különösen az olcsó tisztviselő kölcsönök lebonyolításával fog foglalkozni.

A temesvári házigazdasági kiállítás. A Temes-vármegyei Gazdasági Egyesület okt. 10., 11. és 12-én Temesváron országos jellegű baromfi-, házinyul-, galamb-, bor- és gyümölcskiállítást rendez.

A talpbörkartel nem alakul meg. Pár nap előtt hírt adtunk arról, hogy a magyar és osztrák talp-börgyárosok kartelre készülnek lépni. Már akkor ki-fejezést adtunk azon meggyőződésünknek, hogy a kartel nem életképes. Most elégtételünkre szolgál azon bécsi hír, hogy a kartelalakítási törökvs hajó-törést szenvedett. Egyik oka ennek mindenestre az volt, hogy a két ország termelőinek 80%-a a kartelbe nem lépett be, noha a kartel mögött álló pénztintézetek ezt támogatásuk feltételül tüzték ki. A tárgyalások folyamán azonkívül nézeteltérés tá-madt az osztrák és a magyar termelők között. Az osztrákok ugyanis sokkal kisebb termelési anyag kontingentálását kívánták, mint a magyarok, ug-y, hogy a két álláspont áthidalására semmi kilátás nem volt. A mozgalom meghiusulását előmozdította végre azon tény is, hogy egy nagytermelő távolartotta magát és a kartelálni akarók erőteljes versenytől tartottak.

A bortermelők és a bortörvény. A bortörvény tervbevitel revíziója érdekében megindult mozga-lom országszerte mind nagyobb hullámokat ver. E hónap 26-án, szombaton mintegy kétszáz sopron-városi és megyei bortermelőkből álló monstre-depu-táció fog Székely Kálmán köztörvényhatósági bi-zottsági tag vezetésével a fővárosba érkezni. A lüldöttséget dr. Csizmazia Endre országgyűlési kép-viselő fogadja és a csatlakozó többi sopronmegyei országgyűlési képviselővel egyetemben vezeti Da-rányi Ignác földmivélségi miniszter és Mezössy Léla államtitkár elé. A küldöttség kérni fogja, has-son oda a kormány, hogy a borhamisítás meggátlá-sára vonatkozólag közrebocsátott reformtervezetet a törvényhozás mielőbb törvényerőre emelje. A kül-döttség azután a parlamentet, az óbudai vinczellér-iskolát, a budafoki állami pinczészetet fogja megte-kinteni, délután pedig meghallgatja dr. Drucker Jenő

borászati igazgatónak a borfogyasztási adó leszállí-tása tárgyában az OMGE nagytermében megtar-tandó előadását.

A bankkattel és a külföldi tőke. Hogy miképen kell eredményesen az áldatlan kartel ellen küzdeni, megmutatja azt az Aradi Ipar és Népbank, mely egy párisi előkelő pénztintézettel megállapodott arra nézve, hogy a párisi bank leszámítja az aradi bank tárczaváltóit és pedig a jegybank kamatlábánál ala-csonyabb kamatláb mellett.

Villamos vasut Keszthelyen. Keszthely az el-múlt évben városi villamos telepet létesített, jövőre pedig villamos vasutat épített a balatoni és hévízi gyógyfürdő között. A villamos vasut részvénytársu-lati alapon létesül s alapításában résztvesz a város színe-java.

Tengerhajózásunk szegénysége. Nagyra va-gyunk tengerhajózásunk fejlesztésével. Sokat ál-do-zunk rá. Méltán, mert a tengeri utak okszerű ki-használása nélkül szabad közzgazdasági politikát folytatni igen nehéz. A nagy világbirodalmak ezért óriási erőfeszítéseket tesznek azért, hogy az oczeán-ok uralmát megszerezzék. Persze Anglia jár elől a kereskedelmi tengerhajózás terén is, éppugy, mint a haditengerészetben. De míg ott a két más hatalom-mal való egyensúly standardja az uralkodó, addig a kereskedelmi hajózás terén Anglia eddig mindig büszkén hivatkozhatott arra, hogy az ő hajórajának tonnatartalma nagyobb, mint rajta kívül az egész világé. Azonban a múlt évben megdőlt ez a pozíció. A világ kereskedelmi flottája valamivel Angliáé fölé került, mint az a British Lloyds Register of Shipping-nek a 100 tonnán felül levő most megjelent statisztikájából kitetszik. E szerint 1908-ban van 30.259 hajó 40,922.842 tonnatartalommal. Ebből a vitorlás-hajókra 5,199.747 tonna esik, a tavalyi 5,469.106 ton-nával szemben. A gőzhajózás számarányában érde-mes a megemléstésre, hogy az angol gőzhajó-flotta már kevesebb, mint a világtengerészet fele, amint az tavaly volt. Angliáé 17,449.542 tonna, az összes többi nemzeteké 18,223.553 tonna. Az angol gőzhajók 498.403 tonnával, a többi nemzeteké 506.286 tonnával szaporodtak egy év alatt. Az egyes nemzetek gőz-hajó-flottája az előző évvel összehasonlítva a követ-kező adatokat adják: Nagy-Britannia 17,449.542 (+ 498.403), Németország 3,839.378 (+ 133.678), Egyesült-Államok 3,549.461 (+ 388.566), Franciaor-szág 1,416.985 (+ 132.619), Norvégia 1,351.647 (+ 87.645), Japán 1,140.177 (+ 71.430), Olaszország 903.567 (+ 80.242), Németalföld 351.870 (+ 65.015), Oroszország 755.350 (+ 35.152), Ausztria-Ma-gyarország 733.402 (+ 56.181), Svédország 732.280 (+ 45.763), Spanyolország 677.345 (+ 4.044), Dánia 660.582 (+ 9.627), Görögország 482.055 (+ 60.312), Brazília 215.656 (+ 24.568), Belgium 205.035 (+ 13.438).

Az osztályorsjáték mai huzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

25000 koronát nyert: 34345.
10000 koronát nyert: 26586.
5000 koronát nyertek: 53 12610 84686.
2000 koronát nyertek: 6273 7739 7995 13912 15629 18469 25285 29198 29848 35513 35944 38840 38527 44195 50472 52478 58605 63754 65959 76454 81276 91338 92119 96951 100718 104390 109961 110840 121303.
1000 koronát nyertek: 562 1656 3850 7891 11836 17224 19152 19384 21019 25970 26278 26737 28170 29548 32707 34097 36677 37950 40737 41118 42454 43058 46039 49625 51688 52898 56309 58082 58619 59629 61223 66409 68588 71640 71691 73432 73593 77667 78596 81679 86698 87934 90866 90878 92879 93017 101291 106631 108357 112325 115717 119259 122008 123057 123523.
500 koronát nyertek: 16 754 1046 3837 7069 7693 10366 12086 14898 18281 21074 21168 22472 22700 22849 25740 26363 27664 30737 34088 34384 34482 40079 43374 44606 46184 47108 49370 49862 51820 52368 52843 53861 58336 54724 56608 57451 57892 63761 66009 66857 68797 59657 70020 70640 72640 76841 76150 77569 77867 78091 78146 89049 90041 91910 93709 95807 97253 99256 100997 101152 103257 109666 112899 113009 113565 114153 116496 117148 118884 120510 121561 124663 114685.
A többi kihuzott számok 200—200 koronát nyertek.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSPENZÉRT félárban:
vasháskodhatik minden ember finoman és elegánsan
az ország-elsősorú
Zélinger Samu
ur-szabónál

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 8—6 méteres legujabb divatu
mint a gypjuszövetekből mőlték szerint készítek:
finom öltönyt... 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt 26

Magyar-utca 6. az emeleti ter. mekben.
Museum-körút és Kossuth Lajos-utca sarok mellett

Kiss szerencsése nagy! Az osztályországiáték mai húzásán a 10.000 koronás főnyereményt Kiss Károly és Társa bankháza (IV., Kossuth Lajos-utca 13.) szerencsés vevői nyerték a 26586 számú sorsjeggyel.

Török szerencsése örök. Már az első húzási napon ismét a szerencsés Török A. és Társa bankház r. t. Budapest, (Szervita-tér 3.) vevői nyerték a ma húzott legnagyobb 25.000 koronás főnyereményt a 34345 számú sorsjeggyel.

Lecsapások a Balaton partján. Balatonkeresztúr határában közgazdasági szempontból nagyjelentőségű munka indult meg: a lecsapolást akarja keresztülvinni egy erre a célra alakult társulat. Már meg is kezdték egy hatalmas övcsatorna ásását, amely 18.000 hold földet fog ármentesíteni. A csatorna áása 650 ezer koronába kerül. A munkálatokat a pécsi kultur-mérnökök vezetik.

Gróf Dessewffy Aurél lemondása. Gróf Dessewffy Aurélnak, az O. M. G. E., valamint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége elnöki állásáról való lemondása országos érdeklődést keltett a gazdák körében. A vidéki gazdasági egyesületek egymásután hívják össze rendkívüli közgyűlésre is tagjaikat, hogy a lemondással foglalkozva, gróf Dessewffy Aurélt lemondási szándékának megmértására bírják. Így az Esztergommezei Gazdasági Egyesület a legnagyobb sajnálattal és megdöbbenéssel vette tudomásul gróf Dessewffy Aurélnak az O. M. G. E. elnökségéről való lemondását. A választmányi ülés elhatározta, hogy az ország összes gazdasági egyesületeit felkéri arra, hogy indítsanak legszélesebbkörű akciókat gróf Dessewffy Aurélnak az O. M. G. E. elnöki állására való újbóli tüntető megválasztása mellett. — Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület nevében Ugron Zoltán elnök távirattal fordult az egyesület nevében az OMGE.-hez, melyben sajnálattal veszi tudomásul az elnök lemondását és arra kéri az OMGE.-t, hogy mindent kövessen el ennek a lemondásnak visszavonása érdekében.

Az ipartörvény tervezetének megvitatása Aradon. Az ipartörvény tervezetéhez a legtöbb iparos és kereskedelmi város hozzászól. Legújabbán Arad-, Békés-, Csanád- és Hunyadmegyei iparosságának képviselői ültek össze az aradi Kereskedelmi és Ipar-kamarában, hogy az új ipartörvény tervezetét megvitatás s véleményüket, kívánásaikat, sérelmeiket és óhajaikat a kamarán keresztül a kereskedelemügyi miniszter elé juttassák.

Vetőmagnesítő intézet. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület még a múlt év őszén felterjesztést intézett Darányi földművelésügyi miniszterhez, melyben részletesen indokolt javaslatot tett a vetőmagnesítés országos szervezése érdekében. Az egyesület most abból az alkalomból, hogy egy vetőmagnesítő intézet létesítése aktuálissá vált, újból felirattal fordult a földművelésügyi miniszterhez, melyben a létesítendő új intézetet az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomással kapcsolatban Magyaróvárot tartja szervezendőnek.

Az ipartörvény revíziója a szegedi kamarában. Nagy apparátussal és erős érdeklődés közepette kezdte meg az ipartörvény revíziójának tárgyalását a Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara Szarvady Lajos elnöke alatt a kerületbe tartozó városok és ipari érdekeltségek mintegy 100 kiküldöttének jelenlétében. A tanácskozáson résztvettek még dr. Becsey Károly szegedi és dr. Mukits Simon szabadkai országgyűlési képviselők is. A tervezet részletes tárgyalása osztályonként folyt vasárnap egész nap, hétfőn és még kedden is, mikor az észrevételeket az együttes ülés foglalta össze. A nagy anyagot Perjessy László titkár és Szabó Gyula másodtitkár alapos készültséggel adták elő. A kamara észrevételeire legközelebb visszatérünk.

Frígyes főherceg és a IV. nemzetközi tejjgazdasági kongresszus. Frígyes főherceg jószágkormányzósága értesítette a IV. nemzetközi tejjgazdasági kongresszus kirándulási bizottságát arról, hogy Frígyes főherceg magyaróvári uradalman szívesen látja a kongresszusi tagokat. Tekintve, hogy a magyaróvári uradalom fejőstehén állománya mintegy 3700 darab, a kongresszusi tagok oly tejjgazdasági özemet fognak megtekinthetni, mely ugyszólván egyedül áll Európában.

A magyar magánvasutak együttes értekezlete az alsóbbrendű vasutakról. Az „Alsóbbrendű vasutakról” szóló törvénytervezetet a magyar magánvasutak együttes értekezlete augusztus 23., 24. és 25-én és folytatólag szeptember 16. és 17-én tárgyalván, elhatározta, hogy észrevételeit és kérelmeit emlékiratban fogja a kereskedelemügyi miniszter elé terjeszteni. A terjedelmes emlékirat már el is készült s azt a megbízottak ma föl is terjesztették Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszterhez. Az emlékirat igen részletesen és behatóan foglalkozik a törvénytervezettel s paragrafusonként rámutat azokra a kivánalmakra, amelyeket a magánvasutak érdekében még figyelembeveendőnek tart. Általánosságban a magánvasutak kívánalmai a következőkben foglalhatók össze: a) A tervezet a helyiérdekű vasutak ügyeinek rendezésénél főképen csakis a m. kir. államvasutak kezelésébe kerülő vasutakra van tekintettel s kimerítő részletességgel csak ezekkel foglalkozik, míg az önálló kezelésben álló helyiérdekű vasutak ügyeit és támogatását nem meríti ki, sőt bizonyos irányban mellőzi is. Kivánatosnak mutatkozik tehát — az emlékirat szerint — a helyiérdekű vasutakról szóló törvénytervezetet e részben kiegészíteni s abban a közérdek szempontjából lehetőleg oly alapelveket lefektetni, hogy a létesítendő helyiérdekű vasutaknak önálló kezelésbe vétele ezentul törekvés és cél lehessen az által, hogy az önálló üzemkezelés állami támogatásban részesüljön. b) Szigorúnak találja az emlékirat a törvénytervezet ama intézkedését, hogy a MÁV. vonalába fektetett tőkék gyümölcsözőtetése érdekében oly összekötő és átmeneti jellegű vonalak, amelyek az államvasutaktól jelentékeny forgalmat elterelhetnének, a jövőben nem fognak helyiérdekű vasutakként engedélyeztetni, hanem az állam által fognak építtetni. Ezzel szemben a magánvasutak elegendőnek vélik azt a megszigorítást, hogy csak oly vasutonalaknál zárássák ki a magánvállalkozás, melyeket elvileg maga az állam akar kiépíteni s ez okból úgy az építés, mint a jövővelmezőség kockázatait is elvállalja. c) Nagyobb mértékben felkarolandónak vélik a magánvasutak a gazdasági vasutak támogatását, hogy egyfelől lehetővé tétessék, hogy a külföldi tőke a gazdasági vasutak építésére is bevonható legyen, másfelől pedig, hogy megfelelő buzdítás és lehetőség nyujtassék arra, hogy már meglévő és erre alkalmas szabványszerződéses h. é. vasutak is — gazdasági vasutakká való átminősítés útján és az érdekelt tényezők közös egyetértésével — saját kezelésre áttérhessenek. A felterjesztés igen alapos és beható tanulmányozás eredménye.

Őszi luxus-lóvásár. A Tattersallban az OMGE védnöksége alatt rendezett őszi luxus-lóvásáron a mai nap 139 ló kelt el 1280 korona átlagárban. Az eladott lovak egy részét külföldre szállítják, amennyiben németországi és hollandiai lótenyésztők és kereskedők vásárolták azokat meg. A vásár egyébként ma is állandó érdeklődés mellett folyt le, amit a fenti körülmény is fényesen igazol.

Harcz az alkohol ellen. Makó város képviselő-testülete legújabbán dicséretreméltó határozatot hozott, ugyanis, a korcsmákról szóló szabályrendeletet odamódosította, hogy a korcsmárosok szombat este öt órától hétfő reggelig pálinkát nem mérhetnek.

Szövőmunkások és munkaadók harca Angliában. Az angol szövőipar terén nagy harc dúl. A lanchashirei szövőgyárak tulajdonosai kizárták 200.000 férfi és nő munkást s 300.000 munkás, amely a nyersanyagok előállításával foglalkozik s a szövőiparral rokon szakmákban dolgozott kénytelen volt abbahagyni a munkát. A gyárosok és munkások közötti harc előzményei évekre nyulnak vissza. Négy esztendő előtt 1904-ben kitünő esztendejük volt a gyárosoknak, nagyon sok gyapot termelt s Lanchashireben óriási lendületet vett a szövőipar. Minden gyárban teljes erővel dolgoztak, új gyárak épültek és sok helyen kevés volt a munkaerő, aminek következtében 5-10%-al magasabb fizettek. A gyárosok ennek dacára nagy jövedelemre tettek szert s három esztendőn keresztül nem fogyott a jövedelem, inkább még emelkedett. Az 1905. évben átlag 50% volt a tiszta jövedelem s a gyárak ebből

csak 15%-ot fizettek ki osztalék fejében, a többit tartalékba tették. Már 1907-ben csökkent a jövedelem s ennek az esztendőnek kezdetén olyan visszaesés állott be, hogy sok gyár kénytelen volt korlátozni az üzemet. Erre a szövőgyárak szövetsége elhatározta, hogy 5%-al leszállítja a munkabéreket. Ehhez a megállapodáshoz a szövőgyárak 98%-a hozzájárult. A munkásszervezetek is megszavazták tagjaikat s 92% a bérleszállítás ellen nyilatkozott. A gyárosok erre kizárták a munkásokat. Megindultak a tárgyalások; a munkások 1909-ig el akarták halasztani a bérleszállítást, a gyárosok azonnal életbe akarták léptetni, valószínűleg azért, mert az üzem teljes beszüntetése megkönnyíti a felhalmozott gyártmányok értékesítését. Most már az angol pénzügyminiszter akar békét teremteni a munkaadók és munkások között, mert ez áldatlan harc Anglia szövőiparát s vele rokonságban levő iparokat végzetes válsággal fenyegetik.

A miskolci vízvezeték ügye. A miskolci vízvezeték ügye erőteljes léptekben halad előre. A vízvezeteki bizottság a napokban ülést tartott, melyben a vízműveket illetőleg azon határozatot hozta, hogy a város vízvezetéke nem vas, hanem beton-csővekkel lesz ellátandó. A döntés Farkas Kálmán miniszteri tanácsos véleménye alapján hozott, aki szerint nem alaposak azon aggályok, amelyek a beton-csővek megbízhatatlanságát vitatják. Ungár Mór mérnök egy miskolci lapban a bizottság döntését szakszerű bírálat alá veszi és oda konkludál, hogy a tervezett 60 cm. belmértű beton-csővek nem mondhatók abszolút megbízhatónak, s kár volna 30-35.000 korona megtakarításért annak még csak lehetőségét is előidézni, hogy az ivóvíz megfertőztessék. Az érdekes és fontos ügy felebvezés révén a közgyűlés elé fog kerülni, melynek határozatát nagy érdeklődéssel várják.

A Kereskedelmi Csarnok gyűlése. A Magyar Kereskedelmi Csarnok választmánya elnöke, Jellinek Henrik vezetése alatt ma tartotta a nyári szünet után első ülését, amelyen a folyóügyeket intézték el. A kereskedelemügyi miniszter kíséretében a Csarnokot, hogy abbéli felterjesztése folytán, hogy a délutáni órák tömeges áruforgalmának gyorsabb lebonyolításának érdekében az árufelvételi helyek szaporításának, a Budapest nyugoti pályaudvar állomásaira nézve, ahol a darabáru-forgalom zöme bonyolítottatik le, az árufelvételi helyek szaporítása iránt a szükséges intézkedéseket megtette. A szilvaforgalom akadálytalan lebonyolítása érdekében a kereskedelmi miniszter a Csarnok felterjesztésére terjedelmes leiratban ismertette azon intézkedéseket, melyek e téren megtehetőek, kijelentvén, hogy minden lehető elkövet a jogos igények kielégítése érdekében. Titkár jelentést tett azután a Prágában tartott nemzetközi kereskedelmi kongresszus lefolyásáról, amit a választmány tudomásul vett azzal, hogy az ezen kongresszuson hozott határozatok tárgyában egy legközelebbi ülésén fog intézkedni. Végül Hirschfeld Mór választmányi tag indítványára az egyesület fel fogja kérni az államvasutak igazgatóságát a vasúti küldeményeknél sürin előfordulni szokott hiánylatokra.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara és a munkásbiztosítás. Amióta az új munkásbiztosítási törvény életbelépett, ipari és kereskedelmi körökben a budapesti kamarához mind több panasz érkezik, melyeknek tárgyát legnagyobb részben a törvény végrehajtása körül felmerülő bajok és nehézségek teszik. Az érdekeltek e sérelmeket és panaszokat összegyűjtve a budapesti kereskedelmi és iparkamara elé terjesztették azzal a kérelemmel, hogy azokat tegye beható vizsgálat tárgyává s intézzen a kérdésben indokolt felterjesztést a kereskedelmi miniszterhez avégből, hogy a tapasztalt bajok akár novellaris törvényhozási úton, akár pótlórendelkezések kibocsátásával gyökeres orvoslást nyerjenek.

Országos Magyar Házipari Egyesület. Az Országos Magyar Házipari Egyesület hónapokig tartó előkészület után vasárnap, szeptember 27-én délelőtt 11 órakor tartja alakuló közgyűlését Pestvármegyei disztermében. Az egyesület, amelynek előkészítő bizottságát gróf Batthyány Lajosné és Sztéryny József államtitkár vezetik, a házipar országos szervezését tűzte feladatául. A közgyűlés napirendje a következő: 1. Gróf Batthyány Lajosné megnyitó-beszéde. 2. Indítvány a megalakul-

-26 frt
tejekben.
arok mellett

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-léle Igmándi keserűvíz

Használatra valódi áldás gyomorbetegségek és székzsorulásban szenvedőknek

az elrontott gyomor 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

lás iránt. Előterjeszté Szterényi József v. b. t. t., államtitkár. 3. Az alapszabályok megállapítása. 4. A tisztikar és a szövetség egyéb szerveinek választása. 5. Esetleges indítványok.

Az O. M. K. E. az új vasúti üzletszabályzatról. A kereskedelemügyi miniszter felhívása folytán az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés a miniszter elé terjeszté azokat a kívánságokat, amelyeknek az új vasúti üzletszabályzatban való érvényesülését ajánlatosnak és szükségesnek tartja. Hibáztatja, hogy a tervezeten végigvonul azon irány, amely a kereskedelmi törvényünkben a vasutak részére biztosított speciális jogokat teljesen kimeríteni igyekszik. Kifogásolja továbbá, hogy az üzletszabályzat számos fontos rendelkezést nem a maga részére foglal le, hanem a díjszabásban rendel elintézendőnek. A részletesen felsorolt és változást igénylő üzletszabályzati intézkedések az új vasúti üzletszabályzat összeállításánál jó szolgálatot fognak tenni.

A Magyar Kiállítási Központ az utóbbi napokban számos panasz érkezett egy bécsi kiállítási ügynök ellen, aki két-három hét leforgása alatt egy párisi kiállítás grand prix-jét két-háromszáz koronáért megszerzi. Miután világos, hogy ily rövid idő alatt megszerzhető kitüntetések nem lehetnek komolyak, a Magyar Kiállítási Központ felkéri mindazokat az iparosokat, kereskedőket és kiállító nagyközségeket, hogy ha hasonló visszaélésből valamelyes kára van, haladéktalanul forduljon panaszával a kiállítási központ irodájához (VI., Gróf Zichy Jenő-utca 4., hivatalos órák délelőtt 8-1-ig), mely a kellő lépéseket azonnal és díjtalanul megteszi.

Gyümölcskiállítások. Az idej nagy gyümölcs-termés nagyobb agilitásra serkenti a hazai termelőket is, mert nem minden ok nélkül félnek attól, hogy az osztrák termelők elhódítják tőlünk állandó piacainkat is, lévén Ausztriában igen bőséges a gyümölcsüzlet. Két helyen is rendeznek most Magyarországon gyümölcskiállításokat. Az egyiket Kecskeméten Darányi Ignác földmivelségi miniszter képviselőjében Molnár István miniszteri tanácsos tegnap nyitotta meg. A másik kiállítás Budapesten lesz és igen nagy arányúnak ígérkezik. Eddigél 150 kiállító több waggon gyümölcsöt jelentett be. A kiállításon nemcsak a gyümölcsök, hanem a dísznövények is az őket megillető szerephez jutottak. Az ország összes nagyban termesztett gyümölcsfajtáit — őszi és téli fajtát — a terem közepén egy óriási gyümölcsös kosárban mint asztaldiszt mutatják be. A kiállítást Darányi Ignác földmivelségi miniszter, a kiállítás védnöke nyitja meg. József főherceg és Augusztia főhercegnő a kiállítás megnyitásán szintén részt vesznek.

Az Országos Iparegyesület ma este az új ipartörvény tárgyában Matlekovits Sándor elnökle alatt megkezdette ankétéjének sorozatát. Az ülésen a törvényjavaslat 1. és 2. fejezete került megvitatás alá. Többek hozzászólása után általában az az óhajtatott kifejezésre, hogy a törvényjavaslaton kívül törtenjék intézkedés, hogy az oktató és fegyintézetek a képesítéshez kötött iparoknak versenyt ne támaszthassanak. Az 5. szakasznál felmerült az az óhajtatás, hogy a külön telepengedélyhez kötött iparok a felsorolásból mint önálló csoport véssenek ki, mint-hogy a telepengedély adott esetekben ugys külön kérelmezendő. Kívánatosnak tartja az értekezlet, hogy a kézműiparosok özvegyei az ipart üzletvezető alkalmazása nélkül is folytathassák. Az ankét, mint teljesen új intézkedést kívánja az ipartörvényben megvalósítani, hogy az elhalt atyának ipara ne csupán a törvényes, törvényesített és örökbe fogadott, hanem törvénytelen gyermekei javára is teljes jogon folytatható legyen. A képesítéshez kötött iparokra vonatkozólag kétféle óhajtatás merült fel. Első sorban, hogy az iparágak felsorolása egyáltalában mellőztesse, másodsorban, hogy az egyes iparágak ne külön-külön, hanem csoportonként foglaltassanak össze. A többség az utóbbi véleményt tette magáévá és az ankét az iparegyesület tisztviselői karát felkérte, hogy a következő ülésre e tekintetben javaslatot készítsen. Még egyéb kívánalmak felsorolása után az ankét folytatását a jövő keddre, e hó 29-én esti fél hat órára tűzték ki.

A földmivelségi kormány erdővásárlásai. Ismételtén felmerült az a hír, hogy a földmivelségi miniszter a Felvidéken egy nagyobb erdőuralmat szándékozik vásárolni. Illetékes helyről a Politikai

Értesítőt felhatalmazták annak kijelentésére, hogy miután az erdőbirtokok vásárlására szánt erdővásárlási alap ezidőszert ki van merítve, a földmivelségi miniszter sem a Felvidéken, sem egyebütt nagyobb értékű erdőbirtokok vásárlásának tervével jelenleg nem foglalkozik.

A német zománczózó-művek érdekében. Berlinben a német és európai zománczózó-művek mai gyűlésén, amely a tekintetbe jövő nagyobb művek szindikátusának alakítására vonatkozó tegnapi tárgyalások folytatása volt, egyhangulag elhatározták a tegnapi között ármegállapítások támogatását. Tervebe vették továbbá a résztvevők, hogy a többi gyárak többségével állandó megállapodást kötnék az árakra, valamint közös eladási feltételekre vonatkozólag úgy, hogy ezen szindikátusnak az alakítani tervezett európai zománczózó-művek szövetségének együttműködése lehetségessé fog válni.

Szüretelés. Kecskemét és vidékén nagyban folyik a szüretelés. Némely helyen harmincz év óta oly termés nem volt, mint az idén. Vevő alig jelentkezett. A must ára hektoliterenkint 12 koronától 18-ig váltakozik. Hordókban nagy szükség van. — A Magyar arkanizsa községhez tartozó 600 holdnyi szigeten a kukorica és szőlő gyönyörű termést hozott, szilva és alma még soha sem termett ily nagymennyiségű, mint az idén. A környéken a szőlő szüretelését már megkezdtek és a kukoricát is török. A must ára 60 százalékkal olcsóbb, mint tavaly volt. — Váczott az idén rendkívüli volt a gyümölcs- és szőlőtermés. A szüret javában folyik s máris érzik a termelők az edény hiányát. Más években ilyenkor már igen sok vevő jelentkezett, azonban az idej borokra alig érkeztek vevők. Ennek következtében a must ára hanyatlott. Csekély mennyiségű must 12 koronáért kelt el hektoliterenkint.

A kereskedelmi alkalmazottak nagygyűlése. A kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők öt legnagyobb egyesülete, névszerint a Kereskedő Ifjak Társulata, a Magyarországi Kereskedelmi Alkalmazottak Szövetsége, a Nótisztviselők Országos Egyesülete, a Magyarországi Magántisztviselők Egyesülete és a Magyarországi Nagykereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete, mint már jeleztük, f. hó 27-én. Budapesten, az Ujváros háza tanácstermében (IV., Váci-utca 62-64. sz.) országos nagygyűlést tart, hogy a teljes 36 óras vasárnapi munkaszünet mellett állást foglaljanak. Az előkészítő-bizottság meghívta ezen nagygyűlésre Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert is, ki a nála járt küldöttségnek megígérte, hogy amennyiben egészségi állapota megengedi személyesen fog megjelenni, ellenkező esetben méltó képviselteséről gondoskodik. Ugy-szintén teljesítette a küldöttség kedvezményes vasúti jegyek iránti kérelmét is. A nagygyűlésre eddig mintegy 200 vidéki küldöttet jelentettek be. Ugyancsak több kereskedelmi és iparkamara, valamint a főnöki testületek egy része is bejelentette a nagygyűlésen való képviseltesét.

Az előkészítő-iroda (IV., Semmelweis-utca 17.), ezton is figyelmezteti a vidéki kereskedelmi alkalmazottakat és magántisztviselőket, — amennyiben ezt még nem tették — haladéktalanul jelentsék be küldötteiket, hogy a kedvezményes vasúti jegyre jogosító igazolványaikat idejekorán rendelkezésükre bocsájthassa.

Angol-kór.

Anna kiváló és koncentrált táplalek, amely a SCOTT-féle Emulsió-ban foglalatik, táplálja a csontokat, s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelmeztetni.

Az általános egészség a SCOTT-féle Emulsió hatása alatt, rohamosan javul és az angolkóros gyermekek öpoly rózsás és viruló arczzsint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok áll módján ajánlják a SCOTT-féle Emulsió használatát.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDÉ

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 22.

A malmok ma 25.000 q. búzát vásároltak változatlan áron, a kínálat és a kereslet egyaránt mérsékelt maradt. Rozs nem változott, zab és tengeri csendes irányzatúak, árpa jobb kereslet mellett kellemesebb. A külföldi piacokról ma semmiféle impulzus nem érkezett és mert a helyi viszonyok sem változtak, a hangulat teljesen változatlan maradt és az árfolyamok gyenge variációk mellett nem tértek el a tegnapi zárlattól. A benyújtások előtt vagyunk és maholnap a terminus is itt van, de élénkség nem mutatkozik az üzlet irányzatában és a spekuláció egyelőre minden nagyobb emóció nélkül rendezheti érdekeltségét. Az érdekeltség mindkét irányban meglehetősen nagy, mert a tulajdonképpeni spekuláció még nem bolygatta azt meg és az ugynevezett „tusa” csakugyan a terminusban lesz. A helyzet kialakulása többféle körülménytől függ, de első sorban a készbúza anyagától és hogy a malmok mily mértékben fognak az átvételekben osztozkodni; erre nézve elég jók a kilátások, mert általános nézet szerint a malmok nem hajlandók magas report-díjakat áprilisra fizetni, amikor nyílt piacozn ugyanezt a búzát már ma megkaphatják. Tengeriben a hangulat jól tartott, mert a forgalomba kerülő csöves tengeriért jobb árakat fizetnek, mint azt az idej hozam nyomájú várták.

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Búza 1908. októberre 11.36, 11.37, 11.39, 11.35.
Búza 1909. áprilisra 11.63, 11.67, 11.65.
Rozs 1908. októberre 9.38, 9.33.
Zab 1908. októberre 8.06, 8.05.
Tengeri 1909 májusra 7.28, 7.27, 7.31, 7.30.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1908. októberi búza	11.38 — 11.39
1909. áprilisi búza	11.67 — 11.68
1908. októberi rozs	9.37 — 9.38
1908. októberi zab	8.04 — 8.05
1909. májusi tengeri	7.29 — 7.30

Budapesti gabonaforgalom.

1908. szeptember 20-tól szeptember 21-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Búza	69893	—
Rozs	10066	—
Árpa	13196	1034
Zab	27647	13982
Tengeri	3385	1984
Liszt	342	7706
Korpa	—	2236

Értéktözsde.

Külföldi piacok jegyzések hatása alatt az előtözsde lanyhán indult. A délelött folyamán kedvező bécsi hírekre a vételkedv élénkebb, s az érdeklődés a nemzetközi értékek teljes mellőzésével helyi értékek felé irányult. Villamos vasúti és Danubius-részvények jó kereslet folytán magasan záródtak, az Osztrák hitel fél, Magyar hitel egy koronával emelkedett. A déli tözsdén kedvtelen hangulat mellett a forgalom korlátolt maradt s néhány helyi érték kivételével az árfolyamok gyöngültek.

Forgalomba került ma: Osztrák hitel 611.50 — 645.—644.75 koronán, Magyar hitel 746.50—748.25—747.50 kor. Leszámitolóbank 480.50 kor. Jelzálog 438.— kor. Rima 561—561.50 kor. Déli vasut 120.— kor. Városi villamos vasut 267—269 kor. Közuti vasut 544.50—546.50 kor. Danubius 252.50—254—251—253 kor. Magyar aszfalt 178—180 kor. Hazai sorsegy 101 koronán.

Előtözsde.

Előtözsde tartott.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 644.50—644.—, Magyar hitelrészvény 746.50—747.50. Leszámitolóbank 479.—480.85. Rimamurányi vasmű 561.—561.50.

Városi villamosvasut 267.—268.25, Közúti vaspálya 544.50—545.—. Déli vasut 120.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde szilárd. Kötetett: Osztrák hitelrészvény 644.50—644.75. Magyar hitelrészvény 748.25—747.50. Leszámlolóbank 480.50. Jelzálogbank 438.—. Rimamurányi 561.50. Városi villamos vasut 268.50—269. Közúti vaspálya 645.50—546.50.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitel részvényekért: holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1903. szeptember hó végére 10—12 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde nyugodt volt. Kötetett: Osztrák hitelrészvény 644.50. Magyar hitelrészvény 747.25. Allamvasut 696.25. Jelzálogbank 438.—. Leszámlolóbank 480.50. Rimamurányi 561.—. Közúti villamos 546.50. Városi villamos 268.50.

BÉCSI GAZDONTŐZSDE.

Bécs, szeptember 22. (Saját tudósítónk jelentése.) Mig az északamerikai piacok a látható buzakészletek jelentékeny növekedésével motivált gyengülést jelentettek, addig a londoni és a párisi tőzsdék irányzata szilárd volt. Az itteni piacon külföldi direktíva híjján a hosszabb idő óta tartó tüzetlenség még inkább élesedett, ehhez járult az általános várakozó magatartás s így történt, hogy említésre érdemes forgalom nem tudott kifejlődni. Az árak nyugodt irányzat mellett általában változatlanok. Árpa is tüzetlen, de irányzata arra való tekintettel, hogy a prágai piacról változatlan árakat jelentettek, szintén változatlan maradt.

Jegyzeteltet buza: új tiszavidéki 12.15—12.55 korona, marosi 11.90—12.30 kor., bánáti 11.90—12.30 korona, tótfelvidéki 11.45—11.95 korona, mosoni 11.65—12.05 korona, új déli vasuti 11.65—12.—, marchfeldi 11.30—11.75 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.60—9.80 korona, csepeli 9.55—9.75 kor., pestmegyei 9.75—9.90, déli vasuti 9.55—9.80 korona, különféle magyar 9.55—9.80 kor., osztrák 9.60—9.80 korona.

Árpa: morvaországi 9.20—9.60 kor., magyarországi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.—9.70 kor., tótfelvidéki 7.90—10.— kor., csepeli 7.80—8.70, győri — kor., déli vasuti 8.40—9.65 kor., tiszavidéki 7.30—8.50 kor., északmagyarországi 7.40—9.40 kor., közepdunai állomások 8.30—9.— korona.

Magyar tengeri: régi 8.65—8.85, új — korona, cinquantin 9.40—9.70, új — korona.

Magyar zab: selejtes — kor., közepes 8.25—8.85 korona, elsőrendű — kor., válogatott 8.75—9.15 korona, csehi-morvaországi és alsóausztriai 8.40—8.50 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, szeptember 22. A ki nem elégitő külföldi jelentések, valamint a newyorki tőzsde újabb lanyhasága a mai előtőzsdét tartózkodásra indította, a forgalom azonban ma sem zavarta meg a tőzsde kedvező alapirányzatát. A tőzsde irányzata ma is barátságos volt és különösen az Unio-bank és a Nemzetközi Villamossági Társulat részvényeit favorizálták, melyek tegnapi áremelkedésüket teljesen megtartották. Lloyd és Fegyvergyári részvények újból javultak. A többi értékekben nyugodt volt a forgalom. Az előtőzsde zárlatáig tartózkodó volt. A déli tőzsde nagy üzleti esendben indult és a vezető értékek forgalma később is csendes maradt. Berlinből a bányászati értékek gyengébb irányzatát jelentették.

II órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 644.50. Magyar hitel. 748.—, Länderbank 440.50. Allamvasut 696.50.—.

Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 119.75—Alpesi bányatársulat 668.—. Rimamurányi —.—. Májusi járadék 96.30, Magyar koronajár. 92.85 Orosz érték —.—, Török sorsjegy 185.50, Német márka 117.46.

I órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 644.25, Magyar hitel 747.— Länderbank 440.50, Unio-bank 552.—, Allamvasut 696.25, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 119.50, Gőzhajó —.—, Alpesi bányarészvény 668.—, Májusi járadék 96.30, Magyar koronajáradék 92.85, Török sorsjegy 185.50, Német márka 117.45, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 560.50, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, szeptember 22. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 százalékos papír-járadék 96.30, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.80, 1860-as sorsjegy 152.—, Osztrák hitelsorsjegy 474.50, Angol osztrák bankrészvény 298.—, Bécsi Bankverein 517.50, Osztrák-magyar bank 1750.— Déli vasut 119.40 Dunagőzhajózási társ. 1000.— Dohány rész. 396.— Cs. k. arany (vert) 11.36 Német bankv. 117.41 Osztr. Lloyd 435.— 4.2 száz. ezüst. jár 96.20—99.15 Osztr. koronajáradék 92.85, 1864-es sorsjegy 260.50, Osztrák hitelintézeti részvény 644.25, Union-Bank 551.50, Osztrák Länderbank 440.—, Osztrák-magyar Allamvasut 696.20, Elbavölgyi vasut 451.—, Alpesi részvény 667.70, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.37, Lipótkohó 420.—, Töröksorsjegy 184.75. Tartott.

Bécs, szeptember 22. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.15, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 144.25, Magyar hitelbank részvény 745.—, Magyar leszámloló és váltó részvény 477.—, Rimamurányi 559.75, Magyar cukoripar 1767.—, Adria hajózási részvénytársaság 403.—, Magyar koronajáradék 92.80, 4 százalékos magyar földieherm. kötv. 99.10, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.50, Kassa-Oderbergi vasut részvény 360.—, Magyar jelzálogbank 435.—, Magyar keresk. bank 33.10.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, szeptember 22. (Tőzsdei jelentés.) A mai tőzsdén az üzlet, tekintettel a tegnapi newyorki tőzsdén bekövetkezett újabb árfolyamesésre, igen szűk határok között mozgott. Ennek következtében a forgalom kezdő stádiumában csak kisebb árfolyamesések állottak be, habár a piac alapirányzata gyengülésre hajlott. Erősebben voltak kinalva amerikaiak, Phönix- és Edison-részvények, később kedvezően befolyásolta az irányzatot a villamossági részvények újabb emelkedése, amelyek közül a vezető értékek 3%-ig terjedő emelkedést értek el. Erre a többi piacon is kedvezőbb irányzat kapott lábra. A villamossági részvények szilárdsága összefüggött azon hírekkel, amelyek szerint a délnémet vasuti hálózaton a hosszabb vonalakon, a villamossági fizemet akarják bevezetni. Zárlat tartott árfolyamok mellett szilárdult. A készpénzpiac iparértékei csekély üzlet mellett szilárdak voltak. Nap pénz 2 1/2%, magánleszámlolási kamatláb 3 1/2%.

Zárlatkor jegyeztek: 4.2 százalékos papírjáradék 99.10, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.30, osztrák hitelrészvény 202.80, Déli vasut —.—, orosz bankjegyek 214.60, 4 százalékos új orosz kölcsön 77.—, Disconto Commandit 17.72, Dinamitruszi 169.70, Harpeni 207.20, Unifikált török járadék 94.40, 4.2 százalékos ezüst-járadék —.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.70, Magyar koronajáradék —.—, Osztrák-magyar államvasut 144.10, Bécsi váltóár 85.70, Olasz járadék —.—, Alt. villamossági Edison 227.40, Gelsenkircheni 197.80, Laurakohó 210.63. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) szept. 22 4.2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.50, 4 százalékos magyar aranyjáradék

93.40, Osztrák hitelintézeti részvény 203.80, Osztrák-magyar államvasut 148.75, Északnyugati vasut —.—, Bustlehradi vasut —.—, Londoni váltóár 203.88, Bécsi Bankverein 141.—, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön 97.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék 90.80, Osztrák koronajáradék 96.85, Magyar koronajáradék 92.85, Osztrák-magyar bank 125.90, Déli vasut részvény 22.90, Elbavölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 85.15, Párisi váltóár 81.15, Union bankrészvény —.—, Alpesi bányarészvény —.—, Engedő.

Hamburg, (Zárlat) szeptember 22. 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.40, 1860. sorsjegy 154.—, Déli vasut 22.50, 4 százalékos aranyjáradék 98.30, Osztrák hitelrészvény 202.90, Osztrák-magyar államvasut —.—, Olasz járadék 104.20, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.30. Szilárd.

London, szeptember 22. Angol consol 85 1/16.

Páris, szept. 22. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.97, Osztr. aranyjáradék 99.50, Magyar aranyjáradék 94.80, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 993.50, 4 százalékos Olasz járadék 104.—, Déli vasut elsőbbségi kötv. 294.—, 5 százalékos marokkói járadék 512.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson —.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.80, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 93.15, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.15, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 521.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.57, 4 százalékos unifikált török jár. 93.50, Török sorsjegy 175.25, Török dohányrészvénye 423.—, Osztrák föld-hitelintézet 1130.—, Osztr. Länderbank 474.—, Magyar jelzálogbank 464.—, Banque de Paris —.—, Banque Ottomane 726.—, Osztr. magyar államvasut —.—, Déli vasut —.—, Meridional vasut —.—, Keleti vasutak —.—, Waggon Lits —.—, Hartmann gépgyár 624.—, Rio Tinto 16.98, Sucrerie d'Égypte 36.—, Tula 279.—, Thomson Houston —.—, Urikányi köszén 177, Chartered 23.—, De Beers 328.50, East Rand 112.50, Jagersfontein 111.50 Transvaal Consols —.—, Transvaal Land Company 67.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.93, Váltó Belgiumra (rövid) 18.32, Olasz aranyváltó (rövid) 1/10, Váltó Svájcra (rövid) 5/32, Csek Londonra 251.15, Magánkamatláb 2. Egenlőtlen

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

1908. szeptember 22-én.

A forgalom napról-napra élénkebb arányokat ölt. Szőlő nagy mennyiségben érkezik a piacra, egyrészt ezen körülmény, másrészt, hogy a most feljövő szőlő nagyrésztben rossz állapotban érkezik be, arra rendkívül nyomasztólag hat. Téli tábla-alma még kevés figyelemben részesül, miután most az olcsó szőlőt részesíti a fogyasztás előnyben. Mindazonáltal minden tekintetben kifogástalan, elsőrendű téli alma és körte kedvező elhelyezést találhat. Püsthüthűs-árak kereslete már élénkebb. Vad felküldését ajánljuk. Vaj változatlanul lanya. Válogatott rózsaburgonyát és szép makól hagyomány teljes kocsirományokban előnyösen értékesíthetünk, miért is a készletek bejelentését ajánljuk. Tojásárak emelkedőben vannak, így beérkező küldeményeket kedvezően értékesíthetünk.

Mai árak:

Husnemtek: Helybeli marhahus hátulja 124—140 K, eleje 1—112 K, vidéki borjú, borbén hosszan mérve sulyelonas nélkül 120.—120 K, helybeli borjúhús 128—132 K, sertésűhs szalonával 128—130 K, lehuzott sertés 128—130 K, szalonna friss 130—132 K, szalonna sózott 116—120 K, szalonna füstölt 136—140 K, olvasztani való 126—128 K, háj 136—140 K, sertészsír

HETI MŰSOR.

Table with 8 columns: Szeptember, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vigaszínház, Király Színház, Magyar Színház, Uránia, Páv. nyári színház. Rows include dates 24, 25, 26, 27 with corresponding plays and venues.

hite 611.— 46.50—748.25— kor. Jelzálog li vasut 120.— r. Közúti vasut —254—251—253 Hazai sorsjegy

644.50—644.—. eszámlolóbank 561.——561.50.

144-148 K, mind métermázsánként. Füstölthús (vidéki) kg.-ja 1.40-1.60 K, hazai sonka 1.80-2.-K, szalámi magyar 3.20-4.-K, nyári szalámi 1.20-1.40 K.

Vad: Oz 1.50-1.80 K, szarvas .70-.80 K dímvad, vaddisznó, K kg.-kén egészben, nyul nagy 3.20-3.60 K, nyul süldő 1.80-2.40 K, fogoly 60.-80. K, fácán 2.80-3.-K szalonka, K, darabonként. Fenyvesmadár kötegye .-.-.-.

Baromfi-félék: Elő rántani való csirke 1.20-1.80 K, sütni való 2.40-2.80 K, kacsá sovány 2.60-3.40 K, kacsá hizott 4.-5.-K. liba fiatal 5.-7.-K, lud hizott 10.-14.-K, tyúk 3.20-3.60 K, pulyka .-.-.-K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.36-1.40 K, hizott rucza 1.40-1.60 K, hizott pulyka .-.-.-K, levestyúk 1.40-1.50 K kg.-ként, Pulárd 1.80-2.-darabonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 1.80-2.20 K, II. 1.70-2.-K, főzővaj (köpült) 1.40-1.70 K, tehéntúró 10-20 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és munkástúrót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségfélék: Burgonya (vaggonáru) sárga 7.-8.-K, rózsá új 6.60-7.-K, fehér 4.80-5.20 K, kifli 8.-10.-K, sárgarépa 8.-14.-K, petrezselyem 8.-14.-K, vöröshagyma makói 15.-18.-K, közönséges hazai 8.-10.-K, fokhagyma 30.-36.-K, káposzta 6.-8.-K 100 kg.-ként. Burgonya, új .-.-.-K, kalarabé .-.-.-fill, spárga solo K, közép K, leves - f kg.-ként. Zöldbab hüvelyes K, kifejtett K, zöldborsó hüvelyes .-.-.-K, kifejtett .-.-.-K. Paradicsom 12.-14.-K 100 kg.-ként. Uborka salátának 6.-8.-K, ecetbe 1.-1.20, savanyítani 1.10-1.60 K 100 darabonként.

Gyümölcsfélék: Szőlő .20-.36 fillér kg.-kint Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen ranett, Jonathán, Törökbálint, batul stb.) .-.-K, másodrendű 30-40 K, harmadrendű apró áru 10-20 K. Körte elsőrendű .40 .60 K, másodrendű 30-40 K, dió I. 40-60 K, II. 30-40 K.

Vegyesárak: Méz .70-.94.-K, gyümölcisz .-.-.-K, gomba friss .-.-.-kilogrammonként.

Tojás: bácskai 88-90 K, erdélyi apróbb áru 86-88 K.

Bécsi sertésvásár.

St.-Marx, szeptember 22. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai sertésvásárra 16,771 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 6588 fiatal és 8531 hizott sertés.

Arak: elsőrendű 110-112 fillér, kivételesen 113- fillér; középnehéz 103-108; idős 98-104 fill.; könnyű 94-102 fillér; fiatal sertés 90-120 fillér, kivételesen 120 fillér kilogrammonként élő sulyban, levonás nélkül.

Budapesti szurómarhavasár.

Budapest, szeptember 22. Felhajtott: 814 drb élő borjú (közte 23 rugott), - drb leölt borjú, - drb növendékmarha, - drb élő bárány, - drb leölt bárány.

Arjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 86-96 fillér, kivételesen 100 104 fillér; középminőségű élő borjúkért 74-84 fillér; leölt borjúkért .-.- fillér; silány és rugott borjúkért 48-72 fillér, növendékmarháért .-.- fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Elő bárányokért .-.- korona, leölt bárányokért .-.- korona páronként. Az irányzat lanyha volt, az áruk 6-8 fillérrel kilogrammonként csökkentek.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, szeptember 22 én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 125-127 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 127-129 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 131-133 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölötti sulyban) fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) fillérig.

Sertésleltétel: 1908. évi szeptember 19. napján volt készlet 37104 drb., 1908. szeptember hó 21-én felhajtott 582 darab, 1908. szeptember 21-én elszállított 348 darab, 1908 szeptember 22. napjára maradt készletben 37338 drb. A hizott sertéstüzet irányzata: nyugodt.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, szept. 22. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 512 darab sertés, - darab süldő, - darab malacz. Pótfelhajtás - drb sertés, - drb süldő - malacz. Mai napi felhajtás 694 darab sertés, 2 darab süldő, - darab malacz, összesen 1206 darab sertés, 1 darab süldő, - darab malacz. Eladatott 983 darab sertés, 2 darab süldő, - darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 223 drb sertés, - darab süldő, - drb malacz. Mai áruk: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 100-102 fillér, ételsulylevonással - fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 94-97 fillér, ételsulylevonással 116- fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül - fillérig, ételsulylevonással 120-130 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig - fillér, ételsulylevonással 120-130 fillérig, könnyű 220 kg.-ig - fillér, ételsulylevonással 120-130 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül - fill.-ig, könnyű - kgr.-ig. Belföldi süldő - fillérig, horvát süldő - fillérig. Malacz - fillérig. Áruk minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az áruk változatlanok.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Table with columns for Buza (Kilós, 100 kilogramm ára), Egyéb gabonaneműk (Rozs, Árpa, Zab, Tengeri), Burgonya (Fehér, Rózsá, Sárga), Különféle termények (Faj), and various agricultural products.

Table with columns for Allamadósság közközlésnök, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, and Gőzmalmak, listing various financial and industrial entities.

Table with columns for Pénz and Áru, listing various goods, currencies, and market prices.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. szeptember 22-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap csak gyéren fordult elő némi eső az ország keleti részein. A hőmérséklet alig változott; maximuma: Fiumében, meg Ogyallán 23 C°, minimuma: Sopronban 2 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős idő várható, lényegtelen hő-változással és semmi, vagy csak elvéve némi esővel.

Table with columns: Állomás, Légnemesség, Hőmérséklet, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Inn, Duna, Norva, Vág, Kába, Dráva, Mera, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboreca, Ung. Lists names and scores.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39. Gyógytényezők: Elektromágneses gyógyítás, Röntgen sugarakkal való kezelés, Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio), Kék fényvel való kezelés, Villamos hőfürdők (Elektrotherm), Villamos fényfürdők, Villamos massage (Vibratio), Gaiván, Farad és Franklin árammal való kezelés, Villamos vízfürdők, Szénsavas fürdők, Főbb javallatok: Allalános idegesség (neurasthenia, hysteria), Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. Kezelés egész napon át.

3 UJ SZÓ...

"ALTVATER"

GESSLER

BUDAPEST.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János

212. számú játszma.

Játszották a düsseldorfi A) főversenyen 1908. augusztus 10-én (III. forduló.)

Olasz játszma.

Világos: Busch Jenő, Sötét: Gajdos János

- 1. e2-e4, 2. Hg1-f3, 3. Ff1-c4, 4. 0-0

E megnyitás, melylyel először olasz teoretikusok, nevezetesen Del Rio, Lolli és Ponziani foglalkoztak, a játék egyszerű és szolid voltánál fogva a „giuoco piano” elnevezést kapta. Valamennyi megnyitás között azonban ez az egyedüli, melyben világos már a negyedik lépésnél a legkülönbözőbb folytatásokat választhatja, amelyek közül 4. c2-c3 vezet a legélénkebb játékokra.

A téria mai álláspontja szerint ez a leghelyesebb védelem, míg a régi olasz teoretikusok 4. ... d7-d6-ot tartották legjobbnak.

Max Lange, híres német teoretikus változata: világos a támadás érdekében gyalogot áldoz, azonban az áldozat korrektségéhez sok szó fér, mivel helyes ellenjáték mellett inkább sötét kap jobb játékok.

Az egyedüli helyes folytatás, mely után világosnak kevés kilitása van tartós támadásra. A régebben divatos 5. ... c5xd4-re 6. e4-e5, d7-d5 7. c5xif6, d5xc4 8. Bf1-e1f, Fe8-e6 9. Hf3-g5, Vd8-d5 10. Hb1-c3, Vd5-f5 11. Hc3-e4 stb. után világosnak jó támadójátéka van.

Ha világos támadást akar, csakis így érheti el, mert 7. c2-c3-ra Hd4-c6 után világosnak a gyalog hátrányért nincs megfelelő ellenjátéka. Ugyiszint erőtlen lépés volna 7. Hb1-c3 is, amit Müller játszott rovatvezetőnk ellen a győri versenyen.

A legjobb; 7. ... Hf6xe4-re a következő, a tankönyvekben is alig ismertetett folytatás jönne: 8. f4xe5, Hd4-c6 9. Vd1-f3, He4-g5 (ha 9. He6-g5, ugy 10. Fe1xg5, He4xg5 11. Fe4xf7 stb.) 10. Fe1xg5, He6xg5 (ha 10. ... Vd8xg5, ugy 11. Vf3xf7, Ke8-d8 12. Fe4xe6, d7xe6 13. Bf1-d1 stb.) 11. Fe4xf7, Ke8-e7 (Ke8-f8-ra 12. Vf3-b3 nyer) 12. Vf3-h5, h7-h6 13. Hb1-c3, c7-c6 14. h2-h4 és világos döntő előnyben van. De nem jó védekezés 7. ... Hd4-c6 sem, 8. Fe4xf7, Ke8xf7 9. f4xe5, He6xe5 10. Vd1-d5f, Kf7-f8 11. Vd5xe5 stb. miatt.

Ismét a legerélyesebb. Először egy játszmaiban Anderssen ellen 9. c2-c3-at játszott, mire 9. ... Fe8-e6 következett.

Véleményünk szerint legerélyesebb ez a Kolischtól eredő folytatás, mert a fenyegető Ve7-c5 ellen világosnak védekezni kell és sötét időt nyer a fejlődésre. Régebben 9. ... Fe8-c6-ot alkalmazták, de arra világosnak még van játéka.

Ezen állásban már többféle lépéssel kísérleteztek, hogy megtalálják sötét előző vezérlépésére a legjobb választ. Schumoff, mikor 1866-ban Kolisch először megátszotta ellene 9. ... Vd8-e7-et, a Ve7-c5 fenyegetést 10. b2-b4-el hátráltatta. Zuckertort ellen Munk 10. c2-c3-at játszott és Steinitz 1896-ban Schiffer ellen 10. Kgl-h1 meneküléssel kerülte el a figuravesztést. Világosnak legjobb lépése e helyen 10. Hb1-a3, amit Minekwitz alkalmazott először Riemann ellen 1880-ban.

A tet lépés szokatlan, mert ez nem alkalmas a Ve7-c5 fenyegetéssel járó tisztvesztés elkerülésére. Világos azonban nyilvánvalóan egy előző és kész analízis gyakorlati jósága felől azt meggyőződést szerezni.

A fenyegetés következetes beváltása kissé mégis csak merész és korai, mert sötétnek látni kel-

lett, hogy világos, ha már nem mentheti a figuráját, legalább némi ellenértéket szerez érte és alaposan földulja a sötét királyállást. A szinte kiszámíthatatlan bonyodalmak elkerülése végett tehát sokkal szolidabb folytatás volna 10. ... c7-c6, amit rovatvezetőnk éppen előző napon alkalmazott Przepiorka ellen. 10. ... c7-c6 után ugyanis sötétnek gyalogelőnye és biztos állása van.

Mig világos előző huszár-lépését mintegy husz percnyi gondolkodás után tette meg, e válaszával már azonnal készen volt. Az áldozat azonban nem meglepő, mert világos szinte kényszerítve van erre. S minthogy az áldozat korrektnak bizonyul -- világos erre legalább is nem vesztetheti el a játszmat -- ez az egész megnyitás teoretikus értékűvé válik.

Jobb aligha van; 12. ... Kf7-e7 rosszabb volna 13. Fg5xf6f, g7xf6 14. Hc3-d5f, Ke7-d8 15. b2-b4 miatt.

Az állás elég nehéz; világost fenyegeti a föltakart sakk, amit nem akar megengedni. És hogy sötét ne tudjon menekülni királyával, világos ezen második áldozattal folytatja a támadást, biztosan remélve, hogy az győzelemre vezet. Erősebb volt azonban 14. Hc3-d5, amitől sötét inkább félt, mert arra valóban nehéz jó védelmet találni. Éppen ezért most kitűnik, hogy a 10. ... Ve7-c5 lépés valóban korai volt.

Jobbnak látszik 14. ... Ke6-d7, mert esetleges 15. Vh5-f7-re Vc5-e7 kielégítő védelmet nyújtana, miután sötétnek tisztelőnye van. Sötét azonban még itt is azt hitte, hogy királyával majd kimenekülhet.

Az egyetlen lépés, mely menti a játszmat. A királylyal d6, vagy c6-on keresztül menekülni a sakkok elől, sajnos, nem lehet, mert sötétet fájdalmas percek érhetnék, például: 17. ... Kd7-d6 18. Vg7-e7f, Kd6-c6 19. Ve7xc7f, Kc6-b5 20. a2-a4f, Kb5-c4 21. Hd5-e3f, Kc4-b4 22. c2-c3f stb. és sötét elveszti vezérét.

Ha világos fitné a h8-bástyát, hamarosan elvesztené a játszmat, mert azután már nem volna módjában sokáig üldözni a sötét királyt; például: 18. Vg7xh8, Hd4xc2f 19. Kgl-f1, He2xa1 20. Vh8-f6f, Ke6-d7 21. Vf6-f7f, Kd7-c6f 22. Vf7xc7f, Kc6-b5 23. a2-a4f, Kb5-c4 24. Hd5-e3f, Kc4-d4 stb. és világos támadása kimerül, tisztjei pedig hiányoznak.

Miután világos most belátja, hogy a bástyaáldozatnál remél mattállás nem jön létre s miután látja, hogy minden egyéb lépés egyenesen veszítet okozná, nincs más neki hátra, mint a sakkokkal folytatni.

A következő lépések főképpen azért történnek világos részéről, hogy időt nyerjen. Világos ugyanis az első 15 lépésre több mint másfél óra gondolkozási időt használt el s itt már alig van 15 percre. Világos azonban még mindig azt hiszi, hogy a föltakart sakk folytatást találja, azért variálja különféle sorrendben a lépés ismétléseket; vagyis még nem elégszik meg a remissel.

Csaknem a teljes idő kihasználásával, ezen lépésen tíz percig gondolkozva, világos végre eltalálta a módját, hogyan lehet azonnal -- vesztetni. Világos nem elégedvén meg a nyilvánvaló remissel, nyerni akar, közben azonban elméli, hogy a föltakart sakk folytán vezért veszít. Világos csak 30. ... Hd4-e2f-ra számított. E bástya-lépés még az esetben is veszít, ha a vezér nem g7-en, hanem f6-on áll; például: 30. Vg7-f6f, Ke6-d7 31. Ba1-f1, Hd4-e6f 32. Kgl-h1, Bh8-f8 és sötét nyer. Bár ha világos ezen sajnálatos hiba folytán el is vesztette a játszmat, megvan az az erkölcsi érdeme, hogy e megnyításban teoretikus értékű változatot hozott napvilágra.

Elhasznált gondolkozási idő: Világos: 1 óra 58 perc, Sötét: 52 perc.

Sakk-hirek.

Uj sakk-könyv. Előzetesen tudatjuk olvasóinkkal, hogy a közeli napokban új magyar sakk-könyv fog megjelenni. A Sakk „Utmutatás a sakk-játék megtanulására” a mű czíme és szerzője Maróczy Géza világhírű magyar mesterünk. A modern teóriát magában foglaló új könyv a Tudományos Zsebkönyvtár (Stampfel-féle könyvkiadóhivatal) kiadásában jelenik meg és ára 1 korona 80 fillér lesz. A mű bővebb ismertetésére legközelebb visszatérünk.

A cseh sakk-szövetség augusztus 18-ika és 25-ike között rendezte II. kongresszusát Brünmben. A mesterversenyben 12 cseh játékos mérkőzött egyfordulós versenyben. A verseny eredménye a következő: Az első díjat (150 korona) Treybal Ferencz nyerte 7 egységgel. A II-IV. díjon Brach, Prokes és Treybal K. osztozkodtak, miután egyformán 6 egységet értek el. Az ötödik díjat Taussig nyerte 5½ és a hatodikat Gargulák 4 egységgel; utána következtek Gentner és Rawsowsky 3, Perna 2½, Beck 2 egységgel. A főturnán tizen vettek részt; itt első lett Stoklaska 8 és második Krofta 7½ egységgel.

Berlin. Az Általános Sakk-szövetség az idén is nagy versenyt rendez, amelyen részt vesznek dr. Lasker B., Cohn E., Johner, Cohn W., Post, Moll, Caro, Scheve, Lasker Ede, Wegemund, Wagner és Ahnes. Mint e névsorból látható, a versenyen a legjobb berlini játékosok fognak összekerülni.

Sakk-üzenetek.

E. Győző, Székesfehérvár. A szíves sorokért rovatvezetőnk ezúton mond hálás köszönetet. Talán máskor jobban megy. Szíves üdvözlét!

B. Károly, Pozsony. Üdvözölj soraiért fogadják köszönetünket.

K. Mihály, Nagybánya. Igen, a mult rovatunkban közölt Gajdos-Baudet játszmányát csakugyan sajtóhiba folytán volt Baudet helyett Bandetnek közölve az illető hági játékos neve.

K. Gábor, Tiszacsécsge. Szíves sorait köszönjük. Miért nem küld azonban az említett jobbaktól?

M. Sándor, Temesvár. Csakis mindkét fél nevével közlünk játszmányát. A beküldött játszmány vonatkozólag most is csak azt mondhatjuk, amit már ismételtel megirtunk. Vidéki játékos játszmányait nagyon szívesen közöljük, ha nem is minden tekintetben korrekt; elég, ha van bennük egy-két csinos gondolat. Ezt azonban nem szabad a tulságosan gyöngye ellenjátéknak lerontani. A küldött, sajnos, nem közölhető. Sötét épp akkor veszíti el, mikor teljesen nyert játéka van. Ugyanis 16. . . . e 6—e5 és utána 17. . . . Fc3—d4 lépésekkel sötét biztos állást ér el és figura előnyével döntő előnyben van. Talán kaphatunk jobbat is.

B. Mór, Budapest. Leveleit tessék az illetékes szerkesztőséghez címezni. Egyébként a feladványok még nem egészen jók, de esetleg az egyik talán közölhető lesz.

M. J. Pécs. Levélben válaszoltunk.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 22. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gergely Péter okleveles tanítót a hódmezővásárhelyi tanyai állami elemi népiskolához rendes tanítónak; a földművelésügyi miniszter dr. Lakatos Gedeon tanárjelöltet, Halász Miklós uradalmi segédítést, Farkas Árpád végzett gazdászt és Rádi Albert végzett műegyetemi hallgatót ideiglenes minőségű gazdasági gyakornokká; a kereskedelemügyi miniszter Németh Gyula zálogházi fizetéstelen gyakornokot a zálogházakhoz segélydíjas gyakornokká; a kolozsvári pénzügyigazgatóság Papszt József kolozsvári díjtalan adóhivatali gyakornokot a kolozsvári adóhivatalhoz díjas gyakornokká; a zalaegerszegi pénzügyigazgatóság Guelmónó Alajos érettségi vizsgát tett perlaki lakost a perlaki adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Edelényi Mihály győri állami polgári iskolai rendes tanító, okleveles középiskolai tanárt polgári iskolai tanítói minőségben a breznóbányai állami polgári fiúiskolához, Kmetty István hódmezővásárhelyi tanyai állami elemi iskolai tanítót a budakeszi állami elemi iskolához helyezte át.

Pályázatok. Urvölgyn (Zólyom) és Nagydorocson (Nógrádm.) postai ügynöki, az ungvári pénzügyigazgatóság kerületében egy szemlélt és egy fővigyázói állásra 2 hét, egy vigyázói állásra 8 hét; — a komáromi törvényszéknél orvosi, a debreczeni gazdasági akadémiánál gépkezelői állásra 4 hét; — a zentai államilag segélyezett községi főgimnáziumnál egy magyar-latin szakos ideiglenes helyettes-tanári állásra október hó 1-ig; — Tolna vármegye árvászekénél közigazgatási gyakornoki állásra október hó 2-ig; — a beregszászi járásbíró-ságnál albirói, a győri pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségénél számtisztji, Tápiószápon

(Pest-Pilis várm.) postamesteri állásra 2 hét; — Sopron városánál városi bábai állásra 3 hét; — a karánsebesi állami főgimnáziumnál iskolaszolgái állásra 5 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: **PAJORMÁTYÁS**

Sérvbajosok! Leglátosabb munkás sérvkötő egyoldalu 2 frt Ujdon-ság! Gummi nyomlapu sérvkötő könnyű és legkényelmesebb viselésű. Saját készítmény! Egyoldalu 8,50, 4.—5. frt. Haskötők 8 frttől feljebb, egyenestartók, Diana havi kötések, betegápolási eszközök gyári áráknál. Vidéki rendelésekkel természetesen ártóktartással oszkozol.

Pollak Lipót sérvkötész,
Budapest, VI. ker. Váci-körút 19. szám.

Automobilok

üzletfele szállítás miatt összes rak-táron lévő kocsi-k megfelelő áron eladó.

OSILLAG Á. JÓZSEF bizományi raktára,
Budapest, V., Nádor-utca 30. szám.

OSASZARI KIRALYI SZAB. DELI VASPÁLYA-TÁRSASÁG,
2771/G. szám.

Pályázati hirdetés

az 1909. évben szükségelt kőolaj (petroleum) szállítására.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság a magyar vonalai számára az 1909. évben szükségessé váló 1500 q. kőolaj (petroleum)

esetleg ezen mennyiség 20%-nyi többletének szállítására ennel nyílvános pályázatot hirdet.

Ezen kőolajnak beszállítása magyar vonalakon fekvő valamely állomásra bér- és vámmentes eszközöndő s a beszállításnak havi részletekben, körülbelül következőképp kell történnie, és pedig:

1909. évi január, november és december havában havonként 165 métermázsza,

1909. évi február, szeptember és október havában, havonként 125 métermázsza,

1909. évi márczius, április és augusztus havában, havonként 110 métermázsza,

1909. évi május, június és július havában, havonként 100 métermázsza,

megjegyezvén, hogy az 1909. évi január havában szükségelt 165 métermázsányi részlet, esetleg már folyó évi december hóban adandó át.

A szállítás a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaságnál fennálló és az üzletigazgatóság anyagszerkezési ügyosztályánál (I. ker., Mészáros-utca 19.) megtekinthető, esetleg levélileg is megszereshető részletes pályázati hirdetés, valamint az általános és különleges szállítási feltételek alapján, az előírt havi részletekben teljesítendő.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok, melyekhez a bányapénzről szóló letétjegy, a sajátkezőleg aláírt általános és különleges szállítási feltételek, továbbá a választott bírósági rendtartás csatolandók, lepecsételve és ezen külsővel ellátva: »Ajánlat kőolaj szállítására« legkésőbb f. évi október 20-án déli 12 óráig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság üzletigazgatóságánál (Mészáros-utca 19.) benyújtandók, illetve beküldendők.

Az ajánlattal egyidejűleg az ajánlott kőolajból két lepecsételt üvegben 1—1 kgr. súlyu kőolajminta is beküldendő.

Az árak vám- és bérmentve a déli vasut valamely állomására, vagy az ajánlattevő tetszése szerint, helyt budapesti anyagszerterünkbe állítva — hordó nélkül — 100 kgr. tisztasúlyban tüntetendők ki.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság üzletigazgatósága fenntartja magának azt a jogot, hogy a kőolaj szállítását tetszése szerinti részmennyiségekben is átengedhesse.

Az ajánlattevők ajánlatukra néve a benyújtási határrnaptól számított 4 hétig szóban maradnak.

A szállítási feltételektől eltérő, vagy a meghatározott időre be nem érkező, vagy olyan ajánlatok, melyekhez a kívánt minták nem lettek beküldve, figyelembe nem vétetnek.

Budapesten, 1908. évi szeptember hó 20-án.

Az üzletigazgatóság.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatal alapján

Dr. KAJDACS

v. es. és kir. endorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerral, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, szobot, bajakört (szpüllist), borsókat, elgyengült férfiak, idősöbbségek is, önfertőzést és annak utóhatait, ideg- és hátsó gerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 8—4-ig és este 7—8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyszer.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszer, igen számos esetben kitünő szolgalatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserü páratlan hatású!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár r.-társaság

KECSKEMÉTEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kaczagjatok ki!...

Kaczagjatok ki harsányan, rikoltva,
Vegyétek el tőlem, mi az enyém,
Sajnáljatok csillogó csarnokokba,
S nevessetek, hogy sirva élek én.

Szaggassátok meg ezerszer a lelkem,
S aztán mosolyogva sirassatok,
Szürke tömeg hadd kaczagjon felettem,
Hogy köztetek jár, aki rég halott.

Ültessétek a sziklára virágom,
S olvassátok hidegen bús dalom...
Én megsiratom fehérszárnyu álmodom,
S zokogva, némán tovább álmodom.

Fodor Viktor.

(A hadügyi kiadások.) Ha átnézzük az egyes államok költségvetéseit és évi zárszámadásait, a hadsereg és a haditengerészet folyton növekedő tételeinél megrettenünk. Németország óriási hajóhadat teremt, ugyiszintén az Egyesült-Államok és Anglia, követve a two-power standard elvét, szintén fegyverkeznek. Olaszország hajórajja is szakadatlanul szaporodik s csak rövid idő előtt épült a „San Giorgio” páncélcirkáló; az olaszok hadgyakorlati tartáknak Tiroi közelében és határeinket éles ívvel melesztálják. Nálunk most épülnek a „Ferencz Ferdinánd”, „Radetzky” és „Zrinyi” csatahajók, „Admiral Spaun” gyorscirkáló, továbbá a „Kaiman” és „Turul” mintájára még 9 modern torpedónaszád. A három új csatahajó a „Rudolf trónörökös”, „Stefánia trónörökös” és „Tegethof” régi csatahajók pótlására szolgálnak, melyek az aktív hajóhad sorából kitörülve, helyi védelemre szolgálnak. Az új csatahajók mindegyike 14,500 tonnás, gépezetük 20,000 HP-vel működik, gyorsaságuk óránként 20 tengeri mérföldnél nagyobb. Főszerelessük 4 drb 30.5 cm-es, 8 drb 24 cm-es L/45 torony-ágyu, 20 drb 10 cm-es L/50 ágyu, 6 drb 7 cm-es L/45 ágyu és 3 drb irányító készülék (a vízvonat alatt) Whitehead torpedók részére. A gyorscirkáló 3500 tonnás, 1,200,000 lóerejű gépek segítségével óránként sebessége 26—28 tengeri mérföld. A három csata-

hajó és egy gyorscirkáló költsége 121.7 millió korona. Tengeri vezetésünk czélla (t. i. 15 csatahajó, 8 nagy és 16 kis cirkáló) nemsokára teljesedésbe megy. Ugyancsak nálunk, mint e lap hasábjain néhány hét előtt olvashattuk, a balatonmenti hadgyakorlatoknak olasz-ellenes tendenciájuk van. Alább közlünk néhány kimutatást az egyes államok hadseregeiről:

I. A hadseregek és azok kiadásai:

Állam	L é t s z á m		Ágyu- park	Hadügyi kiadások millió K.-ban
	békében	háboruban		
Oroszország	1,200,000	5,000,000	5000	1010
Német birod.	617,000	4,750,000	5000	890
Franciaország	605,000	4,500,000	3600	985
Ausztria-Magyarország	387,000	2,750,000	2500	420
Olaszország	264,000	3,200,000	1730	275
Japán	240,000	1,500,000	2000	180
Anglia	242,000	355,000	650	665
Brit-Kelet-India	156,000	200,000	—	665
Törökország	300,000	1,500,000	1600	120
Egyesült-Államok	75,000	100,000	120	480
Spanyolország	93,000	500,000	410	145
Belgium	49,000	187,000	210	60
Hollandia	41,000	150,000	120	50
Svédország	39,000	510,000	500	60
Mexikó	26,000	710,000	100	40
Románia	66,000	350,000	400	50
Svájc	21,000	270,000	450	40
Bulgária	52,500	375,000	500	30

Ma az évi hadügyi kiadások meghaladják már a kilencz milliárdot; 1898-ban 7300 milliót tettek ki, azóta tehát tíz év alatt 23.3%-kal növekedett.

II. A tengeri hatalmak haditengerészete.

Hajóosztály	Hajók száma							
	Anglia	Franciaország	Németország	Egyesült-Áll.	Oroszország	Japán	Olaszország	Ausztr.-Magy.
Csatahajók és partvédők	64	36	40	39	15	19	12	12
Páncélcirkálók	30	18	10	14	5	16	9	3
Cirkálók	71	30	33	24	9	17	14	8
Torpedórombolók	149	80	74	26	90	56	25	8
Torpedónaszádok	98	110	7	18	37	36	33	32
Tengeralatt járó hajók	60	87	4	16	39	13	6	6
20 tang. mf.-nél nagyobb sebességű csatahajók száma	7	3	5	4	1	—	—	3
Tengerészeti kiadások millió koronánál	730	300	330	500	200	200	135	100
Létszám ezrekben	130	53	52	45	69	35	28	15

III. A hadügyi kiadások összehasonlítása.

Állam	Hadügyi kiadások millió K.		Együtt	1 lakosra esik K.
	Hadügyi	Hadüteg.		
Anglia	665	730	1395	32.—
Egyesült-Államok	480	500	980	12.—
Franciaország	985	300	1285	33.—
Japán	180	200	380	7½
Németország	890	330	1220	20.—
Olaszország	275	135	410	12½
Oroszország	1010	200	1210	10.—
Oszt.-magy. monarchia	420	100	520	10%

(Az egyenruha.) Jóízű kis történetet olvasunk a londoni lapokban egy angol katonatiszt lélekjelenlétéről. A southamptoni révkapitány, Dinkton admirális, a napokban szolgálati ügyben utazott. Legnagyobb bossúságára a dohányzó-szakaszok mind tömve voltak, és így, noha szenvedélyes dohányos volt, mégis nem-dohányzó-szakaszba kellett szállnia. A szakasz üres volt és senkisé akadályozhatta meg Dinkton urat abban, hogy egy jófajta szivarra rá ne gyújtson. Ez a boldog állapot azonban nem tartott sokáig. A következő állomásnál beszállt egy fiatalember, akiben az admirális rögtön egy civilizált utazó katonatisztet ismert fel. Erről az oldalról tehát nem várt semmi ellenvetést és nyugodtan tovább szivarozott. De fellépett az új utitárs és tiszteletteljesen figyelmeztette az admirális a tilalomra. Az admirális szó nélkül kihajította szivarját az ablakon és közben dühös pillantásokat vetett a hivatlan utitársra és boszúra gondolt. Végre felderült az arca. Azt hitte, hogy megtalálta annak a módját, hogy megtudja, ki merte őt a dohányzástól eltántítani. Felállt és bemutatkozott:

— Engedje meg, hogy bemutakozzam. Dinkton admirális vagyok, southamptoni révkapitány. Kihez van szerencsém.

— De a katonatiszt nem ment bele a csapdába, hanem így szólt:

— Sajnálom, de vonaton egyáltalán nem kötök ismeretséget.

(A krizanthém jubileuma.) Kevesen tudják, hogy Japán szép virága, a krizanthém most üli Európába való behozatalának századik évfordulóját. 1808-ban ugyanis egy Blancard nevű marseillei utazó, aki nagy utazásokat tett Ázsiában, St.-Cloudba jött, hogy ott Napoleonnál és Jozefin császárnénál tisztelegjen. Az utazó nagy csokor krizanthémet adott át a császárnénak, aminek ez nagyon megörült, mert nagy kedvelője volt a virágnak és évente 2—300,000 frankot költött malmasoni virágoskertjére. Az utazó a császárné közbenjárására nagyobb támogatást kapott, hogy a krizanthémet Franciaországban is meghonosítsa.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

13

Ez megnyugtatót és el kellett ismernem, hogy Hovell Reginald viselkedése minden tekintetben kifogástalan is volt. Daczára ennek, mégis valami kis gyanakvás élt bennem. Nem tudtam magyarázatát adni.

Egy dolgot nem hallgathatok el ezen elbeszélésemben és ez az, hogy egy nap összeszedtem a bátorságomat és Frick kisasszonyt megkérdeztem a kérdéses ügyben. Ő megelégedésemre a minden férfit örömmel eltöltő igennel szólt.

Csak azt kívánta, hogy az eljegyzést egyelőre tartsuk titokban, mert attól fél, ha a bácsinak elmondja a dolgot, az nem fogja nyugodtan fogadni, hiszen a lány elvesztését jelenti. Az öreg Frick végtelen boldog volt és nagyon megszerette fivérének gyermekeit. Éveken keresztül minden napsugárt nélkülöző szeretetlen életet élt; most kárpótlást akart találni a szeretetlejes viszonyban, mely őt a két fiatal teremtséssel összekötötte.

... Május 10-ike volt, szép tavaszi napon; a tavasz ebben az évben rendkívül gyorsan köszöntött be és a fák már egészen lombosak voltak. A napi teendőmet befejeztem.

Nehéz és fáradságos napom volt ez s éppen lakásomon fontolgattam, hogy ne jutalmazzam-e meg magam egy szabad estével, melyet a Villa Ballarat-ban töltenék el. Már napok óta nem volt rá érkezésem, hogy Sigridet meglátogassam. Ekkor megszólalt a telefon.

- Ön az Monk?
- Igen, én vagyok.
- Kijöhet-e azonnal? Valami történt itten.
- Tíz perc múlva kint leszek.

Az Olaf-téren konfliktus vettem, egyetlen percet sem akartam eltékozolni.

Igen rossz előérzetem volt, hogy valami nagy szerencsétlenség történt, vagy történhetett. Nem tudom, hogy minden ok nélkül lehet-e hinni az ilyen előérzetekben. Ebben az esetben kizárólag csak az öreg Frick személyére vonatkozott.

A kert aajtánál ott állt ő maga s kinyitotta az ajtót. Gondosan bezárta ismét maga után az ajtót, zsebredugta a kulcsot s mialatt mindakét kezét a zsebébe mélyesztette, csendesen, minden szót tagolva mondotta:

— A fekete teknősbéka már megint — odavan.

— Odavan?

— Igen, oda. Ellopták, ha mondom! S a hangja egyszerre emelkedetté lett.

— Itt senki sem hallgathat ki bennünket — folytatta aztán Frick a kert közepén. Ugy van, amint mondtam: a fekete teknősbékát ellopták és pedig a legutóbbi órák alatt. Őt óra óta.

Megnéztem az órámat; pontosan fél nyolczat mutatott.

— Hogyan tudja, hogy öt óra után történt? Nem a vasredőnyös szekrényben volt eltéve?

— De igen — igen; hallgasson azért csak ide. Az Jürgens öreg czégyvezető — hiszen ismeri az öreg ostoba gyűjtőszervezőjét és a gyűjtőteményét is — itt ebédelt nálunk. Azután kint a muzeumban ittuk meg a fekete kávé, amit gyakran szoktunk ott meginni. Őt órák felkelt az öreg Jürgens és ekkor mindnyájan a főépületbe mentünk. Valami okból — amit majd később megmagyarázok — elfelejttem a szekrény aajtáját és a muzeum aajtáját is lezárni. Egy fél óra előtt jutott eszembe ez a dolog. Egyetlen pillantást vettem a szekrénybe, mielőtt elzartam és ekkor vettem észre, hogy a teknősbéka már hiányzik.

— Egészen biztosan tudja, hogy ekkor öt óra volt?

— Igen, éppen nézegettük a gyémántot, mielőtt elmentünk a muzeumból; én voltam az

utolsó, aki kiment, de előzőleg még a helyére tettem a drágaságot.

— Megmondta még valakinek, hogy a teknősbéka eltűnt?

— Nem. Mikor meggyőződtem az eltűnéséről, első dolgom volt, hogy önnel telefonáljak; azóta én magam ügyeltem, hogy senki se be, se ki ne mehessen.

A hosszú kalandokban és változatosságban bővelkedő élet megtanította az öreg embert a lélekjelenlétre és önuralomra. Teljesen korrektül viselkedett és a feleletei sokkal szabatosabbak voltak, mint bármely rendőrközegé.

— Itthon van Sigrid kisasszony, vagy a fivére?

— Nem! Einar tegnapelőtt üzleti ügyben Hamburgba utazott; egy héttig marad ott, Sigrid pedig kísértelt egy félórára. A kertajtóg kísértem és ott jutott eszembe, hogy a muzeum aajtáját nem zártam be.

— Más tárgy nem tűnt el a muzeumból?

— Nem, legalább eddig még nem vettem észre; mindenesetre van még egy egész csomó kisebb értékes drágaság, amit könnyebben lehetne értékesíteni, mint a teknősbékát. Bizonyosan nem közönséges tolvaj, de okvetlen ostoba, ha ezt lopta el.

— A fekete teknősbékának a gyémánt és arany értékén kívül van valami tontossága vagy különös értéke önre vagy valaki másra nézve?

— Nem, erre esküszöm! — Ön talán azt hiszi, hogy ez a gyémánt talán azok közül való, melyekről az angol detektiv-történetekben is lehet olvasni, hogy sárga bőrű meg fekete bőrű emberek tülekednek a birhatásáért? Nem, ilyen-fajta titokról itt nincs szó. A többi gyémánttal együtt abban a barlangban találtuk, melyről már beszéltem önnek. Talán ezer éve nem járt ott emberi láb, mert az ott lakó négerek cseppet sem törődtek a gyémántokkal. Azért is nem bántották Davis zsákait s el tudott éjszaka szökni vele. Majd ha a négerek megismerik a civilizáció áldását, akkor fogják majd a gyémántokat is megbecsülni.

(Folyt köv.)

SZÍNHÁZAK
Szerdán, 1908. szeptember 23-án

Nemzeti Színház | **M. Kir. Operaház**

Bizánc
Történelmi színmű 3 felvonásban. Irta: Herczeg F. Konstantin császár Bakó Iréne császárné Jászai M. Demeter nagyharc. Ivánfi Olga nagyhercegnő Molnár R. Sbiridion Haidu Leonidász Garamszegi Grátesz Gábányi Zenybia Helvey L. Giovanni Mihályfi Herma Török I. Aohmed Pethes Lalá Kalil Gál
Kezdeté fél 8 órakor.

Bánk bán.
Eredeti nagy opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzte Erkel Ferencz. Szövegét írta Egressy Bóni. Gertrud, királyné Flattó Otlo herceg Arányi Melinda, felesége W Krammer Petur bán Takács Udrarmester Kárpát
Kezdeté 8 órakor.

A csodaváza.
Kezdeté 8 órakor.

Magyar színház
A szerencse fia.
Komédia 4 felvonásban. Irta: Dregey Gábor. Epreskerti Reiner Vágó Reinerné Forrai R. Emma, leányuk Mesáros G. Varga, szobó Körmendi Jón, leánya Báthori G. Szondi Márton Geres Kormos Antal Csorlos Réthei Szűcs Adolf könyvk. Dobi Dávid, újszolag Rátkai Lili, leánya P. Makai G. Zarái Zinkó Dani Z. Molnár A minteztor László Sebos György, Papp
Kezdeté fél 8 órakor.

Viagszínház
Kutya van a kertben!
Bohózat 3 felvonásban. Irta: Georges Feydeau, fordította: Góth Sándor.
Személyek: Victor Emmanuel Góth Sándor Raymonde Gázi M. Chandebise Camille Tihanyi M. Farallon Anzutin Vendrei F. Olympe, a felesége Rónaszéki-Histangu Carlos Szerényi Z. Lucienne, a felesége Komlóssy Journal Román Tapolozay Vinache dr. Balassa J. Bablustin Sarkadi A.
Kezdeté 1/2 8 órakor.

Királyszínház
Hollandi lány.
Nagy operett 2 felvonásban. Szövegét írta Paul Rubens és Austen Hurgon. Zenéjét szerzte Paul Rubens. Fordította Brödy Miksa.
Személyek: Paap Adrien, Szirmai De Coop, hadnagy Dobos Van Wuyt, karmester Király Hook, pálinkagyáros Moros Salir, leánya Petráss S. Freda) unokahúga, Sillágyi I. Klára) árva, Hellai Snapsz, gyárvezető Papir Mins, szakácsné Pálmay I. Sliksz Simon Némét
Kezdeté 1/2 8 órakor.

Úránia színház
Régi jó idők
Kezdeté 1/2 8 órakor.

Apolló - Projektográf
TELEFON 68-39.
Szerelmi vallomás. — Feltékeny anyós. — Szerelm és kötelesség.
Gyémánt-tolvajok.
Az ördög hatalma. — Kereskes korcsolyák. — Papucs-hős. — A felkelő nap gyermekei. — Páris és vidéke. — Bába után vagyton. — Hadihajók gyakorlata az olasz király jelenlétében. — Alpési ünnepek. — Világi a varietében.
KEZDETE: 6 órakor

Fővárosi Orfeum
WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
Zajos siker! Ma és minden este Zajos siker!

A borsos darab
(Das starke Stück)
Továbbá: AALBACH mint budapesti idegenvezető. BAUMANN mint Scherloch Hochmetz és a változatos varieté-műsor.
Az előadás kezdete 8 órakor.
Jegyelőrel 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál. A tollkoriban reggeli 6 óráig VÖRÖS ELEK színgyzenekara hangverseny.

Fővárosi nyári színház
A kék egér.
Bohózat 3 felvonásban.
Kezdeté fél 8 órakor.

FOLIES CAPRICE
Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR.
Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor
Ma! fél 10 órakor! Ujdonság

A feleségem férje
Bohózat írta atyr. Rendező Rótt Sándor.
Végül 11 órakor

DER LUFTTURNER
Bohózat egy amerikai szálloda ételből írta Satyr Rendező Trebitsch Sándor
Nappali pénztár d. n. 9-1-ig és d. n. 8-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók.
— Kezdeté fél 12 órakor —

RÉMI KÁVÉHÁZ BÜFFÉ
József-körut 4. (Nemzeti színházzal szemben.)
Esténként nagy választék mindennemű hideg ételekben.
Egy színházi vacsora kenyérrrel **50 fillér** Kis palaok bor vagy sör 33 fillér.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget
Telefon 107-46
Ma este harmonyesed 8 órakor
Nagy Fényes Előadás.
«HELGOLAND»
Nagy kiállításos vízi némajáték 150 négyzetméter víz a cirkusban. Fényes kivilágítás, időjáték, 80 helyből álló balladak, The 3 Stairs' halálsgúdája molettérképén és az egész nagy műsor.

IFJ. SCHULLER FERENCZ
nagyvendéglője
VI. kerület, Andrassy-ut 39. szám.
A szalmaövegyok legkedveltebb étterme.
Mérsékelt árak! Kifünó kiszolgálás!

BUDAPESTI CABARET
BORBONNIÉRE Teréz-körut 28.
Mindén este 8 óráig negyed órákor. A néma vadász (szíjok sikertől bohózat). BERTA PANAMAJA 100-ik jubilaris előadása. (Sánpadi paródia. Dr Szalay, mint Kóti, Kóvári, mint Nagy Endre! — Meglévősség hí művészek imitációk.) László Köszl (4 u) cabaretzámattal, Kókényi Ion, Antal Erzi, Csabai Zsófi, Angar Edith, Rákay Márton a (Királyszínház) tagja, mint vendég.) Kóváry Horosz, Szatmáry, Rábók 3 Kis darab — 20 új cabaret szám. (Cohortenciák: Dr Szalay József (Grünbaum-mitáció) Budapesti idegenvezető. Jegyek: 6, 5, 4 és 3 kor. — Art Kontine (szádjában. Andrassy-ut 29. Bárdnái (Kossuth) alos-u. 4.) és a Cabaret pontzáránál.

„LICEUM” Andrassy-ut 13. sz. alatt
nyelv-, rajz- és táncoktatás.

- Német nyelv egész évre 100 K. Fizethető félévi 50 K.-ás, v. havi 10 K.-as részletekben. Beiratási díj 1 K.
- Angol nyelv egész évre 140 K. Fizethető félévi 70 K.-as, v. havi 14 K.-as részletekben. Beiratási díj 1 K.
- Francia nyelv egész évre 120 K. Fizethető félévi 60 K.-as vagy havi 12 K.-as részletekben. Beiratási díj 1 K.
- Külön rajz egész évre 30 K. Fizethető félévi 15 K.-as, vagy negyedévi 7,50 K.-as részletekben. Beiratási díj 1 K.
- Külön avéd torna egész évre 100 K. Fizethető félévi 50 K.-as, vagy havi 10 K.-as részletekben. Beiratási díj 1 K. (csak 6 és 14 év közötti.)
- Tánc. Két kurzus: (okt. 15—jan. 1.) (jan. 1.—márc. 15.) 30 K. Beiratási díj 1 K. (csak 5 és 14 év közötti.)
- Zene prospektus szerint.

A tánckurzusra járók nagy számánál fogva kértük meelőbb jelentkezni.

MARGIT GYÓGY FORRÁS
(Margittelep) Beregmezője)
a gyomor, belek, húgyhólyag, különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések eseteleorogfenn
Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapest és a forrás kezelőegységél Munkács.

MINDENKI WAGNERHEZ megy, a ki kifünó hangszereket olosó pénzén akar venni.
Hegedük 2 frt, 50 krtól, fuvalák 3 frt-tól, beszélőgépek 5 frttól feljebb. Harmoniumok a legolcsóbb árak mellett.
WAGNER „Hangszerkirály”
Budapest, József-körut 15. Árjegyzék ingyen.

MAGYAR LÁNYOK
Képes hetilap fiatal lányok számára

SZERKESZTI: **TUTSEK ANNA**

Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Az új évfolyam október 1-én kezdődik.
Mutatványszám kérésre ingyen.
Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

SZABADALMAKAT
védjegyeket és márkajelzőket megsezer Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PASTOR (sz. cég.)
BUDAPEST, VII. ERZSÉBET-KÖRUT 17. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

Benzin-, nyersolaj- és szivó-gáz-motorok
Motoros cséplőkészletek.
A legjobb gépek. A legolcsóbb ázem. Kedvező fizetési feltételek.
Tessék árjegyzéket kérni! Ingyen küldjük motor- és gépgyárainak magyarországi egyedárúsítói:
Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferencz József-tér 6. szám. (Gresham-palota.)

ÉVŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL, DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK A LEGELÖNYÖSEBBEN.
POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN
BUDAPEST, VII. ERZSÉBET-KÖRUT 29. sz.

VIDÉKI MEGERENDELESEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000°RAJZZAL BERMENTVE KÜLDETIK.

Vértess-féle Sósorszesz Minden házban szükséges.

GUMMI

és hálhólyag 2, 3, 5, 6, 8 és 12 kor. tucatonként. Valódi NEVERRIP 6 korona. SUNLIGHT elefántcsontfehér 8 korona. Valódi DIANA (védjeggyel) 8 kor. tucattal. BENSINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOS PORRE-FUVO 10 korona. IRRIGATOR, HAVIKÓTÓ

sérvkötők a legolcsóbb árakon WEINSTINGLER DIANA kötszergyár

Budapest, VII., Szévtéreg-utca II. szám. Árjegyzék ingyen. Képviselek kerestetnek.

Teljes közlömberendezések valamint egyes alkatrészeik. Gyártáskészség valamint Soller-rendszerben.

IPAR- és MEZEI VASUTAK

m. p. sinek, kocsik, váltók, fordítók, fűvelőalkatrészek stb.

Motorok és lokomobilok

benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek

valamint szerszámok, szerszámgépek, vas- és gép-szaktárhelyi cikkek használt és új állapotban kiválóan előnyösen beszerezhetők

Schlesinger Alajos-nál

Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazda tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bújakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

speczialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és mála

nemi betegséget

(hugyszófolysást ebeket, syphillist stb.)

Impotentiát (férfiúi gyengeség megidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megőrzésével nélkül.)

Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kivántra gyógyszeres.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.

Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(A Pannónia szállóval szemben.)

Általános ház. - Bejárati a lépcsőnél. - Külön várószobák.

337 1908 Versenytárgyalási hirdetmény. szám.

Az újpesti kikötő nagyduai védőöltése lábazati kőhányásának helyreállítási munkálataihoz szükséges 112875 m² I. vagy II. oszt. vagy a vállalkozó által bármily arány szerint megállapítható mindkét osztályú könyag szállításának és beépítésének vállalatba adása céljából a bpesti állami téli kikötők m. kir. kezelségénél (Bpest, V., Váci-ut 206.) 1908. október 7-én d. e. 11 órakor nyilv. zárt ajánlati versenytárgy. fog tartatni. A versenytárgyaláson az ajánlattevők vagy azok képviselői jelen lehetnek. Az ajánlati feltételek, a tervek, továbbá a kötetendő szerződés tervezete, valamint az annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek a hivatalos órák alatt alulírott m. kir. kezelségénél megtekinthetők s ugyanott szereshetők meg az ajánlati minta is. Az ajánlatok, melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előirt minta használatával kell kiállítani - a fent jelzett nap d. e. 10 és fél órájáig alulírt m. kir. kezelségénél (Budapest, V., Váci-ut 206. sz.) nyujtandók be. Budapest, 1908. évi szeptember hó 19-én.

A budapesti állami téli kikötők m. kir. kezelsége.

Budapesti

Lóversenyek.

1908. szeptember 24., 26., 27., 29., és október 1., 3., 4., 6., 8., 10., 11. és 13-án. Kezdetük szeptember 27-én, október 4. és 13-án délután 2 órakor a többi napokon 2 óra 15 perckor.

Belépti jegy naponként:

Table with 2 columns: Category (I. oszt., II., III.) and Price (10 K, 6 K, 4 K, 2 K, 60 K)

Az őszi meeting 12 napra:

Table with 2 columns: Category (I. oszt., II., III.) and Price (90 K, 40 K, 40 K)

A külön elkerített fogadási helyre a (bookmakerek körébe) belépti jegy mind a 12 napra 90 kor. Szept. 24-től okt. 3-ig 50 korona, okt. 4-től 13-ig 50 korona. napijegy 20 korona.

Jegyek kaphatók a Magyar Lovaregylet helyiségében (IV. kor., Semmelweis-utca 17., II. emelet.). Totalisatör az I., II., III. helyen.

Villamosvasutak egész a helyszíning közlekednek. Frissítő-helyek minden osztálynál.

Titkos betegségek

biztos és lelkiismeretes meggyógyítására óriási tapasztalata folytán legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvosudor specialista. Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a nemi szervek, herony vagy küli hurutját, vizelet nehézségeket, hólyag-bajt, fekélyeket, syphillist, lég- és hátgerincsbajt és bármily női betegségeket.

Budapest, IV., Karoly-körút 10. I. emele.

Rendel. d. e. 10-4 és este 6-8 óráig. Vidékeket levél útján is biztos eredménnyel gyógykezel és gyógyszerrel is gondoskodik. - Nőknek külön váróterem, külön kijárat.

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt készpénzbeni áron a leg-újabb rendszerű bankhittel utján kizárólag csak Reményi nagy magyar hang-szerkeletpén. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-ut 58. szám.

Eredeti Meidinger Kályhák és Caloriferek cseréppel való burkolásra vagy befalazásra. Telefon 16-13. kályhagyáros Andrássy-ut 41. sz. Szellőzőrácsok minden nagyságban.

PATHÉPHON LEMEZEK! Szenczölés újdonság! Grammofonkedvelők figyelmébe! A világhírű párizsi Pathé cég egy újfajta lemezt hozott forgalomba... Havas Simon fonográf-üzetében Bpest, IV., Ferenciek-tere 3. az udvarban jobbra

Amár 34 év óta a kerékpárvilágot uráló eredeti angol Helical Premier és The Champion kerékpár... Láng Jakab és Fia kerékpár és alkatrészek nagy kereskedők Ausztria-Magyarország legnagyobb, legrégibb és legmegbízhatóbb kerékpár raktára. Budapest, VIII., József-körút 41.

Vadászoknak! Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétsövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi részletfizetésre árfelemelés nélkül szállít Aufrecht és Goldschmied fegyveráruháza Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

E hirdetési rovatban minden szo egyszeri beiktatasa kozonsagos petit betukbol 4 fillerrel, kompakt betukbol szedve 6 fillerrel fizetendo

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szo egyszeri beiktatasa kozonsagos petit betukbol 4 fillerrel, kompakt betukbol szedve 6 fillerrel fizetendo

Pénzszekrények

használtak és újak, rend kívüli olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrény raktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Több mint

600 vagyonos hölgy óhajt mielőbb férjhez menni. Komoly házassalándók vágyon, vallás, foglalkozás, mellékes forduljanak Schlesinger czégre Berlin 18. címre.

Férjet keresek

a nővérem számára, aki 25 éves, széke, csinos és szerényigényű leány, van hátezer korona készpénze és szép kelengyája. Allami vagy városi hivatalnokok különösen vasutasok előnyben részesülnek, mert első rendűen kitűnő összeköttetésem révén ilyenek előléptetését soronkívül is nagy mértékben tudnám elősegíteni. Rézletes ajánlatokat „Nagy protekció” jellege alatt kérek e lap kiadóhivatalába.

Névelőnőket

német, angol, francziákat, boneokat lelkismeretesen ajánlok, magyar okleveles névelőnőket zene és nyelvismerettel sürgősen keresek. Szegheő S. Lujza, Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 22. 28822

Német gazdatiszt

36 év körül, elsőrendű bizonyítványokkal, főiskolai képzettséggel, a gazdálkodás minden ágában otthonos, kitűnő lovas és vadász, egy nagyobb magyarországi uradalomba, azonnali belépésre alkalmazást keres. Magyarul keveset tud. Szíves ajánlatokat „D. D. 9659” jelleggel továbbít Budól Mosse hird. irodája Bécs.

Csemegezőlő,

chasselas nemes fajok, postakosaránként 2 kor., mázsánként 28 korona, szegfűkörte, csemegealma 3 kor., csemege, vagy vízbe való ugorka, paprika, paradicsom, csemegeiszva kosaránként 140, ismétlésárúsítónak külön árjegyzék. Vasúti rendelést előlegbeküldéssel szállítok. Szabó Csongrádról.

Házilag készített tojások tarhonyának

kilóját 80 fillér, édes rózsapaprikának dobozát 1 kor., mézédés baracklevárnak 2 kor., szilvalekvárnak 1 kor., töpörtös házi szappannak kilóját 120, kisüstiön főzött barackkonyaknak literjét 4 kor., bármily csekély mennyiségben szállít vegyesen Stern Adél Csongrádról.

Házilag főzött

mézédés barack-levárnak kilóját 2 koronáért, cukorédés szilvalekvárnak 1 koronáért szállítja Gyümölcsivitel Csongrádról. 2905

Muskotály,

passzálú és chasselas szőlőt postakosaránként 1 frt; ugorka, paprika, paradicsom, csemegeiszva 80 kr.-ért; paradicsomnak mászóját 6 frt; fenti szőlő mászóját 14 frt; szegfűkörte, csemegealma postakosaránként 1 frt, mázsánként 12 frt. Előlegbeküldéssel szállít Gyümölcsivitel Csongrádról.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvitelani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szeminariuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

Kovácsszén,

koks, briket, antracit jutányosan kapható, Radnay Károlynál, Budapest. 29065

Csemegezőlőt

nagy szemű ropogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotálylalat keverten és finom zamatu ősi barackot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsánként 30 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalason.

Pótvizsgákra.

Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözőre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 7808

Gépészet

czimá ajándékoztató van a hontent megjelölő „Molnárak Lapja” szaklapnak (Budapest, V., Csáky-u. 12.) és mutatószámok ingyen küldetnek azoknak, akik levelezőlapon kérik. Minthogy ebben a rovatban a legjobb technikai utasításon kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetőknek, elektrotechnikusoknak, motorkezelőknek, ifjú- és idősebb munkásoknak az üzemből és azon kívül szükséges van, emellett a szükséges elapródításra nyilatkozhat az a rovatról azok, akik megismer- tés. A hirtlap ára egész évre 8 kor. félre 4 kor. 2807a

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépírási-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásbiztosítás. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsbörger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógépékeztől s más hirdetésekkel utazó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64—68. Beírások egész napon át. 28944

Vadászfegyver

gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp aczélesővekek 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Branning Welodoghhammerles, ugyanitt Örs Zeiss, Volgländer és más finom fényképezőgép, egy porzasszónyeg és egy motorkörképár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radnóti. 29082

Magánnyomozó

törv. bejegyzett cég elvállal bismalmi, házassági örökségi és egyéb könyes ügyekben teendő kutatásokat, személyes, lakások üzemek feltűnés nélkül megfigyelést a elűnt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Lóbor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 108—52. 28887

Egyéves önkéntes

lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntes-szolgálatot teljesíti Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Stenográfiai

Rákóczi-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-körút 83. Ingyenes gépírási-oktatás az összes írógéprendszeren. Díjtalan és biztos állásbiztosítás. A „Stenográfia” országos Gabelsbörger gyorsíró- és gépíróiskolában havonta új magyar, német, gyorsírási, gépírási, kereskedelmi szóírás és helyesírási szaktanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairás kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsírói- és kereskedelmi iskolai rendes tanárok vezetésében állanak. Sokszorosító- és másoló-iroda. Beiratások naponta az intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolával

500 koronát

fizetnek annak, ki a Bartilla fogvizetnek használatával — üvege 80 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlök, Bartilla-Wintler Ede Wien 191. Sommergasse 1. Fő-raktár Budapest, Török i. Király-u. 12., Andrassy-ut 29. sz. Dr. Egger Václav-körút 17. sz. — Kapható minden gyógyszerertárban. Csak „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik.

Szaktanárok

vezetése alatt előkészítettnek felelősséggel, legelőnyösebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemi végezték, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulók, javító- vagy pótvizsgákra és mindentelje magánvizsgára. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3 ajtószám.

Butor

részlete is mélyen lezártított árban kapható a Butor-Udvarban Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrassy-ut sarkán.) Árjegyzék ingyen.

Jogtudományi és

államtudományi szigorlatokra, alap- és államvizsgákra, a budapesti, kolozsvári egyetemre, ügyvédi vizsgára, államszámvitelani s az összes jogi szakvizsgákra sikeres módszerrel előkészít a „Versatus” jogi vizsgákra előkészítő iskola Budapest, VI., Aradi-utca 41, II. 18. 28997

Házasságokat

legmagasabb körökben díszkréten közvetít Adler Rottenbiller-utca 9. Válaszbélyeg. 29077

Rizikegomba

5 kilós postahordó 6 koronáért. Melegly Aladárné Kassa. 5644

Gyümölcsfa

diszta sít. ősi árjegyzékkel ingyen szolgál, kertalakitásokat elvállal Weber faiskolája Békásmegyeren. (Budapest mellett.)

SENZACIÓS KÖNYV: IRODALMI GEMEGE I

A nem kérd és a társadalom.

Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitució az ó-korban. III. A keresztényiség ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitució világa. VI. A jövő iránya — Fényes László, a jeles magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű realizmussal rajzolja meg, az igazságnak teljesen megfelelő színtéséggel és háttérrel. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igazi bizonyíték az, miképp hihetetlen gyorsan kelt el az első öt kiadás 40,000 példányra. Ez már a hatodik kiadás könyv ára bérmentes küldéssel csak 80 fillér. Bélyegben is beküldhető. Kapható a „Molnárak Lapja” könyvnyomdájában Budapest, V., Csáky-utca 42.

Ajtók, ablakok

VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használtak és újak olcsón kaphatók

Lefkovits Jakabnál

Bpest, V., Korall-utca 10 a yangali pályaudvar közelében.

Gépészeket esőpénz idényre ugyszintén gazdatisztok és az összes gazdasági személyzet, szakértelm és józanágát teljes felelősséggel vállalom a hely adó urak részére teljesen költségtelen és díjmentesen ajánl Erkanor Armin Budapest, Nagymercse-u. 25. Telefon 94—67.

Modern urasági buterek

alkalmi vétele és eladása háló-, ebéd-, szalón-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14—09.

Vigyázzon,

ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle czukorkát 60 fillérért. sz.

Autom. patkány fogogó 2 frt, ezereknek 1.20 frt, egy éjjeli felügyelés nélkül vagy 40 darabot fognak, nem hagynak szagot hátra és önmaguk állnak fel. „Eolpse” szobogófogó ezerekre fogja öljönként a szöbököt és muszkákat. Ára 1.20 kor. Mindentit a legjobb eredmények. Szökölődés utánvétel Schuller J. Bécs, II/E. Kurzbauer-gasse 4/c Szám/alan közönd és elismerőlevél.

Jogtudományi

és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos

jogi szeminariuma. Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

30 forint. Varrógépek

egy új valódi család Singer varrógép zárszekrényvel 5 évi jótállással csak SINGER A. megépésnél Budapest, főzet Akácia-utca 55. Mindenemű varrógépek javítását legjutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, Aladó vagy raktár Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Vilamos világítás

sajt dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Aránjlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gátnor, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27835

Benzinmotorok

1—25 lörög, műhelytanok gyártás kivárvia, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

KALLAI motortelepén Budapest, VI., Nagymercse-utca 43. Ugyanitt használt gézcsofolókészletek és orionalmok is kaphatók

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brillánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékűt kifizetem.

Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám, Izabella-utca sarkán

MEGHODITOTTUK A VILAGOT!

EREBEN BELA KRISTOFER

BUTOROK

háló-, ebéd-, szalónberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vétala.

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 206 Károly-utca sark.

Saját gyártmánya vas- és rézbutorok

Rézagy — — — 45.— frt
Vasagy matracszal 8.50 •
Gyermekey — — — 11.50 •
Sodronyagy-betét 8.50 •
Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPÓT

Király-utca 99. szám. TELEFON 57—01.

Zalogcédulákat,

brillánsokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árban veszek. Brillánsokért többet fizetek, mint amennyit vettél. SCHILLER ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

Pénzkölcsönt

4, 4 1/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén lévő bérházakra I., II., III. helyen 5—70 évig törleszthető. Személyhitel tisztviselőknak gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 11a.

INGYEN DRAGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP

NAGYTÁRSOK

EDUNK EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍZES PASZPARTVAL 55-68 CTK. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA. SZINES

OLANKEP

ARA 10 KORONA. RÉPVISÉLŐN MINDENYIT FELVÉTELEK.

SAVATOSSÁG

MINDEN IRÁNYBAN RAFAEL FÉNYKÉPÁGYÚDÓ 15 PESTI ÉRTÉK MITS RÉM BUDAPEST, VI. ROTTENBILIER-UTCA 40 KÖTÖNYEVE AZ 1908. ÉVI PÁRISI NEMZETHOZI KIÁLLITÁSON DÍSZKÖZLELVÉL-KERESZT TEL ES ARANY-ÉREMMELE.